

Johanneksen evankeliumi

PEKKA ERVAST

Johanneksen evankeliumi

RUUSU-RISTI

Digitalisoitu näköispainos 2006

Hämeenlinna 1977

Arvi A. Karisto Osakeyhtiön laakapaino

Saatesanat II:en painokseen

— Pekka Ervastian esitelmien kieliasusta —

Allemerkitty tämän uuden — ja myös ensimmäisen v:n 1944 — painoksen painoasusta vastaava Uno Pore haluaa puolustukseen tuoda esille pari seikkaa. Kun tuo esitelmäsarja v:lta 1926 v. 1944 pantiin painoon oli ainakin kolmenlaisia voimakkaita mielipiteitä näiden PEn pikakirjoitettujen esitelmien korjaamisesta: toisella äärimmäisellä laidalla olivat ne, jotka tahtoivat ne painettavaksi sellaisenaan — selvine virheineen kaikkineen; toinen äärikanta oli, että esitelmät oli korjattava täysin hyvää yleistä kielenkäyttöä vastaavaksi ja kolmas välittävä kanta, joka pääsi vallalle, oli, että vain selvät kieli- ym. virheet oli korjattava, mutta PEn persoonallinen puhetyyli pyrittävä säilyttämään.

Tätä ohjetta on noudatettu tässäkin, kuten kaikissa PEn poismenon jälkeisissä painoksissa, mutta kielenkäyttö on jo yleensä hioutunut noina kuluneina vuosikymmeninä, joten kielellistä hiontaa on jossakin määrin ollut tarpeen suorittaa.

Tähän painokseen on lisätty lukujen nimet eli päällekirjoitukset, joita ei ollut ensi painoksessa. Nehän olivat siinä yleensä vain numeroina I—XII.

Tämän painoksen oikoluvussa on ollut suurena apuna pätevä ammatti-ihminen oikolukuasioissa, notaari Irja Silén, josta hänelle taaskin parhaat kiitokset.

*Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry.
ja Uno Pore*

Metafyysinen Johanneksen evankeliumi

I

Johanneksen evankeliumi on kai useimmille hartaille kristityille ollut kaikista rakkain evankeliumi, kaikista suurenmoisista, muodoltaan kaikista kaunein ja lennokkain, kaikista syvällisin ja mystisin. Toiset evankeliumit puhuvat Jeesuksesta ihmisenä, mutta Johanneksen evankeliumi on aina ollut useimmille kristityille kuin historiallinen todistus siitä, että Jeesus oli Jumala. Johanneksen evankeliumissa Jeesus Kristus ei esiinny ihmisenä, vaan hän esiintyy siinä aina Jumalan Poikana, Jumalan ihmeellisenä edustajana, lähettinä, joka heti alusta, syntymästään saakka on varustettu ihmeellisillä, jumalaisilla voimilla. Kertomushan tavallaan alkaa hänen ihmetyöstään Kaanan häissä, ja koko evankeliumi keskittyy pääasiallisesti näihin ihmetöihin ja suurenmoisiin puheisiin opetuslapsille. Kaikkialla hän aina puhuu, niinkuin hän olisi Jumalan välitön puhetorvi; hän puhuu itsestään, kuinka hän oli olemassa ennen maailman alkua ja kuinka hän on tullut Jumalan luota. Ei hän koskaan Johanneksen evankeliumissa esiinny samalla tavalla inhimillisenä olentona kuin toisissa evankeliumeissa, ei hän valita, ei kärsi tuskia Getsemanessa. Johanneksen evankeliumi on kuin esitys voittaneesta Kristuksesta. Sentähden ovat aina uskavaiset kristityt viitanneet siihen, aina toistaneet sen sanoja, kun

he ovat tahtoneet historiallisin todistuskappalein todistaa, että Jeesus oli Jumala.

Mehän tiedämme, että nykyaikana ihmiset sekä etsivät toututta että odottavat Kristuksen toista tulemista. Paljon on piirejä meidän aikanamme, joissa nimenomaan odotetaan, että Jeesus Kristus tulee uudestaan maan päälle. Sentähden on minun mielestäni paikallaan ottaa tutkimuksen alaiseksi se evankeliumi, joka juuri esittää Kristusta jumalaisena olentona, tutkia ja kysyä, mistä tämä evankeliumi puhuu.

Mehän tiedämme raamatunhistorian tutkimisesta, että oppineissa piireissä ollaan vakuuttuneita siitä, että Johanneksen evankeliumi ei ole mikään historiallinen evankeliumi. Sehän eroaa kokonaan niistä kolmesta muusta evankeliumista, joita sanotaan synoptisiksi ja jotka ovat jollakin tavoin historiallisia. Ne evankeliumit puhuvat ihmisestä, Jeesus Natsarealaisesta, joka eli täällä maan päällä: ne kertovat hänen toimistaan ja opetuksistaan, esittävät hänet inhimillisenä henkilönä, jolla on inhimillisiä piirteitä, jopa heikkouksiakin. Nämä synoptiset evankeliumit ovat ensimmäiseltä vuosisadalta, mutta Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu myöhemmin; siitä ei ole tiedetty ennenkuin toisella vuosisadalla. Ja sen oma sisältö osoittaa, ettei sitä ole voitu kirjoittaa aikaisemmin, eikä se saata olla Johannes Evankelistan kirjoittama. Jos olisikin todistettu, että joku opetuslapsista on kirjoittanut muistiin jonkin ensimmäisistä evankeliumeista, niin on selvää, että Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu myöhemmin, ja sen on kirjoittanut sellainen, joka tunsi toiset evankeliumit. Ja hän ei ainoastaan tuntenut toisia evankeliumeja, vaan hän tunsi myös silloista aikaa, silloisia filosofisia ja uskonnollisia virtauksia. On selvää, että hän on tuntenut sekä kreikkalaisen että juutalaisen filosofian kuin myös juutalaisen filosofin Philo Judaeuksen, joka on hänelle kertonut mm. essealaisista. Johanneksen evankeliumin kirjoittaja on ollut toisella tavalla sivistynyt ja oppinut kuin noiden toisten evankeliumien kirjoittajat; kuitenkin eivätkä meidän aikamme oppineet tiedä, kuka sen on kirjoittanut.

Apostoli Johannes, joka oli Jaakob vanhemman veli, oli epäilemättä kuollut, tullut tapetuksi Palestiinassa, ja hän oli juutalaiskristitty, joten hän ei voinut olla sen kirjoittaja, sillä siinä näkyy aleksandrialaista vaikutusta. Ei myöskään toinen Johannes, presbyteeri, jota on sekoitettu Johannes Evankelistaan, ole sitä kirjoittanut. On ajateltu, että on ollut joku Johannes, joka on asunut ensin Patmossaarella ja sitten muuttanut Efesokseen. Tässä Johanneksen evankeliumissa on muutamia pieniä erehdyksiä juutalaisten olojen suhteen, joita ei olisi voinut tehdä kukaan presbyteeri. Oppineesti katsoen tämän evankeliumin tekijä on tuntematon.

Voimme ajatella, että Apostoli Johannes, josta mainitaan Johanneksen evankeliumissa, että Jeesus häntä rakasti, oli ymmärtänyt Jeesusta erittäin syvällisesti, että hän oli vihkinyt omaan tietoonsa jonkun toisen ja tämä taas jonkun ja sitten viimein toisen vuosisadan loppupuolella on joku tietävä ja kehittynyt ihminen kirjoittanut tämän evankeliumin sen nojalla, mitä on kuullut, joten sen alku on Johannes-apostolista. Siten saamme, että Johanneksen evankeliumi, joka kreikankielestä käännettynä kuuluu ”Evankeliumi Johanneksen mukaan”, kuvaa sitä näkökantaa, mikä oli jo Apostoli Johanneksella, vaikka muodollisia seikkoja on tullut lisäksi myöhemmin, koska se on myöhemmällä ajalla kirjoitettu.

Kun tutkimme tätä Johanneksen evankeliumia, ei niin paljon historiallisten tapahtumien mukaan kuin okkultiselta ja vielä enemmän psykologiselta kannalta, tulemme siihen johtopäätökseen, että se eroaa sangen merkillisessä suhteessa toisista evankeliumeista. Toiset kuvaavat persoonallista olentoa, Jeesus Kristusta, kylläkin eri näkökannoilta, eri tasoilta, mutta silti persoonallista ihmistä, jota vastoin Johanneksen evankeliumi kuvaa Jeesus Kristusta mystisenä, mysteeri-olentona, siis Kristusta, Jeesuksen korkeampaa minää. Johanneksen evankeliumi on esitys Jeesus Kristuksen sisäisestä minästä; se kertoo kyllä Jeesuksen elämästä, mutta ei katsele sitä ulkoapäin, vaan sisästä päin, hänen sisäisen kristus-itsensä kannalta.

Tämä on erittäin tärkeää ymmärtää; se on aivan kuin Johanneksen evankeliumin psykologian avain. Kun olemme osanneet syventyä siihen, että Johanneksen evankeliumi puhuu kristusminän toiminnasta maan päällä, voimme sitä ymmärtää, tunkea sen mysteereihin. Ja me huomaamme silloin, että tämä evankeliumi itse asiassa on suurenmoinen opas, se itse asiassa kertoo meille, mitä Kristus on metafyyysisesti katsoen. Se on evankeliumi, jonka mukaan kristilliset kirkot ovat rakentaneet opinkappaleensa, dogminsa; toisiin olisi ollut vaikeampi nojautua. Se on metafyyysinen evankeliumi. Ja sentähden meidän juuri, jos tahdomme tunkeutua dogmaattisesti kristinuskon todelliseen henkeen, on syvennyttävä tähän evankeliumiin, sillä se on meille täydellinen avain kristinuskon mysteereihin.

Te muistatte, miten Johanneksen evankeliumi alkaa. Ensimmäiset sanat siinä jo osoittavat, että on puhe aivan toisista asioista kuin toisissa evankeliumeissa. Tässä nousee heti metafyyysiin, aatteellisiin, filosofisiin korkeuksiin. Näinhän se alkaa: ”Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala. Hän oli alussa Jumalan tykönä. Kaikki on saanut syntynsä hänen kauttaan, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo. Ja valo loistaa pimeässä, ja pimeä ei sitä käsittänyt.“

Nämä mahtavat, ihmeelliset sanat vievät heti meidät niihin filosofisiin käsityskantoihin, jotka olivat vallalla silloin. Tässä kreikkalainen sana *logos* vastaa Sanaa. Me tiedämme filosofian historiasta, että Kreikassa oli 500 vuotta e. Kr. elänyt filosofi Herakleitos, joka puhui logoksesta, joka merkitsee myös järki. Herakleitos sanoo, että järki on maailmassa; maailma ei ole järjetön, vaan järki on sen takana; järki on jumalainen prinssiippi, joka on maailman sisällä, takana. Ja ei ole olemassa ainoastaan tämä suuri maailman järki, vaan on olemassa pieniä ”logoja”, pieniä muotoja; kaikissa elävissä olennoissa on pieni *logos*. Maailma on järjen eli logoksen ilmennys.

Toiselta puolen taas tiedämme, että juutalainen filosofi Philo Judaeus, joka eli vähän Jeesuksen jälkeen, niinkään pu-

hui logoksesta. Hän puhui Mooseksesta ja juutalaisesta maailmankatsomuksesta, ja samalla toi juutalaiseen maailmankatsomukseen kreikkalaisen maailmankatsomuksen logoksesta. Hän sanoi, että Jumala on järki, logos, maailmankaikkeudessa.

Nämä käsitteet logoksesta olivat siis siihen aikaan, kun Johanneksen evankeliumi kirjoitettiin, tunnettuja asioita. Ihmiset saattoivat spekuloida niistä. Kun Johanneksen evankeliumi alkaa sanoilla ”alussa oli logos, järki, ja se järki oli Jumalan luona ja Jumala oli se järki”, niin kirjoittaja siinäkin vetoaa niihin filosofisiin käsityskantoihin, jotka olivat olemassa. Hän sanoo nimenomaan: ”järki ei ole sama kuin Jumala, se on Jumalan luona, se on Jumalan ilmennystä, mutta se ei ole Jumala kokonaan.”

Mikä on sitten tämä logos, järki, sana? Meidän mieleemme heti muistuu, että Vanhassa testamentissa Mooseksen ensimmäisessä kirjassa luomiskertomuksessa kerrotaan siitä, kuinka Jumala loi maailman sanalla. Hän sanoi: ”tulkoon valkeus jne.” Siinä on käytetty samanlaista käsitettä kuin tämä logos, sana. Ja tuo Jumalan sana, joka oli luova, samalla oli järjellinen. Siis juutalainen käsitys oli lähellä tätä käsitystä maailman järjestä, ja Philo Judaeus saattoi vedota siihen, kun hän puhui logoksesta.

Nyt me voimme teosofeina ja salatieteen tutkijoina kysyä: mikä on tämä logos, josta Johanneksen evankeliumi puhuu, se logos, joka oli maailman alusta, jonka kautta kaikki on muodostunut, mikä syntynyt on, jossa on elämä ja joka on ihmisten valo ja joka loistaa pimeässä ja pimeä ei sitä omaksunut? Ymmärrämme heti, että järki on valo, joka loistaa pimeässä. Mutta mikä tämä maailman järki on? Jos menemme niin kauas maailman mysteereihin, kuin osaamme tutkia ja nähdä, ja koetamme etsiä, missä ja mikä on logos, tulemme sen asian eteen, että logos, joka on Jumalan luona — ja Jumalaksi voimme silloin sanoa sitä suurta, iankaikkista, ääretöntä elämää, joka on kaikkialla ja ei missään, se ihmeellinen Isä, joka on

kaiken takana — se logos, järki, on silloin tässä meidän maailmassamme Jumalan ihannekuva maailmasta. Logos on suuri, jumalainen, taivaallinen ihminen; logos on se Isässä oleva ihmisen ihanne, joka elää tässä meidän maailmassamme. Kun me menemme kyllin syvälle oman kosmoksemme mysteereihin, tapaamme siellä lopulta kaikista syvimmällä, korkeimmalla, taivaallisen ihmisen, sen suuren, täydellisen ihmisen, jonka mukaan ja kautta kaikki on syntynyt ja luotu. Se on se ihannekuva, johon kaikki tähtää. Jos vertaamme Jumalaa arkkitehtiin, sanomme, että arkkitehdillä on piirustus, jonka mukaan talo rakennetaan. Tämä jumalainen piirustus on täydellinen ihminen, jonka mukaan maailma rakennetaan. Se täydellinen taivaallisen ihmisen ihanne on maailman ilmennyksen päämäärä, johon kaikki olemassaolo tähtää; se on siemenenä, Jumalan sanana kaikkialla. Kun me kuljemme tiellä ja astumme kivellet, niin me voimme tietää ja tuntea: tuossa kivessäkin piilee Jumalan sana, Jumalan täydellinen ihanne, inhimillisen täydellisyyden ihanne. Senkin kiven avulla saavutetaan kerran inhimillinen täydellisyys, Jumalan Pojan täydellisyys. Tuo suuri ihminen, suuri, taivaallinen täydellisyysihanne, joka on olemassa kaiken takana, on Jumalan Poika, Isän ajatuksissa syntynyt Jumalan Poika. Sentähden Johanneksen evankeliumi sanoo hänestä myöhemmin: ”hän on Jumalan yksisyntyinen Poika”. Suomennoksessa sanotaan ”ainosyntyinen”, ja se voi osaksi merkitä sitä, että Jumalan Poika on Jumalan ainosyntyinen Poika. *Monogenes* voidaan sanoa ainoa, kun isällä ei ole muuta kuin yksi poika, mutta se voi merkitä, että Jumalan Poika on syntynyt yksin Isästä. Kaikessa ilmennyksessä, kosmoksessa, me näemme aina kahdenlaisia voimia, positiivisia ja negatiivisia, aktiivisia ja passiivisia, miehellisiä ja naisellisia, mutta kun on kysymyksessä Jumalan Poika, on hän, logos, syntynyt yksin Isän ajatustyöstä. Jumalan Poika on siis yksisyntyinen. Tämä on se, jota myös nimitämme mystiseksi, Kosmiseksi Kristukseksi, ja josta nimenomaan sanotaan: ”sii-

nä on elämä, ja elämä on ihmisten valo. Se valo loistaa pimeässä, ja pimeys ei ota sitä vastaan”.

Me voimme ymmärtää hyvin, että Jumalan Poika, maailman järki, Kosminen Kristus, loistaa tässä maailman pimeydessä, mutta eivät kivet, eivät kukat, eivät eläimet, eivätkä ihmisetkään tiedä siitä vielä, aavistavat vain. Ihmiset eivät osaa ottaa vastaan tuota valoa, Kosmista Kristusta; he elävät yhä vielä pimeydessä, mutta siinä pimeydessä, juuri meissä loistaa ja on tuo Kosminen Kristus, maailman järki.

Sitten Johanneksen evankeliumi jatkaa: ”Esiintyi mies, Jumalan lähettämä; hänen nimensä oli Johannes. Hän tuli todistamaan valosta, jotta kaikki uskoisivat hänen kauttaan. Ei hän ollut se valo, vaan hän tuli todistamaan valosta. Tämä todellinen valo, joka valistaa jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan. Maailmassa hän olija maailma oli hänen kauttaan saanut syntynsä, ja maailma ei häntä tuntenut. Hän tuli omaansa, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskoivat hänen nimeensä. Ja ne eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta. Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskuudessamme, ja me katselimme hänen kirkkauttaan, kirkkautta selasta kuin ainokaisella Pojalla on Isältä, ja hän oli täynnä armoa ja totuutta. Johannes todisti hänestä ja huusi sanoen: ”Tämä se on, josta minä sanoin: joka tulee minun jäljessäni, hän on ollut minun edelläni, sillä hän oli ennen kuin minä. Ja hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet ja armoa armon lisäksi. Sillä laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta. Ei kukaan ole Jumalaa milloinkaan nähnyt; ainokainen Poika, joka on Isän helmassa, on hänet ilmoittanut.”

Nämä sanat jo viittaavat Johanneksen käsitykseen Kristuksesta. Tässähän Johannes nimenomaan puhuu ensin siitä, kuinka se valo loistaa kaikissa ihmisissä: ”Sana tuli lihaksi, ja

hän asui meidän keskuudessamme”. Suomennos on hieman omavaltainen, pitäisi olla ”hän asui meissä”. Johannes puhuu aivan siitä, että tuo Jumalan Poika, logos, maailman järki, asuu meissä kaikissa ihmisissä, mutta samalla hän näennäisesti kyllä myös viittaa Jeesus Kristuksen mysteeriiin, koska hän puhuu Jeesus Kristuksestakin. Hänhän antaa Johannes Kastajan esiintyä ja sanoa: ”minä en ole se valo, vaan minä todistan valosta”. Kenen tahansa sopii sanoa tämä, sillä se valo on jokaisessa, mutta sen täytyy myös olla jokaisessa toisessa. Kukaan ei voi valoa ottaa vastaan toiselta, sen täytyy tulla hänestä itsestään: toinen voi ainoastaan todistaa valosta.

Tämä on luonnollista: ja Johannes Kastaja saattoi puhua maailman järjestä. Kosmisesta Kristuksesta ja sanoa: ”siihen teidän pitäisi uskoa, siihen kohdistaa katseenne, että teissä on valo. Eihän teidän tarvitse uskoa minuun; minä todistan valosta, mutta valo on teissä itsessänne”.

Mutta samalla me näemme tästä evankeliumin esityksestä, että on kysymys myös eräästä persoonallisuudesta, Jeesus Kristuksesta, siitä, että Johannes käy kuin edellä ja valmistaa tietä. Hän huutaa: ”valmistakaa tietä Herralle korvessa! Minun jäljestäni tulee se, jonka kengännauhoja en ole arvokas avaamaan.” Siis evankeliumin kirjoittaja ei ole puhunut ainoastaan jostakin mystisestä, sisäisestä Kristuksesta, vaan hän on tahtonut teroittaa, että on olemassa salaperäinen yhteys tuon meissä loistavan valon ja erään henkilön Jeesus Kristuksen kanssa. Siitä hän selvästi puhuu.

Siiloin me kysymme: mille kannalle asettuu Johanneksen evankeliumi heti alussa Jeesus Kristuksen mysteerin suhteen.

Jos näihin asioihin syvennymme, silloin huomaamme, että Johanneksen evankeliumin kirjoittaja on nähtävästi tuntenut niitä gnostilaisia virtauksia, jotka olivat vallalla siihen aikaan. Oli kristittyjenkin kesken gnostikoita, joilla oli syvempi käsitys näistä asioista. Me voimme sanoa, että teosofit ovat nykyajan gnostikoita. Kirkolliset ihmiset sanovat, että teosofit ovat vaa-

rallisia, koska he herättävät eloon vanhan gnostilaisuuden. Jo silloin ensimmäisissä seurakunnissa muodostui seuroja, joissa koetettiin tutkia asioita ja tunkea niiden ytimeen. Ja jos nyt kysymme: minkälainen käsitys oli gnostikoilla Jeesus Kristuksesta, niin muistamme, että heillä saattoi olla hieman erivivahteisia käsityksiä, jotka kuitenkin voidaan esittää kahdessa muodossa; heillä oli kahdenlaisia käsityksiä Jeesus Kristuksen mysteeristä. — meidän ei pidä väheksyä gnostikoiden merkitystä kirkon kannalta; kirkko oli pakotettu miettimään näitä näkökantoja ja esittämään jotakin vastapainoksi. Siten gnostikot ovat vaikuttaneet paljon kirkon kehitykseen.

Oli siis näitä kahdenlaisia näkökantoja. Toinen oli: Jeesus Kristus oli Jumala, ja sentähden ei Jumala voi ottaa asuntoa tavalliseen ihmiseen, koska maailmankaikkeus on kokoonpantu hengestä ja aineesta; henki edustaa hyvää, aine paha, niiden yhdistelmästä on muodostunut maailma, mutta Jumala ei voi yhtyä pahaan, ei rajoittaa itseään niin, että olisi astunut aineeseen. Sentähden Hän pukeutui harharuumiiseen ja esiintyi siinä täällä, mutta kaikki Hänen kärsimyksensä olivat näennäisiä. Se oli siis kuin ihmeellinen näytelmä, joka oli kyllä maailman alusta päätetty. Tämä oli hyvin vanha käsitys maailman uskonnoissa. Ihmiset olivat hyvän ja pahan keskivälillä, jumalaisen olennon täytyi heitä auttaa ja näyttää heille tietä. Nyt gnostikot lisäsivät: se oli korkein Jumala itse, joka vaikutti ihmisten keskellä ja samalla sovitti ristiriidan aineen ja hengen välillä, niin että ihmiset, jotka ottavat vastaan Hänet, voivat pelastua. — Toinen gnostilainen oppi oli se, että Jeesus Kristus, toisin sanoen Kristus oli — aivan niinkuin vanhoissa uskonnoissa oli opetettu — korkea taivaallinen olento, jonkinlainen jumalainen olento, joka astui alas maan päälle ja yhtyi Jeesus Natsarealaisen ruumiiseen Jordanin kasteessa. Tämä oli uudempi gnostilainen oppi.

Gnostikot siis pysyivät vanhojen uskontojen kannalla: ihmisille on avuksi, jos jumalainen olento astuu maan päälle ja

näyttää heille tietä ja sovittaa heidän syntinsä. Kristus oli siten jumalainen olento, joka ei ollut ennen ollut maan päällä, vaan Jordanin kasteessa yhtyi Jeesukseen.

Jos me ajattelemme tämänpäiväisiä käsityksiä, joita on ihmiskunnassa, jos ajattelemme meidän aikamme teosofisia käsityksiä, niin huomaamme, että kautta linjan teosofiset näkökannat ovat tällä toisella gnostilaisella kannalla, nimittäkööt niiden kannattajat itseään teosofeiksi, antroposofeiksi tai muulla nimellä. Kaikki nämä teosofit nyt uskovat kuten gnostikot, että eräs korkea aurinko-olento, taivaallinen, jumalainen olento astui alas ja yhtyi Jeesus Natsarealaiseen Jordanin kasteessa.

Onko tämä Johanneksen evankeliumin kanta? Kun tunkeudumme sen henkeen, kun koetamme nähdä, mitä siinä piilee, mitä näköaloja se avaa, millä tavalla sen avulla luemme aakashaa, silloin tulemme ehdottomasti toiseen johtopäätökseen. Johanneksen evankeliumi ei puhu Kristuksesta tällaisena taivaallisena, jumalaisena olentona, joka Jordanin kasteessa yhtyi Jeesukseen. Sen huomaamme heti siitä, että ensimmäisessä luvussa, jossa kerrotaan Johannes Kastajasta, ei kerrota mitään kasteesta, ei kerrota, että Johannes olisi kastanut Jeesuksen. Hänhän oli ennustanut, että hänen perässään tulee se, joka kastaa hengellä. Näin siinä kerrotaan: Eräänä päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja hän sanoi: ”Katso, Jumalan karitsa, joka pois ottaa maailman synnit! Tämä on se, josta minä sanoin: minun jälessäni tulee mies, joka on ollut edelläni, sillä hän oli ennen kuin minä. Ja minä en tuntenut häntä, mutta sitä varten, että hän tulisi ilmi Israelille, minä olen tullut vedellä kastamaan.” Ja Johannes todisti sanoen: ”Minä näin hengen laskeutuvan taivaasta alas niinkuin kyyhkysen, ja hän jäi hänen päälleen. Ja minä en tuntenut häntä, mutta joka lähetti minut vedellä kastamaan, sanoi minulle: jonka päälle näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, hän on se, joka kastaa Pyhällä hengellä. Ja minä olen sen nähnyt ja olen todistanut, että tämä on Jumalan Poika.”

Tässä Johanneksen evankeliumissa kerrotaan siis, kuinka Johannes näki jotakin. Hän ei kastanut Jeesusta; hän näki vain merkin, joka oli hänelle ennen ilmoitettu; hänen oma mestarinsa oli sanonut: ”kun näet sen merkin, että kyyhkynen laskeutuu alas, silloin tiedät, että se mies on Jumalan Poika.” Johanneksen evankeliumi esittää kertomuksen siitä, millä tavalla Johannes Kastaja oppi tietämään, että Jeesus Kristus oli Jumalan Poika.

Mitä on Johanneksen evankeliumi tällä tahtonut teroittaa? Toisissa evankeliumeissa kerrotaan, kuinka Johannes kastoi Jeesuksen. Tällä kuvauksella on itse asiassa Johanneksen evankeliumi tahtonut sanoa: Jeesus Kristus ei ole mikään taivaallinen, jumalainen olento, joka laskeutui Jeesukseen kasteessa, sillä sellaista kastetta ei näin katsoen ollutkaan, vaan Jeesus Natsarealainen oli ihminen, joka alusta, syntymästään lähtien oli ollut yhteydessä Kosmisen Kristuksen, Logoksen, Jumalan salaisuuden kanssa.

Kirkko on tavallaan oikeassa siinä suhteessa, ettei se ajattele ja opeta, että Jeesus Jordanin kasteessa olisi tullut Jumalan Pojaksi tai että jokin Jumala olisi häneen astunut, vaan että hän alusta lähtien oli Jumala. Ja me ymmärrämme tämän Johanneksen evankeliumin kannalta: korkeammassa minänsään oli Jeesus alusta lähtien, syntymästään saakka, yhteydessä Kosmisen Kristuksen kanssa. Ja tämä Kosminen Kristus yhä enemmän pitkin Jeesuksen elämää tuli sisään häneen; se yhtyi häneen vähitellen, kun hän kasvoi Jumalan edessä viisaudessa, nöyryydessä ja arnessa.

Kun sitten Johannes Kastaja sen nojalla, että oli saanut merkin omalta mestariltaan, sanoi: ”tuossa on Jumalan Poika”, niin Jeesuksen julkinen tehtävä alkoi; se alkoi silloin, kun ensin joku maailmassa ymmärsi, näki, huomasi, kuka hän oli. Jeesuksen suuri, historiallinen tehtävä sai silloin muotonsa. Mutta hän ei ollut Johanneksen evankeliumin mukaan mikään kahtia jaettu persoonallisuus, vaan hän oli ihminen, Jeesus Natsarealainen, jonka korkeampi minä oli jo syntymästä saak-

ka yhteydessä Jumalan Pojan, Logoksen, Kosmisen, mystisen Kristuksen kanssa, ja siis pitkin matkaa vain kehittyi siinä Kristuksen tuntemisessa, Isän näkemisessä, sillä näin Johanneksen evankeliumissa sanotaan: ”Ei kukaan voi tulla alas tai vaasta muu kuin se, joka on taivaassa, ei kukaan voi nähdä Isää kuin se, jolle Poika itsensä ilmoittaa.” Kukaan muu ei voi tuntea Jumalan mysteeriä kuin Jumalan Poika. Jumalan Poika on aina omalla tasollaan, mutta Jumalan Poika tulee ihmiseen, ja Jumalan Poika on saanut suurimman historiallisen ilmauksensa. Kosminen Kristus on täydellisimmällä tavalla tullut ilmi siinä ihmisessä, Jeesus Natsarealaisessa, joka syntymästään saakka oli yhteydessä Jumalan Pojan kanssa, oli itse Jumalan Poika. — Näin on tämä mysteeri käsitettävä. Me emme saa sitä käsittää millään ulkonaisella persoonallisella tavalla.

Mikä on tuo Kosminen Kristus, maailman järki. Se on taivaallinen ihminen, mutta onko tämä taivaallinen ihminen personifioitu, onko se persoonallinen? Tuo taivaallinen ihminen on minuus, se ainoa minä, joka kaikuu meidän maailmankaikkeudessa, ja on kaikunut ennen maailman alkua, mutta se ei ole persoonallinen meidän merkityksessämme, se ei ole ilmennyt, ennen kuin se ilmestyi. Ja se on pyrkinyt koko ihmiskunnan historian aikana ilmenemään ei ainoastaan tässä luonnossa, kosmoksessa, vaan niissä ihmisissä, joissa on logoksen siemen. Ja se taivaallinen minuus, salainen Jumalan Poika, joka maailman alusta saakka on ollut Jumalan luona, sai ensimmäisen täydellisen persoonallisuutensa Jeesus Kristuksen kautta. Jeesus Natsarealainen personifioi tämän taivaallisen minuuden. Se oli hänen ihmeellinen työnsä, satumainen, korkea, merkillinen saavutuksensa. Hänessä saattoi Jumalan Poika tulla ilmi, hän saattoi olla Jumalan Poikana. Hänen oma minänsä saattoi niin kokonaan yhtyä tuohon taivaalliseen minään, että hänen persoonallinen minänsä tuli tuon taivaallisen minän ilmaukseksi. Ei ole enää Jeesusta kuolevaisessa vaan kuolemattomassa merkityksessä; hänestä tuli Jeesus Kristus. Hän oli tehnyt työtä tietysti monen, monen jälleensyntymisen

aikana; Jeesus Natsarealainen oli ollut monta kertaa maan päällä, paljon työtä tehnyt, kuten hänestä kerrotaan, että hän miehuutensa päivinä paljon itki ja ponnisti. Ja ne päivät eivät olleet Jeesus Natsarealaisessa, vaan edellisissä jälleensyntymisissä. Kun hän nyt syntyi korkeana mestariolentona, niin oli hänen minänsä edellisissä elämissä antautunut taivaalliselle ihmiselle, ja hän oli siis olento, joka oli kuin taivaasta tullut. Ja kuitenkin hän ei ollut persoonallisena olentona mikään erilainen, jumalainen olento; hän oli ihminen, mutta hän kantoi hengessään Isän Jumalan, Jumalan Pojan jo syntymästään lähtien. Ja kun oli sitten toinen ihminen, Johannes Kastaja, joka sanoi: ”tuossa on Jumalan Poika”, silloin hän saattoi ilmoittaa itsensä, silloin hän alkoi ottaa vastaan opetuslapsia.*)

Sitten kerrotaan heti, kuinka Jeesus sai opetuslapsia: muutamia Johanneksen opetuslapsista, joille hän oli ilmoittanut, läksivät Jeesuksen luo. Ja sitten on tuo kaunis kertomus, kuinka Jeesus tapasi Natanaelin. Filippus oli kertonut Natanaelille:

*) *Pekka Ervast*: Ote ”**Christosofian peruskysymyksiä**” -teoksen toisesta osasta (s. 113—):

” — — — Sillä joskaan tuon ensimmäisen Aadamin, joka myöhemmin tuli Jeesus Kristuskeksi, ei tarvinnut syntyä tähän syntien ja tuskien maailmaan, vaan hän sai jäädä taivaalliseen oloilaan, jossa aina säilyi hänen minuutensa lapsellinen viattomuus — tietysti meidän kaikkien minuuksien puhtaus ja viattomuus säilyy taivasmaailmassa, mutta hänellä se säilyi siellä silläkin tavalla, että ei muodostunut minkäänlaista karmaa hänen oman persoonallisuutensa kautta, hänen tuskansa, kärsimyksensä, ja itsekieltäytymisensä ollessa suurempi kuin kenenkään toisen —, joskin hän eli taivasmaailmassa, onnen ja autuuden maassa, niin hän tunsu yhteytensä koko ihmiskunnan kanssa. Hänhän ei ollut mikään kehittymätön ihmisolento, ei mikään lapsi siinä mielessä, että hän ei olisi elämää kokenut. Olihan hän jossakin varhemmassa maapallomme ruumistumassa kehittynyt ihmiseksi. Olihan hän tälläkin pallolla kokenut jotakin syntyessään tänne. Olihan hän saavuttanut ikäänkuin jonkinlaisen persoonallisuuden syntyesään Lemurialla. Hän oli siis täysin ihminen niinkuin muutkin. Mutta hänen itsekieltäytymisensä oli juuri siinä, että hän tahtoi ja hänen piti säilyä tuona viattomana, tahrattomana ihmisenä, joka ei ollenkaan langennut tämän aineellisen maailman moniin viettelyksiin, ei ruumistunut kokeakseen aineellisen maailman kaikkia houkutusia, iloja ja kärsimyksiä, vaan pysytteli ulkopuolella koko ajan, pysytteli samalla tasolla, missä meidän kaikkien minuudet pysyvät ja aina ovat, minuuksien autuaallisessa taivasmaailmassa. Mutta hän ei suinkaan ollut siellä — ja tämä on merkille pantavaa — minkäänlaisena eristettynä olentona, joka ei olisi voinut ottaa osaa mihinkään elämäntulkun ja kehitykseen. Koska hän siinä minuuksien maailmassa oli jo herännyt minuuksien, hän tunsu yhteytensä toisten minuuksien kanssa ja saattoi niiden kautta tutustua — niinkuin voisi sanoa — tämän maailman elämään, tämän maailman kärsimyksiin ja synteihin. Hän saattoi niihin tutustua ulkopuolella ollen, ylhäältä päin, ottamatta

”Me olemme löytäneet sen, josta Mooses on kirjoittanut laissa ja profeetat, Jeesuksen, Joosefin pojan Natsaretista.” Ja Natanael sanoi: ”Saattaako Natsaretista tulla mitään hyvää?” Filippus sanoi hänelle: ”Tule ja katso.” Kun Jeesus näki Natanaelin tulevan, sanoi hän: ”Katso, oikea israeliitta, jossa ei ole vilppiä.” Natanael sanoi: ”Mistä minut tunnet?” Jeesus vastasi: ”Ennenkuin Filippus sinut kutsui, näin minä sinut, kun olit viikunapuun alla.” Natanael sanoi: ”Sinä olet Jumalan Poika. Israelin kuningas.” Jeesus sanoi: ”Sentähden, että sanoin sinulle: minä näin sinut viikunapuun alla — sinä uskoit. Saat nähdä suurempia kuin nämä ovat.” — Tavallisesti käsitetään, että Jeesus oli nähnyt Natanaelin klärvoajantisesti, kun tämä istui viikunapuun alla, mutta eiväthän ne klärvoajanti-ilmiöt olleet tuntemattomia ja harvinaisia asioita itämailla, joten tuskin Natanael sen vuoksi olisi sanonut Jeesusta Jumalan Pojaksi: vaan tämä sisältää suuremman salaisuuden. Jeesus sanoo ensin: ”Tuossa on oikea israeliitta, jossa ei ole vilppiä.” Mitä

persoonallisesti millään tavalla niihin osaa. Tämä oli hänen ihmeellinen mysteerinsä, jota nimitetään sijaissovituksiksi. Sijaissovitus ei ole suinkaan se, että Ihmisen Poika kuoli ristinpuulla, että hänen verensä vuoti ja sovitti synnit Jumalan kanssa. Ei ole sellaista Jumalaa. Jumala ei muuta tahdo, kuin että kehittyisimme ottamaan vastaan sitä rakkautta, mikä hän on. Mutta me emme olisi voineet kehittyä aineen maailmassa ottamaan vastaan sitä jumalaista maailmaa, jos ei joku olisi ensin tuonut jumalaista rakkautta tähän aineelliseen maailmaan, näyttänyt mikä on se Isä, joka on kaiken takana. Jonkun piti tämä näyttää ja tuoda jumalainen rakkaus arvan puhtaassa taivaallisessa, ylimaallisessa muodossa ja ilmennyksessä ihmisten nähtäväksi ja kosketeltavaksi. Muuten emme olisi omin päin täällä oppineet jumalaista rakkautta. Emme olisi oppineet luonnon käskystä muuta kuin veren rakkautta: lasten rakkautta vanhempiin ja vanhempien rakkautta lapsiin, sisaren ja veljen rakkautta, miehen ja vaimon keskinäistä rakkautta — mikä on jotakin illuusiota. — Buddhahan näytti esimerkkiä. Samalla tavalla kaikki suuret olennot ovat näyttäneet esimerkkiä ja opettaneet. Mutta siinä ei ollut kyllin, vaan täytyi näkyä itse rakkauden olemus: meidän täytyi tuntea kautta vuosimiljoonien, että maan päällä vaelsi itse jumalainen rakkaus, joka alusta pitäen oli tätä rakkautta. Ei olisi voinut sillä tavalla sitä näyttää kukaan ihminen, joka ensin olisi ollut synnintekijä ja sitten kääntynyt. Hän olisi voinut näyttää ainoastaan tietä, mutta hän ei olisi voinut tulla kaiken rakkauden ja elämän lähteeksi. Siksi saattoi tulla ainoastaan se ihminen, jossa Jumalan Poika ruumistui kokonaan, jossa Jumalan Poika tuli lihaksi. Hän ainoastaan saattoi näyttää meille kokonaan Jumalan Pojan. Meille oli välttämätöntä saada tieto jumalaisesta rakkaudesta. Me voimme ymmärtää, minkälainen oli tuon ensimmäisen Aadamin eli Jeesus Kristuksen elämä taivasmaailmassa vuosimiljoonien vieressä. Se oli ihmeellisintä, että hän koko ajan katseli ihmiskuntaa ja tunsii olevansa yhtä kaikkien kanssa — ensin ylhäältä, sitten aina lähemmäksi tullen. —”

merkitsee israeliitta? Se merkitsee viisaan suussa: sellainen ihminen, joka on vihitty, joka oli käynyt lävitse henkisiä kokeuksia. niin että hän kuului israeliittain joukkoon. Samoin kuin joku tänään sanoisi: tuossa on oikea suomalainen, jossa ei ole vilppiä — niin se merkitsisi, että sellainen ihminen tuntee Suomen kansan deevan, kansallishaltian, ja tietää, mikä on Suomen kansan tarkoitus ja tehtävä. Näin, jos okkulttisesti puhutaan. Samoin Jeesus ilmaisi, että Natanael kuului juutalaisten vihittyjen joukkoon. Ja silloin Natanael kysyi: ”Kuinka sinä sen tiedät?” Jeesus vastasi: ”Ennenkuin Filippus sinua kutsui, näin sinut viikunapuun alla.” — Mitä se merkitsee? Viikunapuu on boodhipuu. sama, jonka alla Buddha istui ja saavutti kuolemattomuuden. Jeesus tahtoi siis sanoa: minä näin sinut silloin, kun sinut vihittiin. Siitä Natanael tiesi, että hän seisoj jonkun suuren olennon edessä ja todisti: sinä olet Jumalan Poika, sinä tiedät näitä asioita, joista ainoastaan minä ja minun mestarini tiedämme. — Sitä merkitsevät nuo sanat.

Jeesuksen ihmetyöt

II

Johanneksen evankeliumi, niinkuin edellä mainitsimme, eroaa muista, synoptisista evankeliumeista siinä, että se puhuu Jeesus Kristuksesta toiselta kannalta; niinkuin sanoisimme hänen korkeamman minänsä kannalta, ei siis Jeesus Natsarealaisen kannalta vaan Kristuksen kannalta. Tämähän merkitsee, että Johanneksen evankeliumia täytyy oppia erikoisesti lukemaan, ymmärtämään; sitä ei voi lukea historiallisena kirjana niinkuin synoptisia evankeliumeja; sitä täytyy lukea sekä asiantunteumuksella, kokemuksen kannalta että myös sisäisellä intuitiolla. Mutta koska sitä tietenkin pitkin kristillistä aikaamme on luetu myös historiallisena kirjana ja etsitty siitä todistuksia Jeesuksen jumaluudesta, niin meidän täytyy ottaa huomioon tällainenkin lukutapa, kun tahdomme tunkeutua Johanneksen evankeliumin henkeen ja ymmärtää sen sanoja ja kertomuksia.

Johanneksen evankeliumin toinen luku alkaa heti kertomuksella Jeesuksen ihmetöistä. Ihmetöitä ei tee tavallinen ihminen. Tämä itsessään osoittaa, että asioita katsotaan vähän korkeammalta kannalta. Mutta kun tätä evankeliumia on luetu historiallisesti, niin nämä ihmetyöt ovat lukijoiden mielestä todisteita Jeesuksen jumaluudesta.

Tämä toinen luku kertoo Kaanan häistä, ja niissä Jeesus suoritti ensimmäisen ihmetyönsä Johanneksen evankeliumin

mukaan, kun hän muutti veden viiniksi. Tästä tapauksesta eivät muut evankeliumit kerro, mutta sitä on pidetty siitä huolimatta historiallisena tapahtumana kristittyjen piireissä. Ja jos kysymme kristityltä uskovaiselta, niin hän vastaa, että Jeesus todella teki sen ihmetyön.

Näin ollen meidän on hyvä ottaa puheeksi koko kysymys ihmetöistä. Meidän ei pidä pysähtyä vain tähän ensimmäiseen, joka monessa suhteessa on vaillinainen kertomus; heti kun lukee tämän kertomuksen, näkee, että se on perin katkelmallinen. Mutta meidän pitää ajatella sitä tosiseikkaa, että Jeesuksen kerrotaan tehneen paljon muita ihmetöitä. Siksi meidän on kysyttävä aivan periaatteellisesti, miten on ihmetöiden laita.

Kun kävin koulua, silloin vielä selitettiin, että nämä Jeesuksen suorittamat ihmetyöt olivat tekoja, jotka rikkoivat luonnonlakeja, mutta sehän ei ollut mahdotonta sentähden, että Jeesus oli Jumala, ja Jumala voi rikkoa omat asettamansa lait. Jumala on maailman luonut. Hän voi myös muuttaa sitä oman mielensä mukaan. Näin selitettiin meille, ja luulen, että se on sangen yleinen käsitys kristityssä maailmassa. Jumala voi tehdä ihmetöitä. Hän voi tehdä tyhjäksi omat luonnonlakinsa.

Silloin on myös luonnollista, kun näin ajatellaan, että ajattelevat ihmiset sanovat, niinkuin kaikki ajattelijat ja materialistit aina sanovat: mutta minkä tähden Jumala sitten on asettanut jonkinlaisia lakeja, minkä tähden on olemassa luonnonlakeja, jos niitä voi rikkoa?

Kun me tutkimme luontoa, niin me huomaamme, kuinka kaikki on lakisiteistä. Ja me emme tulisi ollenkaan toimeen, jos meidän pitäisi epäillä, että tämän päivän perästä ei seuraakaan yö: jos meidän aina pitäisi elää epätietoisuudessa, emme jaksaisi olla olemassa. Koko meidän olemassaolomme perustuu siihen, että maailma on lakisiteinen, että päivää seuraa yö, talvea kesä jne. Ja jos Jumala kerran on luonut lakisiteisen maailman, sanovat epäilijät, eikö Hänen viisautensa ole siinä tullut ilmi; minkä tähden Hän yhtäkkiä tekisi itsensä huonoksi, tyh-

mäksi? Jos Hän yhtäkkiä päättäisi tehdä jonkin asian tyhjäksi, Hän osoittaisi, että Hän nyt on tyhmempi kuin luodessaan, tai sitten ankarasti tuomitsisi itsensä luoja.

Näin ajattelevat materialistit. Ja minä muistan, kuinka valtava oli tuo käsitys luonnon lakisiteisyydestä, kun aivan nuorena ymmärsin, että mitään ihmetöitä ei voi tapahtua siitä yksinkertaisesta syystä, että ne olisivat epäsiiveellisiä, rikollisia, Jumalan tahdon vastaisia. Mutta kun sitten nuoruudessani sautin näkemään sellaisia ihmetöitä, jotka olivat ihmeitä — nykyaikanaan on paljon suurempi tilaisuus sellaisten ilmiöiden näkemiseen —, niin kysyin itseltäni: miten tämä on selitettävissä?

Siihen kysymykseen tuli täydellinen selitys toisesta ajatuksesta, josta teosofinen liike on alusta saakka huomauttanut, nim. että on olemassa luonnonlakeja, voimia, joita emme vielä tunne. Ei ole ollenkaan kysymys siitä, että mikään Jumala voisi rikkoa omia lakejaan, vaan siitä, että on olemassa sellaisia lakeja, joita emme tunne, sellaisia voimia, joita kuitenkin me ja muut voimme oppia käyttämään. Kun nämä voimat pannaan liikkeeseen, ne voivat saada aikaan ilmiöitä, jotka näyttävät yliluonnollisilta.

Kun tämän ymmärsin, silloin tietenkin muuttui samalla kuva Jeesuksen ihmetöistä; ne eivät olleet tekoja missään ihme-merkityksessä, vaan ne osoittivat, että Jeesuksella oli tietoja tuntemattomista luonnonlaeista ja että hän osasi käyttää salaperäisiä voimia. Ihmeitä ei ole olemassa, mutta on olemassa ihmisiä, jotka osaavat käyttää salaperäisiä, salattuja voimia, käyttää hyväkseen tuntemattomia luonnonlakeja.

Jos meidän keskuuteemme tulisi ihminen esim. Ranskan vallankumouksen ajoilta, niin hän kauheasti ihmettelisi kaikkea, eikä uskoisi silmiään, kun hän näkisi puhelimen, raitiotien, junan, langattoman lennättimen ym. Hän sanoisi: ”Tämä on mahdotonta; tämä ei voi olla totta!” Ja kuitenkin me olemme siihen kaikkeen tottuneet, sillä nyt on keksitty luonnonlakeja, joita ei 150 vuotta sitten tunnettu, ja niitä käyttämällä osamme tehdä ihmeitä.

Mutta luonnonlait eivät rajoitu tähän näkyvään maailmaan; on olemassa henkimaailma, ja se voi vaikuttaa tähän näkyvään maailmaan, ja sieltä päin voi tulla voimanpurkauksia, jotka näyttävät ihmeiltä tässä näkyvässä maailmassa. Tämä ei ole outoa meidän käsityskannaltamme. Ne jotka ovat nähneet yliaistisia asioita, tietävät, että ne ovat luonnollisia; mitään yliluonnollista ei ole.

Tämä on se tärkeä näkökanta, mikä pitää nykyajan totuudenetsijällä olla; siinä suhteessa hänen täytyy olla ehdottomalla kannalla. Ja kun hän tältä kannalta lähestyy Jeesuksen ihmetöitä, niin hän koettaa ottaa selvää, ovatko ne ihmetyöt tapahtuneet, niin kuin on kerrottu. Ja silloin evankeliumin kertomukset tulevat erittäin kiintoisiksi, opettaviksi, kun niitä mietiskelemme, kun koetamme asettua tuohon aikaan, kun koetamme kuvitella, kuinka kaikki asiat olivat silloin. Silloin voimme ymmärtää uudella tavalla ns. ihmeitä ja löytää niistä sangen kiintoisia asioita.

Ensimmäinen kysymys silloin, kun luemme Jeesuksesta, että hän suoritti jonkin ihmetyön, on: mikähän oli hänen vaikuttimensa, motiivinsa? Me ymmärrämme näitä ilmiöitä ajattellessamme, että jos joku ihminen suorittaa niitä, täytyy hänellä olla motiivi; eihän hän saata ihmisenä menetellä järjettömästi, ilman syytä. Sentähden kuulemme heti kristityiltä, että Jeesus tahtoi sillä osoittaa olevansa Jumalan Poika. Hyvä! — se on yksi syy. Mutta kun ajattelemme vähän tarkemmin näitä ihmetöitä, niin voimme huomata, että saattaa olla erilaisia motiiveja.

Me voimme jakaa motiivit kolmeen luokkaan. Vaikuttimet tuollaisten voimatekojen suorittamiseen ovat laadultaan joko taiteellisia, tieteellisiä tai ihmisystävällisiä. Tietenkin kaikessa voi olla takana ihmisystävällisyys. — Minkälainen ihme, voimateko, on lähtenyt taiteellisesta motiivista? Sellainen, jonka ihminen suorittaa sentähden, ettei hän osaa muuta tehdä. Se on hänen omaa elämäänsä, se on hänelle luontoa. Hän on ihminen, jolla on erilaisia voimia; hän on kuin lapsi; hän tekee

ihmeitä vain sentähden, että hän itse on ihme. Jos tutkimme taiteilijan sielunelämää, niin aina tulemme siihen, että taiteilijalla ei ole mitään motiivivia, ei mitään isetietoisista, järkevää tai muunlaista motiivivia, — jos hän on todellinen taiteilija. Hän luo, kirjoittaa, maalaa jne. sentähden, että se on hänelle sisäinen pakko; se on hänellä omaa itseään, hän toteuttaa itseään, hän realisoi omaa henkeään ja sieluaan, kun hän luo taideteoksen. Siihen voi sekaantua muita asioita nykyajan ihmisissä, mutta jokainen tosi taiteilija tietää tämän sielussaan; hänellä ei ole muuta syytä kuin rakkaus kauneuteen, välttämättömyys luoda jotakin. Sitä minä nimitän taiteelliseksi motiiviksi. Jos voimaihminen suorittaa voimatöitä, niin se tapahtuu taiteellisesta motiivista silloin, kun hänellä ei ole mitään erityistä motiivivia.

Näin voimme ajatella tapahtuneen, kun luemme legendoja Jeesuksen lapsuudesta. Kerrotaan, että kun lapset kerran muovailivat savesta lintuja, niin Jeesus puhalsi elämää niihin, niin että linnut lensivät. Se oli taiteellista iloa. Tämä on tietenkin legenda. Ei meidän tarvitse ajatella, että niin olisi todella tapahtunut, vaikka emme tahdo kieltää legendoilta kaikkea historiallista arvoa, kuten Madame Blavatsky sanoo, että niissä on useinkin enemmän historiallista arvoa kuin historiallisissa tiedoissa.

Samoin voimme nykyaikana ajatella mediumia. Hän tuntee pakotusta antautua henkimaailman tuntemattomien voimien käytettäväksi; hän lainaa oman ruumiinsa, persoonallisen käyttövälineensä vainajien käytettäväksi, niinkuin hän uskoo. Hän voi sillä tavalla olla suureksi iloksi ja hyödyksi toisille ihmisille, mutta hänellä ei ole ollut sellaista motiivivia, että hän tahtoisi olla toisten iloksi. Mediumistisuus vain on hänessä ollut. Sitä voimme jonkin verran verrata taiteelliseen motiiviin.

Sitten on toinen motiivi ihmetekojen suorittamiseen, sellainen, jota sanoisin tieteelliseksi. Ja mikä on sen sisältö? Sen sisältö on, että ihminen, jolla on kykyjä, tahtoo todistaa toisille, ympäristölleen jotakin, siis toisin sanoen, että henkimaail-

ma on olemassa, että salaperäisiä voimia on olemassa tai että hänellä itsellään on salaperäisiä voimia. Jos kysymme jotakin esimerkkiä siitä, niin voimme sanoa, että meidän ajallamme on Madame Blavatsky sellainen itsetietoinen maagikko, joka oli pakottanut itsensä pois kaikesta itsetiedottomasta mediumistisuudesta ja ottanut ne kyvyt omiin käsiinsä, niin että hän saattoi päättää, koska hän käytti niitä, koska ei. Ja hänen motiivinsa oli aivan tieteellinen siinä merkityksessä, että hän tahtoi todistaa toisille ihmisille, niille, joiden nähden hän suoritti ilmiöitä, että ihmisessä on olemassa salaperäisiä kykyjä, että on olemassa henkimaailma. Tämä motiivi oli tieteellinen, ja silloin luonnollisesti voi tuollainen ihminen suorittaa ilmiöitä, joiden arvo sinänsä ei tarvitse olla merkillisen suuri.

Kertokaamme esimerkki. Kerran Madame Blavatsky oli erään seurueen mukana metsässä, ja silloin puuttui yksi teekuppi, sillä eräs herra oli tullut sinne lisää. Silloin juolahti jonkun päähän tuuma, ja hän sanoi: ”Mutta Madame Blavatsky, tehkää ihme ja hommatkaa yksi teekuppi lisää!” He olivat kaikki Mr. Sinnetin vieraina, eikä ollut olemassakaan muita samanlaisia teekuppeja, kuin mitä mukana oli. Madame Blavatsky suostui, ja sitten hän vähän keskitti huomionsa ja sanoi: ”No niin, menkää hakemaan tuo teekuppi; tuossa on puu, sen juurien alla se on.” Se vieras herra ja kaikki muut läksivät sen puun luo ja rupesivat kaivamaan maata, ja niin syvältä mullasta, että heidän täytyi katkaista puun juuria, löydettiin aivan samanlainen teekuppi ja -vati, kuin mitä heillä oli mukana. Tämä oli tietenkin erittäin hämmästyttävä asia, ja sekä se vieras herra että monet muut ilmoittivat tulevansa Teosofisen Seuran jäseniksi.

Tämä teko tapahtui silloin tieteellisestä motiivista. Nyt perästä päin, kun arvostelemme tällaisia asioita, sanovat monet: eikö nyt kehittynyt ihminen, jota vielä mestarit auttoivat, voinut saada aikaan parempia asioita, kun piti laittaa teekuppi? Niin ihmiset perästä päin sanovat, mutta kun otamme asian siltä kannalta, että se oli tieteellisestä motiivista suoritettu teko,

niinkuin kaikki Madame Blavatskyn suorittamat ihmeteot olivat, niin ymmärrämme, ettei ole arvosteltava miltään moraaliselta kannalta itse ihmetyötä; se oli suorittanut moraalisen tehtävänsä, kun oli vakuuttanut joillekin ihmisille, että on olemassa enemmän asioita maan ja taivaan välillä, kuin mistä meidän filosofimme ovat uneksineet. Madame Blavatsky antoi itsensä alttiiksi jälkimaailman pilkalle. Hän tahtoi todistaa, että on olemassa salaperäisiä voimia ja luonnonlakeja. Sillä tavalla hän suoritti elämäntehtävänsä. Ja sentähden meidän täytyy oppia häntä suuresti kunnioittamaan tämän takia eikä ryhdyttävä arvostelemaan niiden ilmiöiden laatua. Ne on otettava tieteellisinä todistuskappaleina.

Me voimme nyt kysyä: tekikö Jeesus Kristus ihmetyönsä tämänlaisesta motiivista? — Sitä me ehkä emme saata kieltää. Jos hän suoritti voimatekoja, niin miksei hänellä ollut tieteellistä motiivia? Vaikka ei ollutkaan silloin sellaista tieteellistä maailmaa kuin meillä nyt, ei yliopistoa, ei mitään tieteellistä koulua, oli kuitenkin ajattelevia ihmisiä. Miksei siis olento, jolla oli hallussaan tuntemattomia luonnonvoimia, tahtonut opettaa ja kasvattaa ihmisiä sillä, että hän näytti sellaista, mitä muut eivät osanneet. Ja kun on kysymyksessä sellainen olento kuin Jeesus Kristus, voimme ymmärtää, että sekin motiivi, josta kirkko puhuu, on paikallaan, kun hieman sitä muutamme. Voimme sanoa, että Jeesus Kristuksella oli se motiivi, että hän tahtoi herättää ihmisissä uskoa itseensä. Madame Blavatsky ei tahtonut sitä tehdä, sillä hän aina viittasi mestareihin ja nimitti itseään halvaksi opetuslapseksi. Mutta Jeesus Kristus, joka on enemmän kuin mestari, joka Jeesus Kristuksena on yhtynyt hengessään Kristukseen, siihen mystiseen Vapahtajaan, joka on meissä kaikissa ja jonka pitäisi herätä meissä jokaisessa, täydellä syyllä voi tahtoa, että ihmiset uskoisivat Häneen, sillä Hän ei puhunut itsestään, Jeesus Natsarealaisesta, vaan Kristuksesta, siitä Vapahtajasta, joka on jokaisessa. Sentähden on niin luonnollista, että hän sanoi: ”Uskokaa minuun, sillä kun te uskotte minuun ja teette, mitä minä käsken, silloin te pelas-

tutte, saavutatte valon, tulette Isän yhteyteen.” Kun ymmärrämme tämän, silloin voimme ymmärtää, että kirkon opissa, että Jeesus tahtoi todistaa olevansa Jumalan Poika, on tämä perustana.

Mutta sitten on vielä olemassa kolmas voimatekojen motiivi, ja se on se, jota nimitän ihmisystävälliseksi. Ihminen, jolla on suurempia voimia kuin toisilla, rakastaa ihmisiä, ja hän voi käyttää niitä voimia rakkaudesta, siis auttaakseen toisia ihmisiä. Ja meidän ei tarvitse muistaa muuta, kuin että Jeesuksen useimmat ihmetyöt, voimateot, olivat toisten auttamista ja parantamista. Jotta ymmärtäisimme, että hänen motiivinsa useimmissa tapauksissa oli juuri rakkaus ja avunanto, muistakaamme, että hän siunasi ihmisiä: ”Te olette minun veljiäni; nouskaa ylös kaikesta ruumiillisesta vaivasta, syntykää uudelleen! Nyt, kun olen teidän luonanne, on teillä erikoinen tilaisuus nousta hengessänne ylöspäin. Unohtakaa maailman pimeys!” Kaikissa evankeliumeissa kerrotaan, että hän paransi sairaita ja teki hyvää.

Kun sitten siirrymme erikoisesti ajattelemaan tätä ensimmäistä ihmetyötä Kaanan häissä, jolloin Jeesus muutti veden viiniksi, selviää asia parhaiten, jos tutkimme sitä motiivien kannalta. Jos se oli historiallinen tapahtuma, silloin kysymme, mikä oli Jeesuksen vaikutin, jos hän suoritti sellaisen ihmetyn? Sellainen ihmetyö ei tietenkään mikään mahdottomuus ole; voimme hyvin käsittää teoreettisesti, että jos tässä on lasi vettä täynnä, niin sellainen ihminen, joka osaa muuttaa tahdolla molekyyliden värähtelyitä, osaa ne muuttaa myös viiniksi, kun hänellä on tietoa siitä, minkälaisessa suhteessa atomit ovat viinissä toisiinsa, minkälaisessa vedessä; sillä ei ole muuta kuin yhtä ainetta. Kaikki voidaan muuttaa alkuperäiseen muotoon ja muodosta toiseen. Tuollainen muutos on vain saatava aikaan, niin ihme tapahtuu.

Mikä oli siis Jeesuksen motiivi, jos hän sellaisen työn suoritti? Oliko se ihmisystävällinen?

Ajatelkaamme vähän tuota tapausta Kaanan häissä. Jee-

suksen äiti tulee Jeesuksen luoja sanoo: ”Häät ovat, eikä ole viiniä.” Jeesus torjuu ensin: ”Vaimo, mitä minulla on sinun kanssasi tekemistä, ei minun aikani vielä ole tullut.” Mutta Jeesuksen äiti ei välitä siitä, vaan sanoo palvelijoille: ”Tehkää, mitä hän käskää.” Tämä on hyvin huonosti kerrottu, jos sillä on tarkoitettu historiallista tapahtumaa; ei Jeesus eikä Maria esiinny selvässä eikä aivan kauniissa valossa.

Mikä siis oli Jeesuksen motiivi? Saattoiko se olla ihmisystävällinen? Mitä ihmisystävällisyyttä siinä olisi ollut, jos joissakin häissä, joissa ihmiset huonosta viinistä olivat jo päihtyneet, Jeesus olisi muuttanut veden viiniksi käyttämällä jumalaisia voimia, jotta nuo päissään olevat häävieraat vielä olisivat saaneet juoda? Ja sitten kertomus jatkuu: Hovimestari sanoi: ”Kuinka niin hyvä viini tulee viimeiseksi? Aina pitäisi antaa ensin hyvää; kyllä ne sitten juovat mitä tahansa, kun ovat päissään.” Tämä on siksi karkea ja raaka tapaus, ettei Jeesuksella saata olla tuollaista ihmisystävällistä motiivia, että ”noille raukoille täytyy saada hyvääkin viiniä”. Jeesus olisi tullut aivan neurettavaksi, jos hän niin olisi tehnyt. Mutta oliko hänellä tieteellistä motiivia? Jeesus sanoi: ”Minun aikani ei ole vielä tullut.” Mutta äiti ajatteli, että se oli tullut, ja hän asetti Jeesuksen sellaiseen asemaan, että hänen oli pakko tehdä jotakin. Jos hänen motiivinsa siis oli tieteellinen, ei tilaisuus ollut oikein hyvin valittu. Kenelle hän olisi näyttänyt sitä ihmetyötä? Opetuslapset, jotka olivat mukana, uskoivat jo häneen. Siis, jos hänellä tieteellinen motiivi oli, täytyi hänen ajatella hovimestaria, palvelijoita ja vieraita, jotka olivat päissään. Näin ollen me huomaamme, että tällainen tieteellinen motiivi raukeaa tyhjiin. Oliko se taiteellinen motiivi? Se myös on suljettu ulos tässä tapauksessa.

Silloin meidän täytyy kysyä: jos tämä tapaus on ollut historiallinen, jos on tähän suuntaan tapahtunut, niin mitä on silloin todella tapahtunut?

Me voisimme ehkä ajatella, että on ollut jonkinlaiset Kaanan häät, vaikka jotkut oppineet sanovat, että Kaana kuuluu

vain Uuden testamentin maantietoon; todellisuudessa ei ole ollut mitään sellaista. Mutta on ollut pieni kylä nimeltä Kaana, joten meidän ei tarvitse asettua niin oppineelle kannalle. Jos siis on tällainen tapahtuma sattunut, mitä se on silloin ollut? Jos koetan tätä ihmettä ymmärtää realistisena tapahtumana, en osaa sitä käsittää mitenkään muuten kuin siten —ja silloin voimme ymmärtää, etteivät toiset evankeliumit siitä puhu —, että Jeesus Kristus joutui mukaan tuollaisiin häihin ja siellä puhui, opetti jotakin; ehkä hän äitinsä kehoituksesta rupesi puhumaan ja puhui heille ehkä avioliitosta ja sen merkityksestä, ehkä hän puhui jotakin sellaista, joka silloin oli aivan uutta ja kuulumatonta. Ehkä hän puhui tähän tapaan: todellinen avioliitto on liitto kahden ruumiiseen puetun henkiolennon välillä, se on liitto, joka on taivaassa tehty. Se on Jumalan asettama, pyhä ja erottamaton; se on kahden sielun toisensa löytäminen. Luultavasti Jeesus puhui jotakin mukaansa tempaavaa, että kaikki, jotka olivat viinistä juopuneet, unohtivat viinin, kuuntelivat, nousivat kuin toiseen maailmaan, niin että kun huomattiin, ettei ollut viiniä kaataa maljoihin, niin Jeesuksen äiti tai hovimestari käski kaatamaan vettä. Kaikki olivat niin unohtuneet kuuntelemaan Jeesuksen ihmeellistä puhetta, että kun he kaiken huonon viinin perästä joivat raikasta vettä maljasta, se tuntui paremmalta kuin viini. Niin oli heidän mielikuvituksensa noussut korkeuksiin, että se näky. minkä Jeesus oli herättänyt heidän sieluissaan, oli silloin samalla muuttanut veden viiniksi; he eivät tienneet, mitä joivat, tunsivat vain, että koko olemassaolo on taivaallista kauneutta.

Minkä Jeesus Kristus antoi, oli siis opetus: unohtakaa, että teillä on puutteita, että te ette saa, mitä vaaditte. Te rakennatte vaikeuksia henkiselle elämällemme sillä, että asetatte merkillisiä vaatimuksia. Unohtakaa tämän maailman huolet, älkää peljätkö näitä maallisia asioita, koettakaa elää toisenlaisissa asioissa. Ihminen itse muuttaa tämän maailman paratiisiksi. Kun teillä on lapsen mieli, ettette huolehdi kaikista vähäpätöisistä asioista, silloin elämä muuttuu ihanaksi.

Se oli minun ymmärtääkseni Jeesuksen opetus. Ja minä tahdon heti mainita toisesta kertomuksesta, joka on ymmärrettävä samalla tavalla. Se on tuo tapaus, kun Jeesus evankeliumin mukaan ruokki useita tuhansia ihmisiä. Tietenkin joku suuri mestariolento, joka hallitsee luonnonvoimia, voi taittaa leivän niin, että sitä riittää tuhansille, mutta hän tuhlaa jumalaisia voimiaan silloin, ja sitä voi ajatella vain siinä tapauksessa, että joku ihminen on nälkään kuolemaisillaan. Mutta kun ajatellaan, mistä on kysymys tässä evankeliumin kertomuksessa, niin ymmärrämme, etteivät ihmiset olisi nälkään kuolleet, vaikka olisivat siellä muutamia tunteja syömättä olleetkin. Tässä ei ole kysymyksessä mikään hengenhätä, vaan tuo kertomus tahtoo esittää jotakin muuta. Jeesus tahtoi opettaa ihmisille jotakin. Jeesushan tiesi, että opetuslapsina oli eväitä mukana, koska hän kysyi, miten paljon heillä oli. Samoin oli noilla viidellätuhannella ihmisellä jotakin mukanaan. Eivät he olleet niin ajattelamattomia olentoja, että kun he aamulla varhain läksivät kotoaan, eivät olisi ottaneet eväitä. He tietenkin laskivat, miten monta tuntia menee matkaan ja miten kauan voi perillä viipyä, joten he sen mukaan varustautuivat. Tämän Jeesus tiesi. (Aivan sulkumerkkien välissä kysyn, niinkuin Leo Tolstoi, joka mielestäni on antanut tästä ihmetyöstä parhaimman selityksen: mistä muuten olisivat nuo 12 koria ilmestyneet avoimelle kentälle; ei suinkaan ne olleet siellä olemassa vain ihmisten hauskuudeksi? Tietenkin se todistaa, että ihmisillä oli eväskoreja mukanaan.)

Jeesuksen suuri opetus oli siis tämä; hän sanoi opetuslapsilleen: ”Tehkää nyt, niinkuin minä teen, ja sanokaa kaikille toisille, että hekin tekevät samoin.” Sitten hän otti leivän, taittoi ja antoi lähellä oleville, joilla ei itsellään ollut. Nyt kaikki ne, joilla oli eväitä, tekivät samoin ja antoivat toisille, joilla ei ollut. Silloin huomattiin, että oli niin paljon, että kaikki söivät itsensä kylläisiksi ja vielä jäi 12 koria muruja.

Tämähän oli ihme, sillä kaikista suurin ihme on herättää ihmisrakkautta toisen ihmisen sydämessä. Sentähden Jeesuk-

sen teko siinä paikassa oli todellinen ihme, jumalainen, taivaallinen ihme, sillä hän sai kaikkien sydämet heltymään ajattelemaan toisia. Ja aivan samanlainen ihme oli tämä Kaanan ihme. Sen motiivi on ollut aivan ihmisystävällinen, samalla kun se on ollut tieteellinen ja taiteellinen.

Mutta kun me otamme huomioon, että tämä Johanneksen evankeliumi puhuu asioista korkeamman minän, mystisen Kristuksen kannalta, niin meidän täytyy myös ottaa aina huomioon, että vaikka me koetamme ymmärtää näitä asioita historiallisina tapahtumina, niin meidän täytyy muistaa, että tällainen evankeliumi kuin Johanneksen, on myös aina ymmärrettävä mystisenä, symbolisena kertomuksena. Siinä on jotakin okkultista sisältöä, mysteeritietoa.

Jos luemme tätä evankeliumia eteenpäin, niin huomaamme, että samassa luvussa, jossa kerrotaan Kaanan häistä, on kertomus siitä, kuinka Jeesus Kristus menee temppeleihin Jerusalemissa ja ajaa ruuskalla sieltä ulos rahanvaihtajat, kaupustelijat ym. ja sanoo samalla: ”Tämä on Herran huone, sitä ei saa pitää kauppapaikkana.” Kun minä luen tuon kertomuksen, silloin mieleeni aina nousee kysymys: Onko tuo noin tapahtunut; onko Jeesus tehnyt niin? Tekikö hän niin ruman, väkivaltaisen teon, että ajoi ihmiset ulos temppeleistä ruuskalla, kuten monet uskovat? — Tämä tekee minun eettiseen tunteeseeni vain pahaa; en tahdo nähdä Jeesus Kristusta sellaisessa työssä. Tämäkin kertomus on siis joko väärin esitetty historiallisesti tai sitten se on aivan symbolistinen. Ja kumma kyllä, juuri siinä kertomuksessa jatketaan, että juutalaiset sanoivat hänelle: ”Minkä tunnusmerkin sinä näytät meille?” Jeesus vastasi: ”Hajoittakaa maahan tämä temppele, niin minä pystytän sen kolmessa päivässä.” Oli aivan selvää, että juutalaiset ymmärsivät, että Jeesus tarkoitti sitä temppeleä, jonka hän oli puhdistanut, mutta evankeliumissa sanotaan, että hän tarkoitti ruumiinsa temppeleä. Mutta niin ollen Jeesus oli epälooginen; ihmiset olivat siellä kovin hädissä ja Jeesus sanoi: ”Hajoittakaa tämä temppele” — ja salaisesti tarkoittaakiin hän ruumiin-

sa temppeliä. Ei sellainen ole mielestäni oikein rehellistä ja suoraa puhetta. Ja sentähden juuri, että tässä heti viitataan tuollaiseen toiseen asiaan, minä epäilen tuon kertomuksen historiallisuutta ulkonaisessa mielessä.

Kaanan häät

III

Kaanan häistä, joista kerrotaan lyhyesti ja katkelmallisesti Johanneksen evankeliumin toisessa luvussa, pitää meidän nyt antaa mystinen eli Okkultinen tulkinta. Edellä jo kysyimme, minä tähden olemme oikeutetut antamaan mystisen tulkinnan tälle kerotmukselle, ja silloin vastauksessamme viittasimme siihen, että koko Johanneksen evankeliumi on mystinen evankeliumi; sen evankeliumin kirjoittaja tuntee kreikkalaisen filosofian, kreikkalaisia mysteereitä ja puhuu tässä evankeliumissa Kristuksen mysteeristä. Sentähden on luonnollista, että tätä evankeliumia on luettava ymmärryksellä.

Mutta sitten vielä, niinkuin edellä esitimme, voimme nähdä heti seuraavasta kertomuksesta, jossa puhutaan Jeesuksen suorittamasta temppelin puhdistamisesta, että siinä itse asiassa Jeesus itse kääntää puheen äkkiä toiseen asiaan. Kun hän oli puhdistanut temppelin ja farisealaiset kysyivät, mitä tunnusmerkkejä hän antaa, kun tällä tavoin tekee, niin Jeesus sanoo, että hän rakentaa temppelin kolmessa päivässä, jos he sen hävittävät. Ja sitten hän ei puhukaan kivisestä temppelistä vaan omasta ruumiistaan. Tämä Jeesuksen antama tulkintahan muuttaa silloin kertomuksen toisenlaiseksi — mystiseksi.

Mutta nyt huomaamme kyllä, että kertomus temppelin puhdistamisesta esiintyy toisissakin evankeliumeissa. Sentäh-

den voimme kysyä, oliko siinä jotakin historiallista pohjaa; onko Jeesus mahdollisesti todella sillä tavoin puhdistanut tempelin Jerusalemissa. Ja vaikka, niinkuin viime kerralla huomautin, tämä kertomus näin esitettyinä tekee epäesteettisen ja Jeesuksen opin siveellistä kantaa loukkaavan vaikutuksen, niin siinä saattaa kuitenkin olla tosi tapaus takana.

Jos hieman ajattelemme Jeesuksen esiintymistä Palestiinassa, jos koetamme asettua hänen tunnelmiinsa ja ajan ympäristöön, ymmärrämme, että Jeesus saattoi ajatella ja tuntee näin: ”Ihmiset etsivät ja ovat aina etsineet jotakin; he ovat aina aavistaneet, että on jumalaisia asioita. Sentähden he ovat ottaneet vastaan, kun heidän vanhemmat veljensä, viisaimmat heidän joukostaan, ovat antaneet heille uskontoja; he ovat ymmärtäneet, että on jumalaisia voimia, on jumalainen järki ja tajunta, jumalainen henki tämän elämän takana. Mutta heidän uskontonsa aina jäykistyy muotoihin; heidän pappinsa muuttuvat sieluttomiksi ihmisiksi, jotka vain toistavat, mitä kirjoissa sanotaan; he eivät itse pyri mihinkään yhteyteen Jumalan kanssa, vaan istuvat Mooseksen istuimella ja estävät menemästä sisään muita ihmisiä, jotka sitä haluavat. Luonnollista on myös, että ihmiset, kun he tahtovat päästä jonkinlaiseen yhteyteen näkymättömän maailman kanssa, ovat aivan kuin helpottaakseen tämän sisäisen vaatimuksen täyttymistä rakentaneet itselleen huoneita, joihin kokoonnutaan kuuntelemaan toisten opetuksia; he ovat rakentaneet itselleen temppeleitä, joissa yrittävät palvella Jumalaansa. Tämä on luonnollista, sillä joskin kesäisenä aikana ihmiset voisivat olla ulkona, niin lämpimissäkin maissa on sadeaika, jolloin ei voi olla taivasalla. Sentähden on hyvä olla temppeleitä, joissa kokoonnutaan ja käännetään mieli taivaallisiin asioihin.”

Näin Jeesus saattoi ajatella. Sentähden häntä hengessä luonnollisesti loukkasi syvästi, että näitä temppeleitä ei käytetty oikein; kaikki papit eivät pyrkineet yhteyteen Jumalan kanssa, ja niissä kiellettiin sellaisten esiintymästä, jotka eivät kuuluneet pappissäätyyn. Juutalaisten synagogissa saattoi kyllä va-

paammin puhua kuin meidän kirkoissamme, mutta ei kuitenkaan niin vapaasti, etteikö sellaista ihmistä, joka oli kokenut enemmän jumalaisia asioita ja niistä tahtonut puhua, olisi voinut loukata ja vainota; joskaan ei temppelissä, niin heti perästä päin. Jeesus ajatteli, että pitäisi olla sellainen temppeli, joka olisi kokonaan annettu Jumalalle, jossa ei muuta ajateltaisi kuin totuutta ja Jumalaa ja pyrkimystä totuuteen. Nyt näissä juutalaisten temppelien esikartanoissa oli lisäksi rahanvaihtajia ja kaikenlaisia kaupustelijoita. Jeesuksen mieleen tuli — tämähän oli hänen esiintymisensä alussa —: ”Minä julistan, että tämä huone on oleva pyhä, totuudelle ja Jumalalle pyhitetty; tässä ei saa olla mitään muuta!” Silloin me voimme ymmärtää, että hän antoi aivan kuin käsin kosketeltavan esimerkin: ”Pois kaikki turhuus tästä; olkoon tämä pyhitetty minun Isälleni!”

Meidän ei pidä ihmetellä niin kovasti tätä tunnelmaa Jeesuksen esiintymisen alkuaikoina. Me muistamme, mitä eräs ihminen meillä, joka tunnontarkasti koetti seurata Jeesus Kristusta, muutamia vuosia sitten pani toimeen. Tämä oli Arvid Järnefelt. Hän meni useampaankin kirkkoon ja sanoi: ”Nyt julistan nämä kirkot Jumalan omaisuudeksi; julistan ne vapaiksi! Nyt ei näissä enää pidä kaikua määräytyitä puheita ja sanoja, vaan näissä pitää kuulua Kristuksen todellinen oppi. Nyt puhuttakoon näissä niin, että ne todella ovat pyhitetyt Herralle!”

Me voimme ymmärtää tällaista tunnelmaa. Tietenkin ajattelematommat nauroivat Järnefeltille kuten Jeesuksellekin, mutta uskon myös, että oli niitä, jotka ymmärsivät Järnefeltiä; joskaan he eivät olisi aivan hyväksyneet hänen menetelmäänsä, niin he ymmärsivät hänen tunnelmaansa, sitä henkistä taustaa, mikä hänessä vaikutti. Hän ajatteli: ”Minkä tähden meillä pitää olla näitä suuria, kauniita taloja, eikä niissä saa puhua totuutta? Minkä tähden minun, joka olen koettanut seurata Kristusta vuosikausia, pitää puhua joissakin nurkkahuoneissa, kun Helsingissä on suuria, komeita rakennuksia, jotka pitkin viikkoa seisovat tyhjinä ja joissa voisi puhua juuri Kristuksen to-

dellista oppia, niin että kaikki ihmiset saisivat kuulla? Nyt ihmisiä, jotka käyvät kirkkoissa, pidetään aina pimitetyssä mielentilassa.” — Tämähän oli Järnefeltin tunnelma, ja samansuuntainen oli myös Jeesus Natsarealaisen tunnelma ollut.

Sillä tavoin siis voisimme ymmärtää Jeesuksen temppelin puhdistamisen realistisena tapahtumana. Mutta hänhän tässä kertomuksessa sen muuttaa sitten toiseksi, sillä sanotaan, että hän puhuikin ruumiinsa temppelistä. Hän siis silloin siinä puheessaan julistaa, että ihmisen ruumis on Pyhän hengen temppele, se temppele, jossa Jumalaa on palveltava. Ja silloin me myös ymmärrämme erinomaisen hyvin symbolisena kuvauksena koko tämän kertomuksen temppelin puhdistamisesta. Kun tämä meidän näkyvä persoonallisuutemme on Pyhän hengen temppele, silloin siinä tietenkin pitää Isän olla Jumalana, ja Ihmisen pitää olla Isän Poikana. Ihmisen Jumalan Poikana. Jumalalle kuuliaisena, pitää olla se, joka hallitsee siinä temppelissä, eikä kaikenlaiset eläimet ja rahanvaihettajat. Pois tästä inhimillisestä ruumiista eläimelliset himot ja halut! Ihminen, joka tahtoo tehdä ruumiistaan Pyhän hengen temppelin, ajaa vaikka ruoskalla pois kaikki himot, paheet ja itsekkäät ajatukset, rahanvaihettaja-ajatukset, kauppias-ajatukset, jotka tähtäävät hänen omaan, persoonalliseen menestykseensä maailmassa, rikkauteen ja kunniaan. ”Pois kaikki sellaiset ajatukset”, sanoo Jeesus, ”puhdistakaa temppelinne, sillä teidän ruumiinne on Jumalan temppele; silloin Ihmisen Poika voi siinä hallita: silloin ihminen itse järkevänä olentona. Jumalan palvelijana voi hallita omassa temppelissään.” — Tällä tavoin me ymmärrämme tämän kertomuksen erinomaisena siveellisenä opetuksena.

Kun nyt käännyimme tutkimaan Kaanan häitä, niin huomaamme, että meidän tulee muistaa asioita ymmärtääksemme, että tässä on puhe mystisistä asioista, ja että mysteereissä oli myös sellaisia vertauskuvallisia juhlamenoja, joita nimitettiin häiksi eli mystiseksi avioliitoksi, ja ne kuvasivat määrättyä, korkeaa henkistä tapahtumaa. Se tapahtuma, jota tällaiset

mysteeriä kuvasivat, on se avioliitto eli liitto, joka on syntyvä ihmisen korkeamman ja alemman minän välillä. Ihmisen ristiriitainen persoonallisuus ja hänen korkeampi minänsä pitää yhtyä yhdeksi harmoniseksi kokonaisuudeksi. Tämä on mystinen avioliitto. Ja mysteereissä, jotka ainakin myöhemmin aikoina, mikäli niitä tunnemme, esim. kreikkalaiset mysteerit, olivat vertauskuvallisia esityksiä sisäisistä asioista, vietettiin tällaisia vertauskuvallisia häitä. Eräissä kreikkalaisissa mysteerinäytelmissä puhuttiin Demeteristä, joka oli ”ihanan, kauniin lapsen äiti”. Sentähden kreikkalaisessa maailmassa avioliitto itse asiassa oli melkein mystinen; se kuvasi ihmisten mielestä tuollaista mystistä avioliittoa. Sehän on kyllä katolisessa kirkossa tehty sakramentiksi, vaikka siinä käsitetään, että itse avioliitto miehen ja naisen välillä on pyhä; mutta vanhojen käsityksessä se vain kuvasi jotakin korkeampaa pyhyyttä; se oli vertauskuva.

Tällaista ihmisen sisässä tapahtuvaa, korkeamman ja alemman minän välistä avioliittoa kuvataan myös näissä Kanaanin häissä. Se, joka johti niitä ja jota tekstissä sanotaan isännöitsijäksi, on luonnollisesti silloin hierofantti, vihkijä, ja se, jota vihitään, on opetuslapsi. Tässä ei puhuta mitään morsiamesta eikä yljästä, mutta on selvää, että se, joka tässä esiintyy morsiamena ja ylkänä, on opetuslapsi, siis Jeesus Natsarealainen itse. Ne ovat Jeesuksen mystiset häät, joita tässä kuvataan, ja isännöitsijä on hierofantti, joka vihkii.

Me saamme tästä aivan selvän kuvan, ja näemme, kuinka Jeesus Kristus itse asiassa aloitti uuden aikakauden. Se selviää siitä, että isännöitsijä sanoo vähän nuhdellen: ”Kuinka hyvää viiniä tarjotaan nyt vasta?” Tähän kohtaan meidän täytyy kiinnittää huomiota. Se selittää, mitä se on mystisesti.

Tässä kertomuksessa puhutaan kuudesta pyöreästä astiasta. Kun tämän käsitämme mysteriesityksenä, voimme helposti ymmärtää, että nuo astiat, jotka olivat tyhjentyneet ja jotka olivat viinillä täytettävät, ovat jotakin ihmisen ruumiissa. Kaikki, mitä tässä tapahtuu, tapahtuu ihmisessä. Silloin voim-

me kysyä: mitä nuo astiat kuvaavat? Ne kuvaavat epäilemättä ns. *tshakroja*, sielullisia pyöriä eli lootuskukkia, niinkuin niitä myös nimitetään. Nyt tietenkin tällaisen esityksen parhaiten ymmärtää se, joka on lukenut tai kokenut, mitä nämä tshakrat ovat. Ihmisen ruumiissa, ei oikeastaan hänen karkeassa fyysisessä ruumiissaan vaan hänen eetteriruumiissaan, ovat nämä tshakrat olemassa. Niitä on seitsemän, joista tavallisesti puhutaan. Tshakrat ovat eetteriruumiissa olevia hienoja pyörteitä, joiden tehtävänä on välittää näkymättömän maailman voimien tuloa ihmisen fyysiseen ruumiiseen. Me emme ollenkaan voisi olla ihmisiä, näin salaperäisiä olentoja, ellemmme olisi yhtämittaisessa yhteydessä näkymättömän maailman kanssa. Ette osaa selittää ihmisen mysteeriä, jos pidätte kiinni vain tästä näkyvästä ruumiista. Ihminen on sielullisessa yhteydessä näkymättömän maailman kanssa, vaikkei hän tiedä siitä. Hänellä on kohtia omassa olemuksessaan, joiden lävitse näkymättömän maailman elämä virtaa hänessä; niitä nimitetään tshakroiksi, lootuskukiksi. Ne ovat eri paikoissa hänen ruumistaan: yksi on eetteriruumiin pinnalla sillä kohdalla, joka vastaa selkärangan alapäätä, toinen on sillä kohdalla eetteriruumiin pinnalla, joka vastaa fyysisessä ruumiissa napaa, kolmas on kohdalla, joka vastaa pernaa, neljäs kohdalla, joka vastaa sydäntä, viides kohdalla, joka vastaa kaulaa, kuudes kohdalla, joka vastaa otsaa, seitsemäs kohdalla, joka vastaa päälakea sisällä. Nämä tshakrat välittävät yhteyttä näkymättömän maailman kanssa. Tavallisessa jokapäiväisessä ihmisessä ne eivät ollenkaan ole organisoidut. Ne eivät pyöri siten kuin jossakin kehittyneemmässä olennessa. Kaikki yhteys näkymättömän maailman kanssa on tavallisessa ihmisessä hämärää ja hänelle itselleen tietämätöntä. Ne vaikutukset, mitä sellainen ihminen voi saada näkymättömästä maailmasta, tulevat enimmäkseen sen tshakran kautta, joka on navan kohdalla, ja se vaikutelma on jokin epämääräinen antipatian tai sympatian tunne, epämääräinen pelko tai epäily. Se tshakra on erikoisesti läheisessä yhteydessä sympaattisen hermoston kanssa; se on ihmisille

kuin alitajunnan hermostoa, ja sen kautta tuntuu näkymättömän maailman vaikutus. Kun joku sanoo, että hänellä on pahoja aavistuksia, niin se on vaikutelma, joka on tullut näkymättömästä maailmasta, mutta ei ole päässyt muuhun kuin napatshakraan, siihen, joka vastaa aurinkoplexusta. Jos esim. ihmisessä alkaisi toimia kaulan kohdalla oleva tshakra, niin silloin hän menisi pitemmälle yhteydessä näkymättömän maailman kanssa, mutta hän menisi hulluuteen päin silloin, jos se alkaisi toimia yhtäkkiä, sillä hän kuulisi silloin ääniä. Ja kun ihminen tulee mielisairaaksi, se alkaa usein sillä, että hän kuulee ääniä. Hän tietää itse, että äänet ovat toisesta maailmasta; siellä ei ole fyysisiä ihmisiä. Se on kaulan luona oleva eetterinen tshakra, joka silloin toimii enneaikaisesti. Jos taas ihminen joskus näkee näkyjä päivällä, silloin se on tshakra otsan luona, joka tilapäisesti toimii. Mutta tavallinen jokapäiväinen ihminen ei ole missään tietoisessa tai puolietoisessa tekemisessä näkymättömän maailman kanssa, vaan nämä tshakrat tavallaan välittävät tunne-elämää; niiden avulla hän tuntee voimakkaasti. Me emme voisi tuntea niin voimakkaasti esimerkiksi vihaa tai rakkautta, jollei näkymättömästä maailmasta päin tshakrojen kautta tulisi voimaa, niinkuin me sanomme, astraalista voimaa. Jollei sitä tulvisi meidän eetteriruumiiseemme, niin että meidän tajuntamme, joka toimii fyysisessä ruumiissa, saisi tuota voimaa itseensä, me emme voisi tuntea mitään rajusti. Hirmuinen tunteenpuuska on voiman ottamista näkymättömästä maailmasta. Sentähden esimerkiksi suuri vihanpuuska voi olla vaarallinen meidän terveydellemme, niin että joitakin kohtia voi mennä rikki, joten näkymätön maailma pääsee liiaksi meihin vaikuttamaan. Sentähden kaikki lääkärit tietävät, että terveydellisistä syistä ei ihmisen pidä antautua liian voimakkaisiin tunteisiin. Ihmisen täytyy oppia hillitsemään itseään; se on tie terveyteen.

Katselkaamme nyt tätä mysteeriesitystä. Evankeliumissa sanotaan: kolmantena päivänä sen jälkeen —, mutta se tarkoittaa: kolmantena päivänä näissä mysteerimenoissa Jeesus esiin-

tyy siten, että hierofantti katselee hieman alta kulmain. Jeesus on hierofantin mielestä hieman huonosti organisoitu sielun puolesta, toisin sanoen siis Jeesuksen tshakrat kyllä toimivat, mutta hierofantin mielestä hieman huonosti. Viini kuvaa elämää ja henkeä. Siis tshakroissa on jotakin viiniä, elämää ja henkeä, mutta hierofantin mielestä huonosti; ja yhtäkkiä loppuu kaikki elämä niistä. Silloin Jeesuksen äiti, ääni sanoo: ”Nyt ei ole mitään henkeä ja elämää näissä tshakroissa; ne eivät toimi, sillä viini on lopussa. Sinä et ole itsetietoinen olento tässä näkyvässä maailmassa; sinä et ole oikein itsetietoisesti liikkunut astraalimaailmassa, ja sinä olet kuitenkin sellainen, jolla pitää olla ne kunnossa ja jolla ne varmasti ovat hyvässä kunnossa menneisyydestä. Näytä nyt, kuka olet!” Se tajunta, jota äidillä kuvataan, luottaa tällä tavoin häneen. Jeesus ensin ymmärtää, ettei hänen aikansa ole vielä tullut, mutta se oli kuitenkin tullut, sillä äiti sanoo palvelijoille: ”Tehkää niinkuin hän käskää.” Ja Jeesus sanoo: ”Täyttäkää nämä astiat vedellä.” Siis Jeesus sanoo itselleen: ”Nyt tshakrat, täytyykää vedellä!” Vesi on elämää, tunnetta, vesi kuvaa juuri astraalisia voimia. Jeesus käskää siis tshakrojen täytyä vedellä eli tunteella. Ja ne täytyvät kaikki vastaavilla tunteilla, mutta Jeesus seisoo siinä rauhallisena. Ei hän joudu minkään tunteen valtaan, vaikka kaikki tshakrat saavat täytyä voimakkailla tunteilla. Ja sitten vasta Jeesus sanoo: ”Nyt otetaan yhdestä ja kaadetaan maljaan.” Kuusi tshakraa on vain mainittu, siis malja on seitsemäs, se tshakra, joka on pään sisällä, ja se saa aikaan ihmeitä. Kun hierofantti saa sitä maistaa, huomaa hän: ”Tämähän on viiniä; kuinka sinulla on ollut niin huonoa elämää tshakroissa, ja tämä on niin hyvää, etten ole ennen maistanut sellaista.” Seitsemäs tshakra on se, joka välittää tiedonyhteyden henkimaailman kanssa. Jos sanomme, että nämä toiset tshakrat silloin, kun ne toimivat ihmisessä, välittävät tiedon alempien maailmojen kanssa, niin tämän korkeimman päässä olevan tshakran on välttämättä oltava kunnossa, jotta yhteys korkeamman minän ja hengen maailman kanssa olisi olemas-

sa. Jeesus siis tarkoittaa sanoa: näiden toisten tshakrojen ei siis tarvitse olla kunnossa; pääasia on, että korkein tshakra välittää yhteyden Jumalan valtakunnan kanssa. Ja hierofantti tunnustaa samalla: tuo on totta. Tämä on nyt jotakin uutta, nyt olemme poikenneet vanhasta; ennen piti kaikkien astraalisten kykyjen kehittyä, ennenkuin voi tulla vihityksi.

Jos ajattelemme, mitä teosofisissa kirjoissa on sanottu, niin tiedämme, että ennen arjalaista rotua Salainen veljeskunta vaati kaikilta pyrkijöiltä, että heidän piti kehittää kaikkia astraalisia kykyjä itsessään, sillä he eivät voineet tulla kysymyseen vihittävinä, jolleivat ne olleet kehittyneitä. Nyt se on muuttunut; nyt vaaditaan, että ihminen kehittää järkeään. Mutta me huomaamme, että kaikessa okkultismissa puhutaan hyvin paljon siitä, että ihmisen on ensin noustava astraaliruumiiseen ja kehitettävä sen kaikkia kykyjä, ja sitten, kun hän on siinä itsetietoinen, hän nousee korkeammalle. Tämä on melkein kaikessa okkultismissa jäänyt käytännölliseksi periaatteeksi. Mutta Jeesus tässä näyttää ja opettaa, ettei se ole välttämätöntä. Itse asiassa on olemassa toinen, parempi menetelmä, josta Madame Blavatsky aina puhui, ja se menetelmä on, että ihmisen ei ollenkaan pidä huolehtia näistä tshakroista ja astraalisista kokemuksista, vaan että hänen pitää pyrkiä yhteyteen korkeamman itsensä kanssa, taivasten valtakunnan kanssa. Hänen pitää silloin ainoastaan puhdistaa tshakrojaan, joka tapahtuu sillä tavoin, että hän niihin kaataa puhdasta vettä, että hän puhdistaa kokonaan tunne- ja ajatuselämänsä. Se aivan kuin pestään puhtaassa vedessä, ettei ihmisessä ole mitään epäpuhdasta. Ja kun hän puhdistaa astraali- ja ajatusruumistaan, silloin hän pääsee okkultisesti yhteyteen korkeamman minänsä kanssa. Ja kun se yhteys tulee vihkimyksessä tietoiseksi, on silloin vain annettu viiniä tshakroiin, niin että ne mentaaliruumiissa tulevat eläviksi, mutta tottelevat vain henkeä, eivät itse ole herrana, vaan palvelijoina. Silmä ja katse luodaan ylhäältä alas, ei alhaalta ylös. — Ja tämä oli hierofantin mielestä silloin sangen uutta.

Tämä tuntuu hyvin salaperäiseltä ja ehkä käsittämättömältä, mutta sitä emme voi välttää, kun emme voi suoraan ja selvästi puhua asioista. Kun koetamme tulkita mysteeritiedon kannalta asioita, tulee meidän puheemme hämäräksi. Mutta se, joka on kokenut, ymmärtää tämän.

Kun sitten kolmannessa luvussa Johanneksen evankeliumi siirtyy puhumaan aivan toisista asioista, siirtyy kertomaan Nikodemuksesta, joka kävi Jeesuksen luona, niin me huomaamme, että tässä luvussa taas, kun se käsitetään mystisesti, kuvataan eteenpäin näitä samoja asioita. Tässä kerrotaan:

”Oli mies, eräs fariseus, nimeltä Nikodemus, juutalaisten ylimmäisiä. Hän tuli Jeesuksen luo yöllä ja sanoi hänelle: ”Rabbi, me tiedämme, että sinä olet tullut Jumalalta opettajaksi, sillä ei kukaan voi tehdä niitä ihmetöitä, joita sinä teet, jollei Jumala ole hänen kanssaan.” Jeesus vastasi ja sanoi: ”Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos ei ihminen uudestisynty, ei hän voi nähdä Jumalan valtakuntaa.” — Sitten tässä kertomuksessa jatketaan Jeesuksen ja Nikodemuksen välistä keskustelua ja kerrotaan, kuinka Nikodemus ihmettelee: ”Pitääkö ihmisen mennä takaisin äitinsä kohtuun?” —, ja Jeesus puolestaan ihmettelee, että Nikodemus on opettaja, eikä tiedä näitä asioita: ”Mitä sinä sitten ymmärrät, jos puhun taivaallisia asioita?”

Jos me nyt ensin käsitämme tämän asian fyysisenä, realistisena tapahtumana tässä näkyvässä maailmassa, niin meillä on sängen elävä kuva juutalaisesta opettajasta, papista, joka yöllä, silloin, kun toiset eivät näe, menee Jeesuksen luo. Hän on kuunnellut Jeesuksen puheita ja ihmetellyt: on se merkillinen mies, todellinen opettajaolento. Ja hän tuntee suurta mieltymystä Jeesusta kohtaan ja ajattelee, että hänen pitää mennä kysymään häneltä yhtä ja toista. Mutta kun hän ei osaa ottaa varmaa kantaa, niin hän sellaisessa yhteiskunnallisessa asemassa olevana ei uskalla julkisesti mennä Jeesuksen luo. Hän on siis tavallaan pelkuri. Ja me ymmärrämme, että hänen asemansa tekee hänelle sen vaikeaksi. Ajatelkaamme nyt, että

meillä olisi joku piispa, joka yhtäkkiä lukiessaan teosofisia kirjoja tuntisi sydämessään: tähän on merkillisen viehättävää, ja tuntuu, kuin olisi se totta! Ja mitä enemmän hän tulee vakuuttuneeksi, että se on totta, mitä hän on lukenut, sitä vaikeammaksi tulee hänen asemansa: pitääkö hänen kieltää koko entinen oppinsa ja tunnustaa, että tämä on totta? Ja jos hän tahtoi enemmän kuulla joltakin teosofilta, niin ei hän tahtois antaa kaikkien tietää, että hän menee hänen luokseen. Mehän voimme ymmärtää tällaista varovaisuutta. Pelkuruutta se on luonnollisesti. Ei se ole silloin todellista totuuden etsimistä. Sillä ihminen, joka etsii totuutta, ei ajattele itseään yhtään, ei väliä siitä, vaikka ihmiset tuomitsisivatkin.

Tältä kannalta voimme ymmärtää Nikodemusta. Hän oli opettaja, pappi, joka meni Jeesuksen luo puhumaan. Ja Jeesus sanoo hänelle: ”Eiväthän ne ole niin ihmeellisiä asioita, mitä puhun ja teen, sillä kyllähän sinun pitää tietää, että ihminen voi sellaista puhua ja tehdä, jos hän on syntynyt ylhäältä.” Kreikkalaisessa tekstissä käytetään sanaa ”ylhäältä”. Samalla silloin Nikodemus paljastaa itsensä, sillä hän ei tiedä mitään ylhäältä syntymisestä, ei, että ihmisen pitäisi olla henkisesti uudestisyntynyt, vaikka hän paljon tuntee teologiaa, sillä hän on ”tohtori” ja ”professori” Israelissa.

Näin tämä kertomus tulee teologian ja teosofian väliseksi satiiriksi, teologian, jonka tiedekunnassa luemme jumaluusoppia, ja teosofian, joka on jumalaista viisautta. Tällä tavoin tämä on pientä pilantekoa kirkosta ja papeista. ”Niinkö vähän sitä tiedät, vaikka olet piispa, mitä sitten, jos todella puhun sinulle salaisia asioita?”, sanoo Jeesus.

Mutta niinkuin muutkin kohdat, niin tämäkin kolmas luku Johanneksen evankeliumissa voidaan ymmärtää mystisesti. Tässä kertomuksessa on itse asiassa eräs sana, joka antaa oikeutuksen tuohon mystiseen tulkintaan; tämä sana esiintyy siinä lauseessa, joka seuraa, kun ensin mainitaan, että Nikodemus oli juutalaisten ylimmäisiä: ”hän tuli Jeesuksen luo yöllä”. Tuo sana ”yöllä” on silloin avain. Mitä merkitsee, että Niko-

demus oli juutalaisten ylimmäisiä, opettaja Israelissa? Israel on Jumalan oma kansa, se näkymätön veljeskunta, johon kuuluvat ne ihmiset, jotka ovat jo, ei ainoastaan todellisia totuudenetsijöitä, vaan myös tietäjiä, jotka ovat jotakin kokeneet, voittaneet, jotka tietävät paljon, osaavat paljon. Nikodemus, joka oli rabbi, opettaja tässä näkymättömässä veljeskunnassa, totuuden tietäjien seurakunnassa, tulee yöllä Jeesuksen luo. Mitä se merkitsee? Se merkitsee: nukkuessa, astraalisesti. Hän, joka on opettaja Israelissa, ei tuntisi mitään erinomaista hämmästystä tai kunnioitusta nähdessään ja kuullessaan Jeesus Natsarealaista, jos hän heti huomaisi, ettei Jeesus ole mikään tietäjä, joskin ehkä etevä puhuja. Mutta kun hän on katsellut Jeesusta, hän on ajatellut: ”Siinä puhuu tietäjä; minun pitää mennä hänen luokseen; mutta en mene fyysisesti, vaan yöllä, taikaruumiissa, astraaliruumiissa, toisessa käyttövälineessä, sillä jos hän on tietäjä, hän on siellä täydellinen opettaja.” Ja hän menee Jeesuksen luo toisessa ruumiissa, ja Jeesus ottaa hänet vastaan. Ja Nikodemuksen ensimmäinen huomio on, että Jeesus on siinä toisessa maailmassa aivan yhtä elävä ja todellinen kuin hän itsekin. Silloin Nikodemus sanoo: ”Sinä olet todella rabbi, mestariolento; minä kumarrun sinun edessäsi, sillä sinä osaat tehdä sellaisia tekoja ja puhua niin fyysisessä maailmassa, että ne osoittavat, että sinä olet hyvin suuri mestari, sillä me, jotka näin liikumme astraaliruumiissa, emme osaa niitä tekoja tehdä emmekä niitä sanoja puhua. Minä tunnustan sinut opettajaksi, mestariksi.”

Sitten Jeesus keskustelelee Nikodemuksen kanssa toisella puolella; hän sanoo: ”Sinähän olet itse rabbi Israelissa, mestari ja opettaja sielujen seurakunnassa, tässä näkymättömässä astraalisessa veljeskunnassa, etkö sinä siis ymmärrä, mistä ovat minun tietoni ja voimatekoni? Etkö sinä siis ymmärrä, ettei ole siinä kyllin, että ihminen on tällä tavalla syntynyt astraalisesti, syntynyt tässä näkymättömässä maailmassa tietoiseksi ja eläväksi olennoiksi. Etkö tiedä, että vaaditaan enemmän, vaaditaan, että pitää syntyä ylhäältä päin, sillä ei voi kukaan nousta

taivaaseen muu kuin se, joka on taivaasta tullut? Te kyllä olette kaikki Israelin rabbeja ja tietäjiä, jotka tässä yöllisessä astraalimaailmassa liikutte. Te olette kehittäneet itsessänne astraaliruumiin ja eetteriruumiin tshakroja; te olette kyllä syntyneet myös vedestä eikä ainoastaan lihasta ja verestä, mutta ettekö tiedä sitä, että kuolemalla on vielä valta teidän ylitsenne. Te olette itsetietoisia tässä astraalimaailmassa, mutta se ei vielä merkitse iankaikkista elämää, sen autuuden saavuttamista, mikä on ihmiselle määrätty. Teidän täytyy vielä syntyä ylhäältä, se on se uusi, jonka minä olen tuonut mukani, minä, joka olen syntynyt ylhäältä, minä, joka olen aikojen aamusta saakka ollut, sillä se minä, joka puhuu, on juuri se Minä, joka on ollut, joka on se, mikä minä olen. Se, joka tässä puhuu sinulle, on se aikojen alusta saakka ollut Sana, Kristus, iankaikkinen, taivaallinen ihminen, se, joka taivaassa on ja joka taivaasta on astunut tänne alas. Sinä olet kyllä saavuttanut paljon tietoja, kykyjä ja voimia, mutta ikuista elämää et saavuta, ennenkuin yhdyt minuun, otat vastaan minut, joka olen taivaassa ja taivaasta tullut. Oi, sinä israelilainen rabbi, sinun pitää ymmärtää, että Isä, Jumala, joka on kaiken elämän takana, on niin rakastanut maailmaa, että Hän antoi ainoan Poikansa, minut, ihmiskunnalle, Hän antoi tämän Sanan, Logoksen; ja se Sana, Logos, on kaikkien takana, kaikkien sisällä peitossa; se on Ihmisen Poikana jokaisessa. Se Ihmisen Poika on ylennettävä; se on teidän opittava tuntemaan. Minut, joka puhun tässä Jeesuksessa, teidän täytyy kaikkien oppia tuntemaan, sillä minä olen se, jonka Isä on lähettänyt maailmaan, joka olen tullut maailman pelastamaan. En ole tullut maailmaa tuomitsemaan, niinkuin te kaikissa tiedoissanne ja taidoissanne sentään ajattelite. Te pidätte laista kiinni, katsotte aina, että kaiken pitää olla lain mukaista, ja te rankaisette niitä, jotka eivät menettele lain mukaan. Tämä on luonnollista teidän kannaltanne; mutta tietäkää, että lain täyttymys on siinä tajunnassa, jossa minä elän, siinä rakkaudessa, joka on kaiken takana. Kun siihen yhdytte, niin että ymmärrätte ja tulette osallisiksi siitä rakkaudes-

ta, jolla Isä Jumala rakastaa maailmaa, silloin olette vapautuneet kaikesta laista, olette sen yläpuolelle nousseet; sillä te itse olette kaiken lain täyttymys. Silloin on teissä iankaikkinen elämä alkanut.”

Tässä kertomuksessa ei puhuta mitään siitä, mitä Nikodemus vastasi tai sanoi. Kukaties hän tuli vakuuttuneeksi, kukaties ymmärsi, ja ehkä hän sai tuossa toisessa tilassa vilahdukselta nähdä Jumalan Pojan, Sanan, Logoksen, jonka kautta kaikki tehty on, mitä on tehty; ehkä hän sai nähdä sen Hengen ja tulla siitä osalliseksi.

Jeesus ja Nikodemus

IV

Jeesuksen keskustelu Nikodemuksen kanssa Johanneksen evankeliumin kolmannessa luvussa on niin sisältörikas, että meidän on hyvä siihen vieläkin syventyä. Itse asiassa siinä keskustelussa jo tulee ilmi koko se filosofinen, se teosofinen tausta, josta Johanneksen evankeliumi ennen kaikkea puhuu, sillä Johanneksen evankeliumi, joka on kirjoitettu kristustajunnan, korkeamman itsetajunnan kannalta, on kokonaan esitystä siitä filosofisesta, teologisesta eli teosofisesta maailmankatsomuksesta, joka on kristinuskon pohjana. Sentähden emme ymmärrä yhtään Jeesuksen puhetta Johanneksen evankeliumissa, ellemmme ymmärrä kaikkia, tai jos ymmärrämme yhden, ymmärrämme kaikki, sillä nämä kaikki ilmentävät sitä uutta, mitä Jeesus toi ihmisille. Se tulee ilmi hänen kaikissa puheissaan, sillä me näemme, että sama elämäntotuus on hänellä aina takana; ja jos pääsemme sen perille, silloin ymmärrämme hänen sanansa.

Nyt tietenkin se totuus, joka on Jeesuksen sanojen taustana, on elettävä asia. Se ei ole filosofinen siinä merkityksessä, että sen voisi oppia ulkoa, vaan se on todellista elämän tietoa, teosofiaa, jonka perille pääsee ainoastaan elämällä ja kokemalla henkistä elämää. Sentähden lopullinen valaistus, ymmärrys ja tieto näistä asioista, joihin Jeesus viittaa, tulee jokaiselle ih-

miselle hänen oman kokemuksensa, uudestisyntymisensä kautta. Mutta silti on tärkeää, että ihminen järjelläänkin käsittää niitä asioita, joita hän myöhemmin saa kokea. Sentähden hän on kaikki suullinen opetus maailmassa mahdollinen, mutta se ei olisi muuten mahdollinen, ellemmme olisi järjellisiä olentoja, jotka voimme ottaa vastaan, ennenkuin olemme sitä täysin kokeneet.

Tässä keskustelussa Jeesuksen ja Nikodemuksen välillä on kaksi tärkeää kohtaa; ne käsittävät muuten koko keskustelun. Toinen tärkeä kohta on tämä: ”Totisesti, totisesti sanon sinulle: jos ei ihminen synny vedestä ja hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan. Mikä lihasta on syntynyt, on liha, ja mikä hengestä on syntynyt, on henki.” — toinen on tämä: ”Ei kukaan ole noussut ylös taivaaseen muu kuin se, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika, joka on taivaassa. Ja niinkuin Mooses ylensi käärmeen erämaassa, samoin on Ihmisen Poika ylennettävä, jotta jokainen, joka häneen uskoo, saisi iankaikkisen elämän. Sillä niin Jumala on rakastanut maailmaa, että hän antoi ainokaisen Poikansa, jotta jokainen, joka häneen uskoo, ei hukkuisi, vaan saisi iankaikkisen elämän. Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan, että hän maailmaa tuomitsisi, vaan että maailma hänen kauttaan pelastuisi. Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita, mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen. Mutta tämä on tuomio, että valo on tullut maailmaan ja ihmiset rakastivat pimeyttä enemmän kuin valoa, sillä heidän tekonsa olivat pahat. Sillä jokainen, joka tekee paha, vihaa valoa eikä tule valoon, jottei häntä teoistansa nuhdeltaisi. Mutta joka tekee totuuden, se tulee valoon, jotta hänen tekonsa tulisivat ilmi, sillä ne ovat Jumalassa tehdyt.”

Nämä sanat, joita yritetään selittää teologisissa piireissä tietenkin sangen yksinkertaisellakin tavalla puhumalla ainoastaan Jeesus Kristuksen persoonasta ja uskomisesta häneen, jäävät meille käsittämättömiksi, jollemme valaise järkeämme sillä maailmankatsomuksella, jonka me tälläkin nykyisellä

ajallamme olemme saaneet viisaampien veljien puolelta teosofisen liikkeen välityksellä, tai itse pääse kokemukseen olemisen mysteeristä. Jos itse pääsemme kokemukseen olemisen mysteeristä, silloin ymmärrämme ilman muuta näitä sanoja, ja silloin osaamme niitä myös omin sanoin valaista.

Kun Jeesus sanoo tässä: ”Se, mikä on lihasta syntynyt, on liha” — ja: ”Jollei ihminen synny vedestä ja hengestä, ei hän taida tulla sisään Jumalan valtakuntaan”, niin niissä sanoissa piilee jokin salaisuus. Jos sanomme, että ”vedestä” tarkoittaa kastetta, kuten jotkut kristityt sanovat, ja käsitämme sen ulkonaiseksi, joka tehdään pienelle lapselle, silloin niissä sanoissa ei ole syvempää sisältöä, vaan ovat ne vain viittaus ulkonaisiin, maagisiin loitsutemppeihin, joilla ihminen muka pääsee taivaan valtakuntaan. Mutta sehän on aivan kuin joutuisimme tekemisiin vanhojen poppamiesten kanssa. Me ymmärrämme totuuden etsijöinä ilman muuta, ettei tässä voida tarkoittaa selkeää, sillä kaikki Jeesuksen puheet viittaavat siihen, ettei hän pane arvoa ulkonaiselle, jollei siinä ole henki mukana. Henki tekee eläväksi, mutta kirjain kuolettaa. Seuraavassa Johanneksen evankeliumin luvussa Jeesus puhuessaan samarialaisen naisen kanssa sanoo: ”Tulee aika, jolloin Jumalaa ei rukoilla Jerusalemissa eikä temppeleissä, vaan totuudessa ja hengessä.” Siinäkin on selvä viittaus siihen, että Jeesuksen mielestä ulkonaiset asiat eivät merkinneet mitään, ellei niissä ollut henkeä. Jos niissä on henki mukana, silloin voi jäädä kysymykseksi, mikä ulkonainen asia seuraa sitä henkeä.

Sentähden olemme edeltä käsin selvillä siitä, että tässä Jeesuksen puheessa ”vedestä” ei tarkoiteta ulkonaista kastetta, jos kohta siinä sitten puhutaankin Johanneksen ja opetuslasten kasteesta. Meidän täytyy tutkia, mitä tämä vedestä syntyminen on syvemmässä merkityksessä: mitä Jeesus on sillä aivan epäilemättä tarkoittanut. Ja tämä meidän tutkimuksemme silloin tietenkin perustuu kokemukseen, tietoon, siihen vanhaan, iankaikkiseen ja iänikuiseen tietoon, mikä on Valkoisella veljeskunnalla.

Jeesus puhuu tässäkin luvussa jo Jumalan valtakunnasta, Jumalasta, Isästä, Pojasta, Ihmisen Pojasta, valosta, hengestä ja monista asioista. Näitä kaikkia asioita meidän täytyy oikein ymmärtää, jotta tietäisimme, mitä hänen puheensa tarkoittaa. Kun hän puhuu samarialaisen kanssa seuraavassa luvussa, hän sanoo: ”Jumala on henki, ja Häntä on palveltava hengessä ja totuudessa.” Hän on siinä antanut erään määritelmän Isästä, Jumalasta. Mitä hänen nämä sanansa ”Jumala on henki” sisältävät? Meidän pitää ottaa tuo asia aivan yksinkertaiselta, järkevältä kannalta; meidän täytyy kysyä: mitä henki on, mitä sillä sanalla tarkoitetaan? Tietenkään sillä ei tarkoiteta ilmaa; vaikka kreikkalainen sana ”pneuma” merkitseekin alun perin ilmaa, jota hengitämme, niin ei se kuitenkaan tässä tarkoita sitä ulkonaisesti; ei Jeesus tarkoita, että Jumala on ilma, vaan että Jumala on henki. Sitä voi kyllä verrata ilmaan, sillä ilma on se, joka tässä näkyvässä maailmassa tunkee joka paikkaan. Ilma on se, jota emme näe, mutta se on kuitenkin kaikkialla. Sentähden se on kuin vertauskuva hengestä, sillä henki on näkymättömästi ja tajunnan kannalta juuri se filosofinen käsite tai se tajunnan todellisuus, joka on kaikkialla, joka ei jätä mitään paikkaa vaille itseään, vaan yhdistää kaikki yhdeksi. Sana ”henki” sanoo ja ilmaisee meille, kun ajattelemme sitä tajunnan kannalta, että se on jotakin, joka yhdistää.

Vielä paremmin tämän ymmärrämme, jos muistamme, mikä toinen määritelmä Jumalasta annetaan tässä Uudessa testamentissa. Jeesuskin puhuu siitä itse asiassa joka paikassa, ehkei nimittäen asiaa niin suoraan kuin mitä Johanneksen epistollassa siitä puhutaan, jossa sanotaan: ”Jumala on rakkaus”. Tämähän on myös Jeesuksen oppi; ei kukaan meistä sitä epäile. Sehän on kristinuskon koko sisältö. Jumala on siis rakkaus ja toiselta puolen henki.

Nyt tämä sana ”rakkaus” kuvaa meille vielä selvemmin tuota, jonka äsken sanoin hengen tunnusmerkiksi; se kuvaa yhteyttä, jonka se saa aikaan. Sillä mitä rakkaus on muuta

kuin jokin yhdistävä voima? Jos ihmiset rakastavat toisiaan, merkitsee se, että he tuntevat olevansa yhtä, kuuluvansa toisilleen. Rakkaus on yhdistävä elementti, samoin kuin viha on se, joka etäännyttää. Rakkaus missä muodossa tahansa, aivan yksinkertaisimmassa, vähemmän kehittyneessä muodossa, jota silloinkin nimitämme rakkaudeksi, vetää aina yhteen. Ja sentähden, kun sanotaan Jumalasta, että Hän on rakkaus, on selvästi tuotu ilmi, että Jumala on yhdistävä prinssiippi koko olemassaolossa. Hän on se, joka tekee kaiken yhdeksi; ja tämä ykseys on henki, tajunta. Jumalainen tajunta on se ykseystajunta, jossa kaikki on yhtä. Ja tätä tajuntaa nimittää Jeesus myös Isäksi. Siinä sanassa kuvastuu rakkauden tunnusmerkki. Emme voi ajatella isää ilman rakkautta lapsiinsa. Sentähden on sana ”isä” tuosta suuresta, yhdistävästä rakkauden tajunnasta erinomaisen kuvaava ja kodikas nimitys.

Nyt meidän on siis ymmärrettävä, että tässä maailmassa, jonka kanssa me olemme tekemisissä, on syvimpänä salaisuutena Jumala, henki, ja rakkaus eli Isä. Se on kaikista syvin olemisen mysteeri, se on mysteeri, joka liittää kaiken yhdeksi. Ja tässä Jumalassa, olemisen mysteerissä on Logos eli Sana, niin kuin Johanneksen evankeliumin ensimmäisessä luvussa sanotaan. Tässä Jumalassa on Logos eli Sana, ja Logos on se Jumala. Logos on Jumalassa eli Jumalan luona ja Logos on Jumala.

Mikä on Logos? Logos — siitähän meillä jo oli puhetta — on järki. Tässä maailmankaikkeudessa on siis toinen todellisuus; toinen mysteeri Isän mysteerin jälkeen on järki eli Logos, joka on yhtä Jumalan kanssa. Jos Isä on rakkaus, niin Poika, Logos, on järki. Ja se järki on yhtä rakkauden kanssa, yhtä Isän. Jumalan kanssa, siis myöskin kaikki yhdistävä. Se on maailman järki, suuri totuuden tieto, suuri järjestävä prinssiippi, suuri järkitajunta, joka tietää, mitä tahtoo. Se on aivan kuin Jumala Logoksessa, järjessä. Pojassa tietäisi, mitä itse Isänä tahtoo. Järki on tässä maailmankaikkeudessa, olemises-

sa, toinen mysteeri. Jumalan Poika, Logos. Ja tästä maailman järjestä eli Logoksesta sanotaan, että se tuli ihmisiin, asui ihmisten keskellä ja ihmiset eivät sitä tunteneet.

Nyt meidän ei pidä ajatella, kun tutkimme näitä Johanneksen evankeliumin ensimmäisiä lauseita, että tässä on kysymys ainoastaan Jeesus Kristuksesta, vaan tässä on kysymys maailman järjestä, joka asuu ihmisissä, joka valaisee jokaista ihmistä, mutta jota ihmiset eivät tunne. Se maailman järki on siis meidän ihmiskunnassamme ja meissä ihmisissä. Mutta eikö meissä ole muuta kuin tämä Logos? Minkä tähden se on meissä? Se on meissä sentähden, että ihminen on pienoiskuva Jumalasta, maailmasta; ihminen on mikrokosmos verrattuna makrokosmukseen. Ihmisissä piilee Logos, järki, samoin kuin ihmisissä piilee Isä, mutta ihmiset eivät tiedä niistä asioista. Minkä tähden? Sentähden, että ihmisessä ei ole tämä maailman järki ilmenneenä, eikä se ole ihmisessä ilman muuta kokonaan ja sekoittamattomana, vaan ihmisissä on ainoastaan säde tästä maailman järjestä. Jos sanomme, että maailman järki, Logos, on kuin aurinko, niin jokaiseen ihmiseen on lähetetty säde tästä auringosta. Jokaisessa ihmisessä on valon, järjen säde, ja sitä nimitetään juuri tässä Johanneksen evankeliumissa ja Jeesuksen sanoissa Ihmisen Pojaksi. Jokaisessa ihmisessä asuu tämä Ihmisen Poika, järjen, Logoksen säde. Ja niin kauan me vaellamme pimeydessä tässä maailmassa, kun emme tee, niinkuin Mooses korvessa. Hän ylensi käärmeeen korvessa, ja ihmiset paranivat, kun katsoivat siihen. Vasta sitten, kun ihmiset ylentävät Ihmisen Pojan, järjen itsessään, vasta sitten he tulevat pimeydestä valoon.

Jeesus nimenomaan puhuu siitä, että ihmiskunnassa, ihmisissä, on nyt korkeimpana periaattina järki, jonka tuntoon ihminen voi päästä. Ja se järki erottaa ihmisen eläimestä, jossa ei ole järki samalla tavalla kuin ihmisessä, Mutta ihmiskunta elää kyllä eläimellistä elämää, eikä ylennä järkeä; järki saa ihmisellä olla kuin orja talossa; se saa tehdä kaikki palvelukset. Ihmisessä saavat erilaiset eläimet, kaikki halut ja himot hallita,

ja järki on pakotettu palvelemaan niitä niinkuin orja talossa. Ja niinkuin tiedämme, me ihmiset annamme järjen keksiä keinoja, millä tavoin voisimme palvella itsekkyyttä. Järki on meidän mielestämme vain sitä varten, että se keksisi tilaisuuksia tyydyttämään haluja ja himoja. Mutta Jeesus sanoo nimenomaan: ”Niin kauan kuin te sillä tavoin häpäisette inhimillistä järkeä, niin kauan te vaellatte pimeydessä ettekä pääse valoon, sillä niin kauan kuin teidän tekonne ovat pahat, niin kauan kuin te suoritate eläimellisiä tekoja, niiden täytyy tapahtua pimeydessä ja salassa, sillä ne eivät siedä valoa. Ja te itse olette auttamattomasti pimeydessä, tietämättömyydessä, niin kauan kuin järki palvelee teissä alemmaa ihmistä. Sentähden on ensimmäinen ehto ja askel, että te ylennätte järjen, Ihmisen Pojan.”

Jos käännämme tämän sanan ”Ihmisen Poika” sanskritin kielelle, saamme *manasaputra* = järjen, Ihmisen Poika. Ja *manasaputra* on nimenomaan nimitys ihmisen järjelle eli korkeammalle minälle. Jeesus käyttää vanhaa, salatieteellistä nimitystä, kun hän puhuu Ihmisen Pojasta. Jeesus tahtoo siis sanoa: ”Teidän täytyy ylentää Ihmisen Poika; nostaa järki omalle paikalleen. Vasta sitten, kun järki teissä pääsee oikeuksiinsa, vasta, kun koetatte elää järjen neuvojen mukaan, olette tiellä valoon päin.” Ja niin paljon kuin ihmiskunnassa on puhdasta järkeä vallalla, niin paljon on ihmiskunta saavuttanut valoa.

Jos ajattelempa, mitä yhteistä valoa meillä on tänä päivänä, niin meidän täytyy tunnustaa, että meillä on nyt enemmän järkeä elämässä ja olemassaolossa kuin silloin, kun elimme raakalaisina. Mutta me emme ole antaneet täyttä kunniasijaa Ihmisen Pojalle vielä niin kauan kuin emme tee totuutta, etsi totuutta, niin kauan kuin ei meidän persoonallisuutemme tahdo tulla totuudeksi. Me nimitämme sitä totuuden etsimiseksi. Niin kauan kuin meidän koko olemuksemme ei tahdo totuutta ennen kaikkea, emme ole antaneet täyttä kunniaa *manasaputralle*, Ihmisen Pojalle. Vasta sitten, kun koko mielellämme ja sielullamme etsimme totuutta, vasta silloin olemme ihmisiä ja

tulemme valoon, sillä silloin maailman järjestä, Logoksesta, tapahtuu aivan kuin vuodatus meidän järkeemme. Ja tämä vuodatus, joka tulee Logoksesta, maailman järjestä, on Pyhä henki.

Siis me saimme oikeastaan nyt kuvan teologian kolmiyhteisestä Jumalasta: Isä, joka on rakkautena kaiken takana, Poika, joka on järkenä, rakkauden ensimmäisenä ilmauksena, ja Pyhä henki, joka tulee Logoksesta, Pojasta ja Isästä siihen ihmiseen, joka ylentää Ihmisen Pojan lopullisesti tulemalla totuuden etsijäksi.

Jeesus sanoo toisessa paikassa: ”Ei kukaan tule Isän luo paitsi minun kauttani.” Jeesus siis sanoo: ”Ei kukaan tule Isän luo paitsi Pojan kautta, ei kukaan tule rakkauteen, ellei hän kulje järjen kautta, ei kukaan voi saavuttaa Isän rakkautta, ellei ole tullut osalliseksi Pojan järjestä. Ihminen ei voi tulla osalliseksi Isän rakkaudesta eikä sillä rakkaudella rakastaa toisia, ellei hän ole tullut osalliseksi Pojan järjestä, maailman järjestä, Logoksesta, joka on tapahtunut sen kautta, että hän on ylentänyt itsessään Ihmisen Pojan. Vasta sitten hän tulee osalliseksi Pyhästä hengestä ja Logoksesta, vasta sitten hän tulee osalliseksi Isän rakkaudesta, hengestä.

Nyt siis voimme kysyä: mikä on syntyminen vedestä? Se on itse asiassa tämä Pyhän hengen vastaanottaminen. Se on pitkä inhimillinen puhdistustyö, pitkä taival, jolloin me ihmisinä koetamme kehittää itsessämme maailman järkeä, puhdasta objektiivista järkeä, ei sitä joka palvelee meidän itsekkyyttämme, vaan sitä, joka loistaa valona maailmankaikkeudessa. Sille järjelle meidän pitää valmistaa sijaa itsessämme. Kun me kuljemme sellaista puhdistustietä, että me avaamme koko sisäisen ihmisemme maailman puhtaalle järjelle, puolueettomalle, objektiiviselle järjelle eli totuuden tiedolle, silloin me itse asiassa synnymme vedestä.

Tämä on se vanha tie, joka aina on ollut; aina on ihmisellä ollut tuo mahdollisuus edessä, että hän voi tulla ihmiseksi asettamalla järjen oikeuksiinsa. Se on tuo vanha puhdistustie.

Mikä on tunnusmerkkinä tällä puhdistustielle? Puhdistustietä kuvaa mainiosti vesi; vesi on se, joka puhdistaa, pesee meidät puhtaiksi. Se kuvaa sitä puhdistusta, jolla puhdistamme koko eläimellisen sielumme, niin että järki pääsee oikeuksiinsa. Ja kun tätä vettä käytetään, kun annamme Pyhän hengen puhdistaa meitä, silloin eräänä selvänä tunnusmerkkinä on lempeys. Järki ei tee ihmistä julmaksi, ei kylmäksi, ei tylyksi, vaan lempeäksi ja sääliväksi, veljelliseksi ja ymmärtäväksi. Se on järjen työ ihmisessä.

Sentähden on aina tuhansien ja miljoonien vuosien aikana ihmisellä ollut edessä tämä puhdistuksen tie, joka kasvattaa hänen järkeään ja samalla tekee hänet lempeäksi. Ja me tiedämme, että on ollut meidän ihmiskunnassamme ihminen, joka kulki tällä tiellä niin pitkälle kuin saattaa kulkea. Se oli Gautama Buddha. Lempeämpää olentoa ei ole ollut, ei säälivämpää kuin hän. Hän oli ihminen, joka antoi järjen täyttää itsensä ja loistaa itsessään.

Sentähden me tiedämme heti, että jos järjen kehitys jossakin ihmisessä kehittää ylpeyttä, julmuutta, tuomitsemishalua, se ei ole suinkaan maailman järjen kehitystä hänessä, ei Logoksen valoa hänessä, ei Pyhän hengen vuodatusta, vaan alemman järjen kehitystä. Ihminen kehittää ainoastaan alemmaa järkeä, jos hän tulee julmaksi, viekkaaksi, sukkelaksi. — Alemman järjen kehitys voi juuri tehdä ihmisen hyvin älykkääksi. Meidän aikanamme ei rikos edisty, ellei ihminen ole älykäs; ihminen, joka nykyään panee esimerkiksi murhan toimeen, tekee sen niin viisaasti, että häntä useinkaan ei saada kiinni. Hän on käyttänyt silloin järkeä, mutta se ei ole maailman järki, ei Logoksen, maailman valo, vaan se maallinen, pիրullinen järki, josta apostoli Paavali puhuu, se viisaus, joka on maasta. — Jumalainen järki valaisee ihmistä, että hän tulee lempeäksi, ymmärtäväiseksi, objektiivisesti tietäväksi. Ja sellainen juuri oli Buddha.

Mutta mitä sitten Jeesus Kristus toi? Mikä on hänen suhteensa tähän maailman järkeen ja Isään? Miten hän aloitti uu-

den ajan? Se sisältyy sanoihin: Ellei joku synny hengestäkin, ei hän voi tulla Isän, Jumalan valtakuntaan. Ja huomatkkaa, merkittävää on juuri Buddhan suhteen, joka on ihanin ihminen, mikä on vaeltanut maan päällä, ettei hän puhu Isästä, Jumalasta, ei rakkaudesta; hän puhuu aina vain järjestä. Hän on kuin suuri tietäjä, joka tietää, kuinka tyhjä on avaruus, mutta samalla, kuinka hyvin järjestetty kaikki on, niin että ihminen voi vapautua tästä syntymien pyörästä, elämien ja kuoleman valasta, päästä nirvaanaan, jossa on rauha, sellaiseen mielenlaan, että hän on ulkopuolella kaikkia kärsimyksen ja ilon vaihteluja. Tämän Buddha tiesi, mutta hän ei puhunut Isästä Jumalasta, joka on rakkaus. Sentähden tuntuu meistä eurooppalaisista, kun syvennymme Buddhan puheisiin, että hän on pessimisti, että hän on huomannut, kuinka surkea ihminen on, ja että ihmisen tehtävä on pelastua siitä surkeudesta. Ja vaikka hän pääsi niin pitkälle, että hän yhtyi Logokseen, niin hän ei päässyt niin pitkälle, että olisi yhtynyt Isään niinkuin Jeesus Kristus. Se on vain askel, mutta Buddha ei siinä elämässään sitä ottanut. Jeesus Kristus oli ensimmäinen sentähden, että hän otti enemmän vastaan kuin Buddha.

Mikä on syntyminen hengestä? Sehän on silloin, sen ymmärrämme, syntyminen Isästä, tuleminen Isän Pojaksi, Jumalan itsetietoiseksi Pojaksi. Ja tämä Isän mysteeri piilee jokaisessa ihmisessä. Mutta se piilee Logoksen takana. Ennen kuin ihminen Buddhan tavoin on tunkeutunut Logoksen mysteeriin, hän ei voi ymmärtää Isän, rakkauden mysteeriä, hengen viimeistä salaisuutta. Jeesus Kristus on sen salaisuuden persoonassaan meille paljastanut.

Tässä on syytä, kun sanomme, että ihmisen on synnyttävä hengestä, muistutella vieläkin mieleemme ”henki”-sanan merkitys; kreikaksi se oli *pneuma* — ilma. Se on kuin jokin vertauskuva, niinkuin me sanoimme: niinkuin ihmisen on synnyttävä vedestä, on hänen synnyttävä ilmasta, pneumasta. Kun hän on syntynyt vedestä, se merkitsee, että veden on puhdistettava hänet; kun hän on syntynyt ilmasta, merkitsee se jotakin

muuta. Ihmisen syntyminen ‘ilmasta’ on siis jotakin, joka on tekemisissä tavallaan sen kanssa, mitä tyhjä ilma kuvaa. Ajatelkaamme vettä: siinä me voimme uida. Mutta mitä voimme tehdä ilmassa; millä tavoin ihminen tulee siinä toimeen? Ihmisen, jos hän oli ilman herra, niinkuin hän on veden herra, kun osaa uida, täytyy osata lentää. Mutta samoin kuin uiminen ei ole veneessä istumista, samoin ei lentäminen ole istumista lentokoneessa, vaan se on lentämistä ilmassa ilman mitään koneita, — niinkuin linnut. Ihmisen, jos hän olisi ilman herra, pitäisi osata lentää sellaisenaan. Ehkä hän tulee sen oppimaan joskus samaan tapaan kuin on oppinut uimaan. Joka tapauksessa tämä on kuin vertauskuva siitä, mitä hengestä syntyminen on.

Mitä vaadittaisiin meiltä, jotta voisimme lentää ilmassa? Meiltä vaadittaisiin, ettemme olisi enää riippuvaisia maan vetovoimasta, niin että meillä täytyy olla tukikohta maassa, vaan että olisimme siitä riippumattomia sillä tavoin, että meillä olisi tukikohta itsessämme. Meidän täytyy silloin saada tukikohta, painopiste itseemme, niin että voimme neutralisoida maapallon vetovoimaa. Tämä on myös vertauskuva hengestä syntymisestä. Hengestä syntyminen tarkoittaa sitä, että ihminen tulee vapaaksi ja riippumattomaksi. Ja mitä se vielä tarkemmin merkitsee?

Jeesus sanoo toisessa paikassa Johanneksen evankeliumia: ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan tule Isän luo paitsi minun kauttani.” Mikä se minä on? Oliko se Jeesuksen katoava, fyysinen ruumis? Ei suinkaan. Se ‘minä’ on tässä Kristus, Jumalan Poika, Logos, maailman järki. Koko Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu kristusminän kannalta. Siis Jeesus sanoo: ”Minä, Kristus, olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan voi tulla Isän luo paitsi minun kauttani.” Mutta se minä, joka on Kristus, joka eli ja puhui Jeesuksessa, on mysteerinä kaikissa ihmisissä. Kristus on kaikissa, Kristus on meissä. Se minä, jonka kautta me tulemme Isän luo, on meissä; ja siis meidän minuudessamme on Pojan mysteeri Isään nähden. Kun me siis

tahdomme päästä Isään, täytyy meidän päästä selville minän mysteeristä. Nyt Jeesuksen sanat voidaan tulkita: Minä on tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö paitsi minän kautta. Ja mikä ”minä” on, joka on subjekti meissä? Ei kukaan voi sanoa toista minäksi, ihminen yksin voi sanoa sen itsestään. Minä, joka on kaikista subjektiivisin salaisuus, on se, jonka ulkopuolelle ihminen ei pääse. Se minä ihmisessä on syntynyt Isästä; se on Isän yksisyntyinen Poika. Ihmisen minä on syvimässä salaisuudessa Jumalan ainokainen eli yksisyntyinen Poika. Sen minän mysteeri on ratkaistava, jos ihminen tahtoo tulla Isän luo, ja se tie on hengestä syntyminen, minän realisoiminen, minän ymmärtäminen ja toteuttaminen sellaisena totuutena, joka on itsestään olemassa, joka on olemassa Isän rakkauden tahdosta. Onko se meidän tavallinen, persoonallinen minämme? Ei se voi olla tavallinen persoonallinen minä, joka on vain kuin refleksi, heijastus todellisesta minästä; meidän haihtuva, kuolevainen minämme on kuin varjokuva, jonka todellisuus on heijastanut maailman, elämän suurelle kankaalle. Meidän persoonallinen minämme ei ole se minä, joka on lopullinen salaisuus, vaikka meidän persoonallinen minämme on syntynyt Isän rakkaudesta. Ei kukaan ihminen ole syntynyt muuten, kuin että Jumalan rakkaus on hänet synnyttänyt. Mutta se minä ihmisessä, joka selittää hänelle salaisuuden ja toteuttaa hänen yhteytensä Isän kanssa, on Kristus ihmisessä, se minä on se sama minä, joka on meissä kaikissa, Kristus, rakkauden minä, se, joka yhdistää, joka tekee kaiken yhdeksi Isässä. Ja päästäkseen tähän minään ihmisen täytyy syntyä hengestä; ja se merkitsee: hänen täytyy käydä ns. suuren yksinäisyyden lävitse, johon Buddhakin joutui; hänen täytyy tulla maailman keskipisteeksi, Jumalan yksisyntyiseksi Pojaksi, siksi keskusatomiksi. josta maailma syntyy. Tästä sisäisestä Isän Jumalan rakkaudesta, kristusminästä eli Jumalan Pojasta täytyy ihmisen tulla tietoiseksi. Sitä Jeesus tahtoo meille opettaa. ”Teidän pitää luopua persoonallisesta jokapäiväisestä minästä

ja antaa se ystävien puolesta. Teidän täytyy luopua siitä, jotta tulisitte osallisiksi minusta.”

Jos katselemme, millä tavoin ihmiskuntaa kasvatetaan ja on pitkin vuosimiljoonia ja luomispäiviä kasvatettu, niin voimme huomata, että hyvällä syyllä voimme sanoa Logosta ja Isää Jumalaa auringon hallitsijaksi, voimme sanoa, että Logos asuu auringossa tai että aurinko on kuin sekä Isän että Pojan ja Pyhän hengen symboli tässä näkyvässä maailmassa. Sentehtähdem me ollenkaan ihmettele, että vanhassa persialaisessa kasvatuksessa palvottiin ja kunnioitettiin aurinkoa. Pythagoras opetuslastensa kanssa Krotonassa läksi ulos tervehtimään nousevaa aurinkoa sentähden että aurinko oli Jumalan symboli: siitä tuli elämä tähän maahan.

Mutta samalla tavoin kuin aurinko kuvaa meille Jumalaa, kuvaa jotakin puolta meille Jumalasta myös kuu. Se kuvaa yötä, ja samalla se on vanha muisto meille vanhasta luomispäivästä. Meidän nykyinen kuumme on jäännös vanhasta planeetasta. Se on meille tunnusmerkkinä siitä, että me ennen kuulimme eläinkuntaan ja kehityimme siitä ihmisiksi. Eläinkunta on vielä voimakas meissä, ja kuu on se, joka välittää meille niitä jumalaisia voimia, jotka ylläpitävät eläinkuntaa meissä. Kuun kautta tulivat meille ne suuret psykologiset voimat, jotka vähitellen eläimellisten intohimojen kautta vievät meidät ihmiseen. Kuun kautta tuli meidän ihmiskuntaamme sekini jumalainen voima, jota nimitämme synnyttämisen-, suvunjatkamisvoimaksi. sukupuolivoimaksi. Sukupuolivoima on se, joka vetää ihmistä toisen ihmisen luo.

Jos katselemme ihmiskunnan kehityshistoriaa, huomaamme, että ihminen Lemuriassa oli sukuviettiänsä orja; kaikki oli puhdasta ja kaunista, mutta se oli kerrassaan eläimellistä.

Vähitellen ihminen aivan kuin vapautuu tästä kuun ja yön vallasta ja astuu päivän valoon; vähitellen ihmiskunta nousee ylös eläimellisyydestä ja omistaa itselleen järjen, päivän valon. Me näemme, ettemme ole hyljättyjä. Luonto itse meitä kasvat-

taa. Vielä me olemme yön, pimeyden voimien vallassa, mutta ne kasvattavat meitä, ne vievät meitä kärsimykseen, ja kärsimys puhdistaa meitä. Sitten tulee hetki jokaiselle yksilölle, ja hän sanoo: Nyt tahdon tulla totuuden etsijäksi; nyt tahdon etsiä Jumalaa, päästä selvyyteen Jumalasta, elämästä. Silloin päivä sarastaa meille; silloin ihminen kumartaa auringolle; silloin hän ottaa vastaan korkeampia jumalaisia voimia, silloin hän ottaa vastaan Jumalan Pojan, Logoksen, järjen voimia päästäkseen takaisin Isän luo, josta hän on syntynyt, päästäkseen takaisin Isän rakkauteen ja rakastaakseen Isän rakkau-
della.

Usko ja tieto

V

Kun vertaamme Johanneksen evankeliumia toisiin, synoptisiin evankeliumeihin, niin siinä aivan ulkonaisesti muuan seikka pistää silmään, ja se on se, että Johanneksen evankeliumissa puhutaan yhtämittaa *uskosta*. Sentähden tämä evankeliumi on uskovaisten kristittyjen rakastama; sentähden jumaluusoppi-neet, teologit vetoavat siihen, kun esittävät elämäkäsitystään. Johanneksen evankeliumissa sanotaan: ”Ainoastaan se, joka uskoo, pelastuu, mutta joka ei usko, hän on jo tuomittu.”

Sentähden emme saata sivuuttaa tätä seikkaa, kun tutkimme Johanneksen evankeliumia, kun tahdomme päästä sen to-tuuden perille, mikä siinä piilee. Me emme voi sivuuttaa tätä sanaa ”usko”, joka kreikaksi on *pistis* ja merkitsee sellaista *luottamusta*, joka perustuu havaintoon ja kokemusperäiseen tietoon. Profaanissa kreikankielessä tämä sana ”*pistis*” merkitsee melkein sitä, jota nimitämme tiedoksi, vaikka teologiset uskovaiset eivät myönnä sitä merkitystä sille; jos heille sanomme, että sen voisi suomentaa tieto-sanalla, niin he eivät sitä hyväksy. Usko on sangen epämääräinen käsite uskovaisilla kristityillä, kun heidän kanssaan siitä syvemmin keskustele; uskon ydin on siinä, että jotkut opinkappaleet pidetään pyhi-nä, että uskotaan, että Jumala on sellainen ja sellainen ja on ilmoittanut itsensä tietyllä tavalla, että koko elämäkäsitys on

helposti määriteltävissä, ja että siihen uskotaan. Se on usko tavallisten kristittyjen mielestä.

Mutta kun nyt tässä Johanneksen evankeliumissa yhtämittaa puhutaan uskosta, ja kun toiselta puolen tiedämme, että se varsinaisessa kreikankielessä ei merkitse umpimähkäistä totena pitämistä, vaan totena pitämistä sen nojalla, että *tietää*, niin meidän täytyy täydellä syyllä kysyä, mitä tällä uskolla oikeastaan tarkoitetaan. Mikä on se usko, josta Johanneksen evankeliumissa aina puhutaan; mikä on tämä usko Jumalaan, joka tekee autuaaksi, usko Jumalan Poikaan, joka on ehdottoman välttämätön, jotta ihminen vapautuisi tuomiosta ja pääsisi valloon?

Me olemme siitä puhuneet jo useana sunnuntaina, mutta se aihe on siksi rikas, että on hyvä yhä uudestaan ottaa se esille ja katsella sitä, jos mahdollista, joltakin uudelta puolelta ja yhä enemmän syventyä tähän uskon mysteeriin. Usko on mysteeri, ja samalla se on järjelle hyvin käsitettävä ja yksinkertainen asia.

Tämä usko-käsite on kiintoisa kristikunnassa sentähden, että tiedämme, kuinka suuret kristilliset kirkot ovat hieman eri mieltä pelastuksesta eli autuudesta. Roomalaiskatolisessa kirkossa sanotaan, että usko ei ilman hyviä töitä tee autuaaksi, mutta protestanttisessa kirkossa sanotaan, että usko sinään pelastaa ihmisen, tekoja ei voi ottaa lukuun, niistä ei ole mitään ansiota. Ihminen protestanttisen kirkon mielestä tulisi itserakkaaksi, jos hänen hyvillä töillään olisi jokin merkitys, eikä ainoastaan uskolla. Sentähden meillä totuuden etsijöinä ja tutkijoina on täysi syy tätäkin asiaa tarkastaa, löytää siinäkin henkisesti luonnollinen ja oikea ratkaisu.

Mikä on usko, ja miten se tekee ihmisen autuaaksi? Me kaikki teosofeina ja totuuden etsijöinä olemme ymmärtäneet, että usko ei voi tarkoittaa mitään sellaista tyhjää joidenkuiden opinkappaleiden totena pitämistä, mistä puhutaan protestanttisessa kirkossa. Me kaikki olemme totuuden etsijöinä tulleet vakuuttuneiksi siitä, että usko sinään merkitsee sangen vähän,

jos ei siinä ole jotakin muutakin mukana. Me emme saata kunnioittaa emmekä rakastaa ihmistä, joka on hyvin harras uskovainen, joka käy kirkossa ja saarnoja kuuntelemassa, mutta joka ei ole sen ihmeellisempi ihminen jokapäiväisessä elämässään, joka ei ole tullut ihmisystävällisemmäksi, ei paremmaksi kuin toiset ihmiset. Me ymmärrämme, että jos joku ihminen sanoo itsestään, että hän uskoo, niin se merkitsee, että hänellä on jonkinlainen suhde Jumalaan, jollaista ei ole sillä, joka ei usko. Ja jos ihmisellä on sellainen suhde Jumalaan, elämän mysteeriiin, silloin me odotamme siltä ihmiseltä, että hän yrittää olla vähän parempi, puhtaampi, oikeudenmukaisempi, rehellisempi, ystävällisempi, jalompi kuin toiset ihmiset. Ja jos me huomaamme, että sellainen ihminen, joka sanoo olevansa uskovainen, kaukana siitä, että olisi tullut paremmaksi, on tullut vähän ahdasmielisemmäksi, ankarammaksi ja tuomitsevammaksi, katsoo toisia epäilevin silmin, on valmis toisia moittimaan, näkemään aina vikoja toisissa, mutta ei itsessään, silloin meidän täytyy sanoa, että meidän kunnioituksemme sekä häntä että hänen uskoaan kohtaan haihtuu. Nykyajan ihminen tämän helposti ymmärtää; hän ehdottomasti tulee sille kannalle. Jos joku sanoo uskovansa nykyaikana, niin me silloin jotakin häneltä odotamme. Me emme tosin voi odottaa liiojkoja; me ymmärrämme, että ihminen, joka sanoo uskovansa, ei ole täydellinen, mutta me odotamme, että hänessä on vilpittöntä yritystä pyrkiä, olla auttavainen, ihmisystävällinen. Ja kun näemme, että usko ei ole saanut sitä aikaan, niin me sanomme: sellainen usko ei merkitse mitään. Ja nykyajan ihmisistä on jokainen sen verran totuuden etsijä, että hän vaatii ja odottaa, että usko, josta puhutaan evankeliumissa, on jotakin todellista. Ja jos hän tarkastaa evankeliumia, huomaa hän myös pian, että evankeliumissa todella, kun puhutaan uskosta, puhutaan jostakin suuresta, korkeasta ja ihmeellisestä asiasta. Evankeliumissa sanotaan aivan suoraan, että ne ihmiset, jotka eivät usko, ovat enimmäkseen sellaisia ihmisiä, jotka elävät pimeydessä, jotka itse asiassa kammoavat valoa; he rakas-

tavat pimeyttä ja pelkäävät valoa. Minkä tähden? Sentähden, sanotaan tässä Johanneksen evankeliumissa, että valo asettaa heidän omat tekonsa valoon, että heidän omat tekonsa näkyisivät; ja he eivät siedä valoa sentähden, että ne ovat pimeät, itsekkäät, eivät jumalaiset. Sentähden ne ihmiset, joiden teot ovat pimeät, vihaavat valoa.

Meidän täytyy siis ymmärtää, että ne ihmiset, joiden mieli ei kaipaa sitä, mitä evankeliumissa nimitetään uskoksi, ovat jollakin luonnollisella tavalla itsekkäitä ja rakastavat sitä omaa itsekkyyttään. Heille heidän itsekkyytensä on itse elämä; heidän täytyy saada elää siinä omassa itsekkyydessään —; ja se on evankeliumin kannalta paha. Meidän ei tarvitse ajatella, kun olemme elämää tutkineet, kun olemme ymmärtäneet, miten elämän koulu on järjestetty, että ne ihmiset, joista sanotaan evankeliumissa, että heidän tekonsa ovat pahat, olisivat auttamattomasti kadotettuja; he ovat ainoastaan tuomion alaisia. He ovat Jumalan vihan, karman alaisia, kuten teosofeina sanomme. Karma pitää heistä huolen, antaa heidän saada tekojensa seuraukset. He rakastavat itsestä elämää; he viihtyvät elämässä, jossa saavat ajatella omaa menestystään, parastaan, kunniaansa. Heidän ei tarvitse ollenkaan filosofoida eikä ajatella erikoisemmin; he vaistomaisesti elävät omassa itsekkyydessään; ja silloin he ovat karman lain alaisia; he eivät voi vedota elämään, Jumalaan, sillä he eivät sellaiseen todellisuudessa usko.

Jos joku, joka rakastaa itsestä elämää, sanoo uskovansa ja luulee uskovansa Jumalaan, mutta rakastaa omaa elämäänsä enemmän, niin sellainen usko ei ole sitä, mistä evankeliumi puhuu, vaan se on uskomista ulkonaisiin asioihin, sellaisiin asioihin, joista he voivat ajatella, että niiden avulla tulee toimeen. Se on uskoa siihen, että oikeus tapahtuu maailmankaikkeudessa. Ja sellainen usko on hyvä, vaikka se olisi aivan vaistomainen, vaikkei ihminen osaisi sitä itselleen selittää. Siinä uskossa hän ei pety eikä erehdy, mutta se ei ole mitään todellista uskoa Jumalaan, vaan se on muutamien asioiden totena pitämistä. Ja

ne ihmiset siis, joiden teot evankeliumin mukaan ovat pahat, ovat karman lain alaisia, ovat ulkopuolella todellista uskoa Jumalaan ja vaeltavat pimeydessä evankeliumin, Jeesus Kristuksen kannalta.

Mutta on toisenlaisiakin ihmisiä. Eivät kaikki ihmiset rakasta pahaa, itsekkyyttä. Päinvastoin on paljon sellaisia, jotka luonnostaan rakastavat hyvää, ovat hyviä ja pyrkivät hyvään. Eivätkö nämä ihmiset siis kuulu niihin, joista evankeliumi puhuu uskon yhteydessä? Ne ihmiset, jotka eivät ajattele Jumalaa, eivät tahdo olla eteviä Jumalan silmissä, eivät aseta mitään vaatimuksia olemassaololle, vaan vaativat itseltään, että ovat rehellisiä ja hyviä. Ovatko he uskon ulkopuolella?

Meidän täytyy sanoa, että ne ihmiset, jotka eivät pidä melua uskostaan, eivät puhu, mitä uskovat, ja jos joskus puhuvat jotakin, antavat ymmärtää ehkä, etteivät mitään usko, ne ihmiset, jotka luonnostaan ovat rehellisiä ja hyviä, ansaitsevat ja saavuttavat meidän kunnioituksemme ihmisinä, totuuden etsijöinä. Meidän täytyy rakastaa niitä ihmisiä, jotka eivät kyllä mitään tiedä eivätkä sano mitään tietävänsä, pikemmin kaikkea epäilevät, melkein ovat ilman uskoa, ehkä sanovat, ettei ole mitään Jumalaa, ei mitään sellaista henkeä elämässä, ei mitään elämää kuoleman jälkeen, mutta jotka luonnostaan ovat hyviä, tahtovat olla rehellisiä ja vilpittömiä, auttavaisia ja jalvoja. Meidän täytyy sanoa: niitä ihmisiä me rakastamme juuri inhimillisinä olentoina. Meidän täytyy tuntea heitä kohtaan tuhat kertaa suurempaa sympatiaa kuin niitä kohtaan, jotka sanovat uskovansa kaikenlaisiin mysteereihin ja pelastussuunnitelmiin ja kuitenkin ovat julmia, kovia, ahdasmielisiä; me rakastamme enemmän niitä, jotka kaikkea epäilevät ja kaiken kieltävät. Ihmisiinä me lausumme sellaisen tunnustuksen.

Mutta totuuden etsijöinä, teosofeina, me voimme sanoa: nekin ihmiset ovat vielä karman huostassa, karman lain alaisia, mutta heidän karmansa on todella toisenlainen kuin niiden, jotka rakastavat itsekkyyttä ja pahaa. Ne, jotka rakastavat itsekkyyttä ja pahaa, voi karma viedä kärsimykseen, ko-

vaan kouluun, mutta ne, jotka rakastavat oikeutta, se vie varmasti sisäiseen taivaaseen, rauhallisiin, onnellisiin olosuhteisiin. Tämä on meille selvää: sellainen on ihmisen kohtalo, kuin ovat hänen omat tekonsa. Sen me uskomme ja tiedämme.

Sentähden me kysymme: mistä uskosta siis Jeesus Kristus puhuu; mistä puhuu Johanneksen evankeliumi? Mikä se usko on? Ja vasta kun meillä ovat nuo edelliset asiat selvillä, kun ymmärrämme, ketä me rakastamme, kunnioitamme, ketä katselemme odottavalla myötätunnolla, vasta silloin me voimme alkaa ymmärtää, mitä evankeliumi tarkoittaa uskolla.

Tässä Johanneksen evankeliumissa sanotaan nimenomaan, että usko on uskoa Jumalan Poikaan, uskoa Isään sen kautta, että uskoo Jumalan Poikaan. Viime kerralla koetimme puhua siitä, mitä Poika ja mitä Isä on. Poika, Logos, Sana, on järki, totuus; Isä, Henki, on rakkaus. Ja Jeesus sanoo: Rakkauteen ihminen ei tule muuten kuin järjen kautta, sen puhtaan, jumalaisen, taivaallisen järjen kautta, jota nimitetään Logokseksi eli Sanaksi, Jumalan Pojaksi. Ihminen ei tule rakkauteen tavallisen alemman ymmärryksen välityksellä. Alempi järki, joka voi palvella itsekkyyttä, niinkuin ihmisen alempi ajatus tekee, palvelee eläintä ihmisessä, mutta rakkauteen ihminen voi tulla ainoastaan puhtaan järjen kautta, sen sisäisen, kirkkaan järjen kautta, joka on hänessä säde Logoksesta, Jumalan Pojasta, totuudesta. Sillä mikä on järki? Järki on sisäinen silmä meissä, ja se on aivan verrattavissa meidän ruumiilliseen silmäämme. Meidän ruumiillinen silmämme on monen vaiheen kautta kehittynyt, ennenkuin se on oppinut näkemään tätä fyysistä maailmaa objektiivisesti. Mistä me tiedämme, että näemme fyysisen maailman objektiivisesti, puolueettomasti, todenmukaisesti? Sen tiedämme siitä, että me kaikki näemme samalla tavalla. Oli aika meidän ihmiskuntamme historiassa, jolloin meidän ulkonainen silmämme oli sellainen, että se ei näyttänyt maailmaa meille objektiivisesti, vaan meidän oman mielikuvituksemme kautta. Me näimme silloin maailmassa sellaista, jota nyt vielä pienet lapset saattavat nähdä. Pieni lapsi,

joka makaa kätkyessä, luulee, että hän voi ottaa tähden taivaalta. Ja vanhemmillakin ihmisillä, jos he ovat pimeänarkoja tai pelkäävät ryöväreitä tai kummituksia, mielikuvitus heidän kulkiessaan esimerkiksi pimeässä metsässä loihtii heidän silmiensä eteen paljon sellaista, mitä he eivät näkisi päivällä. Mutta jos heitä on useampia yhdessä metsässä kulkemassa, ja yksi heistä luulee, että tuossa on 'mörkö', niin toiset voivat auttaa häntä sanomalla, ettei siinä mitään ole.

Näkeminen meillä on totuudenmukaista sentähden, että se on samanlaista kaikilla. Mutta jos menemme muutamia miljoonia vuosia taaksepäin ajassa, niin silloin kaksi ihmistä ei nähnyt samalla tavalla; vasta pitkäaikainen silmien ja näkökyvyn kehitys on saattanut ihmiset näkemään tätä maailmaa samalla tavalla. Tietenkin voi olla vieläkin pieniä eroavuuksia. Vielä on värisokeita ihmisiä, jotka eivät osaa erottaa vihериää punaisesta, mutta ne eroavuudet ovat niin pieniä, ettei niistä kannata puhua. Me tiedämme, minkälainen todellisuus on, koska me näemme kaikki samalla tavalla.

Järki on verrattavissa tähän silmään, sillä järki on meidän henkemme silmä; se on se, joka voi nähdä totuuden, maailmassa piilevän, kätketyn totuuden. Sitä varten on meillä järki. Niinkuin meillä silmä ei ole sitä varten, että itsepintaisesti tahdoisimme nähdä esimerkiksi valkoisen linnun mustana, vaan että tunnustaisimme näkevämme valkoisen linnun, niin ei myöskään järki ole sitä varten, että itsepintaisesti sanoisimme: maailma on sellainen ja sellainen, ja joka ei usko, että se on sellainen kuin minä uskon, on kadotettu olento. Meillä on järki sitä varten, että sen silmä avautuisi näkemään totuuden. Ja järki meissä on sellainen kummallinen silmä, että se voi nähdä totuuden, että se voi niin avata itsensä, että koko kosmoksen järjestys siihen kuvastuu kuin peiliin. Aivan niinkuin tämä fyysinen totuus kuvastuu fyysiseen silmään kuin peiliin, niin maailman, kosmoksen suuri järjestys, sen kaikki mysteerit voivat kuvastua ihmiseen kuin peiliin, sentähden että meidän järkemme on säde totuudesta, Logoksesta. Niinkuin meidän oma

silmämme on osa suuresta valosta, niin on meidän järkemme osa maailman suuresta järjestä, ja meidän järkeemme voivat heijastua kuvina maailmankaikkeuden salaisuudet.

Meidän järkemme siis voi omaksua totuuden eli oikean uskon, oikean kuvan. Myöskin me ymmärrämme silloin ilman muuta, ettei meidän järkemme yhtäkkiä saata oppia näkemään koko totuutta, eikä kosmoksen salaisuus voi yhdessä silmänräpäyksessä kuvastua meidän järkemme pintaan, oli se kuinka peilikirkas tahansa. Meidän järkemme on velvollinen kehittymään, kasvamaan ja puhdistumaan, niin että se voi ottaa vastaan jumalaisen valon. Me ymmärrämme, niinkuin viime kerralla oli puhetta, että meidän järkeemme täytyy astua Pyhä henki, jotta Pyhän hengen valo sitä valaisisi. Me ymmärrämme, että meidän järkemme täytyy aivan kuin saada apua Jumalalta.

Usko ensimmäisessä alussaan on sitä, että asetumme tiettyyn asenteseen maailmankaikkeuteen nähden. Usko on sitä, että me emme usko olevamme mitään muuta kuin sellaisia olentoja, jotka voivat ottaa vastaan Jumalan valon. Usko on sitä, että tunnustamme seisovamme elämän suuren mysteerin edessä, ei sitä kieltäen, ei määritellen, ei sanoen: sellainen ja sellainen sen pitää olla. Me asetumme elämän suureen mysteeriin nähden niinkuin aurinkoon nähden kukka, joka avaa terälehtensä ottamaan vastaan auringon valoa ja lämpöä. Meidän henkemme täytyy asettua tuollaiselle vastaanottavalle, nöyrälle, ihmettelevälle kannalle; meidän täytyy uskoa Jumalaan; tunnustaa, että elämä on suurempi kuin me. Meidän ei pidä edeltäkäsän sanoa, että Jumala on persoonallinen tai persoonaton. Kuinka me menemme sanomaan Jumalasta sitä tai tätä, ennenkuin tunnemme Jumalaa! Emme me voi mennä sanomaan, että Jumala on kolmiyhteinen tai että Hän on iankaikkinen tai ääretön Luoja ja persoona. Mistä me sen tiedämme? Seisokaamme elämän, Jumalan edessä ja sanokaamme: me olemme pieniä, mutta me tiedämme, että meissä on se, joka voi ottaa Jumalan vastaan.

Jos me kiellämme Jumalan, niinkuin tekee se ihminen, joka ei tahdo näyttää Jumalalle, elämälle, omia pahoja tekojaan ja itsekkyyttään, niin me asetumme Jumalan ulkopuolelle; mutta silloin me asetumme oikeaan asenteeseen, kun emme kiellä, emme määritle, vaan pyydämme, rukoilemme, odotamme, että järkemme kirkastuisi, kasvaisi, jotta se voisi nähdä jumalaisen elämän salaisuuden, jotta se muuttuisi kuin peilikirkkaaksi alppijärveksi, johon taivaan sini ja pilvet kuvastuvat. Kun niin teemme, silloin uskomme oikealla tavalla Jumalaan, ja se on sitä uskoa, josta Jeesus Kristus puhui; se on sitä uskoa, että ymmärrämme, että ainoastaan usko Jumalan Poikaan, suureen järkeen, suureen tiedon mahdollisuuteen voi vetää meitä Isän, äärettömän rakkauden ja viisauden luo. Kuinka me osaisimme rakastaa, jos emme osaa nähdä, jos emme ole viisaita! Niin kauan kuin emme ole viisaita, meidän rakautemme on kuin pimeydessä hapuilemista. Me tahtoisimme hyvää, mutta emme tiedä. Usko ilman tekoja on kuollut, usko ei voi olla ja elää, jollei se ole elävä. Usko ei ole aivojen asia; totena pitäminen voi olla aivoissa, mutta usko on elämää; silloin ihminen myös elää.

Mikä on se ensimmäinen hedelmä, kun ihminen uskoo Jumalaan? Me voisimme nimittää ihmisen elämää silloin vanhalta sanalla parannukseksi, niinkuin Jeesus sanoo evankeliumissa: ”Muuttakaa mielenne; tehkää parannus”. Se on parannusta, kääntymistä pois vanhasta ja itsekkästä elämästä. Uskon ensimmäinen hedelmä on se, että katselemme itseämme ja näemme, kuinka olemme kehittymättömiä, pieniä, itsekkäitä ja tietämättömiä; uskon ensimmäinen hedelmä on se, että näemme syntimme. Se on totta, ja siitä on kyllä aina puhuttu. Ihmisen pitää nähdä oma syntisyytensä, mutta se ei merkitse epämääräisesti, että ihminen tunnustaa olevansa syntinen ja viheliäinen olento. Tietenkin ihminen on luonnostaan sellainen, että hänellä on taipumusta kaikkeen pahaan; seuraa itsestään, että kaikkalainen itsekkyyks ja paha on meitä lähellä, mutta mitä se on, jos sen tunnustamme; sehän on yleinen inhimillinen il-

miö. Mutta usko on sitä, että näemme oman syntisyytemme, ei siten, että auttamattomasti olemme huonoja ja syntisiä, vaan että näemme, missä on meidän vikamme, syntimme, missä on meidän helmasyntimme, meidän suurimmat vikamme. Ensimmäinen uskon hedelmä on se, että näemme, missä itse puutimme. Voihan olla, että olemme luonnostaan, karman nojalla siksi kehittyneitä, ettei meissä ole suuria, karkeita syntejä. Tutki-kaamme itseämme! Voihan olla, että huomaamme yhtäkkiä, että vaikka meissä ei ole erikoisia helmasyntejä, voi meissä olla aavistamattomia intohimoja, kunnianhimoa, itsekkyyttä. Katsokaamme totuutta suoraan silmiin!

Jumala, Isä, ei ketään tuomitse. Jeesus sanoo: ”Isä ei tuomitse; Hän on antanut kaiken vallan minulle.” Mitä se merkitsee?

Rakkaus ei tuomitse, rakkaus tietää ja tahtoo, että kaikki tulee hyväksi, mutta totuus tuomitsee. Totuudessa on tuomio; se on kaksiteräinen miekka. Ei rakkaus välittömästi taistele, mutta rakkaus taistelee ja tuomitsee totuuden avulla; se on totuus, joka tuomitsee, joka loukkaa ja haavoittaa. Jumalan keino on totuus; Jumala kasvattaa totuuden avulla. Hän on antanut Pojalle, totuudelle, kaiken vallan taivaassa ja maan päällä. Totuudella on voima ja valta, ei millään muulla; totuutta emme voi peittää.

Siis, kun usko on meissä, me otamme vastaan totuuden valon, ja totuus erottaa meissä hyvän ja pahan. Se näyttää meille selvästi, missä on hyvä ja missä paha, ja se ehdottomasti vaatii meiltä: paha on voitettava, itsekkyydestä päästävä! Se on se tuomio, joka meissä tapahtuu, se viimeinen tuomio, se uskon tuomio. Kukaan ei tuomitse meitä, vain me itse totuudessa, sillä totuus on meissä, tuomio on meissä.

Uskon ensimmäinen hedelmä on siis se, että me näemme oman itsemme ja tunnemme ja tiedämme, että meidän on voitettava oma alempi itsemme. Meidän on voitettava se, mikä meissä on itsekästä, huonoa, ja meidän on aloitettava helmasyynnistä, jos meillä sellainen on. Ja miksei meillä sellaista olisi!

Ja kun me totuuden avulla taistelemme omaa alempaa itseämme vastaan, niin totuus meissä myös voittaa. Pyhä henki tulee meihin, ja uskon elämä kasvaa. Ja me tiedämme, että täydellisen ihmisen ihanteen saavuttaminen on meillä päämääränä edessä, ja se on Jumala, Kristus, Jeesus Kristus. Jeesus Kristus on meidän edessämme täydellisenä ihmisenä, kuolemattomana ihmisenä, mestarina, opettajana, mystisenä Kristuksena. Jeesus Kristus elää meissä, voi elää ja hänen täytyy elää meissä. Ja hänen täydellisyytensä on saavutettava.

Nyt me itse asiassa, kun uskomme tulee valaistuksi, kun Pyhä henki valaisee meidän järkemme, valaisee meidän sisäistä tietoaamme ja kokemustamme eläessämme uskon elämää, näemme sangen merkillisiä asioita. Me näemme sen, joka on niin ihmeellinen asia, joka on aivan kuin kulmakivi ja samalla kuin loukkauskivi, että Jeesus Kristus on mystisessä Kristuksessa, Jumalan Pojassa, Logoksessa, äärettömän lähellä meitä ja äärettömän suurimerkityksinen. Me näemme, että Jeesus Kristus ei ole ainoastaan yksi niistä ihmisistä, jotka ovat saavuttaneet inhimillisen täydellisyyden, niistä, joita me nimitämme mestareiksi, viisaiksi, Jumalan Pojiksi, ja joita on esiintynyt maan päällä aina silloin tällöin historian kuluessa, vaan että hän on hyvin ihmeellisessä erikoisasemassa, tässä Jumalan Pojassa, Logoksessa. Hän on ennenkuulumattomalla tavalla yhtä Logoksen kanssa, sillä hän yhtyi Kristukseen. Ja kun Jeesus yhtyi Kristukseen, silloin Kristus tuli näkyväksi ihmiskunnalle ja alas tänne maan päälle.

Tämä on koko kristikunnan ja Johanneksen evankeliumin merkillinen kulmakivi ja loukkauskivi. Tiesiväthän kristityt, että on olemassa Vanha liitto Jumalan ja ihmiskunnan välillä, mutta he sanovat, että Jeesus Kristuksen kautta tuli kuin Uusi liitto ihmiskunnan ja Jumalan välille; Jeesus Kristuksen kautta jumalainen elämä ja rakkaus tuli lähemmäksi ihmisiä. Se ihminen, joka edistyy uskon elämässä, jonka järjen valaisee Pyhä henki, sanoo sen. Ja minkä hän silloin näkee? Hän näkee, että Jeesus Kristuksen työ näkymättömässä maailmassa on ih-

meellinen, — siis kuolemanjälkeisessä valtakunnassa, helvetissä, taivaissa ja kiirastuleissa. Niinkuin evankeliumissa sanotaan: ”Hän tuli tuomitsemaan eläviä ja kuolleita” — ja toisessa paikassa Jeesus sanoi: ”Minä menen valmistamaan teille sijaa; Isäni talossa on monta asuinsijaa”.

Aikaisemmin on ollut puhetta siitä, millä tavalla Jeesus Kristus muutti kuolemanjälkeiset tilat, millä tavalla hän uudisti henkimaailman. Voimme sanoa, että jokainen suuri viisas, vapahtajaolento, joka ilmestyi maan päälle, toi taivasta vähän lähemmäksi ihmiskuntaa, siten, että hän — kun puhumme vertauskuvakieltä — veti vähän taivasta alas ihmiskuntaa kohti ja tuli itse alaspäin kultaista lankaa pitkin ihmiskunnan luo. Jeesus Kristus sen sijaan, kun hän tuli maan päälle, otti koko taivaan, Logoksen, Isän ja Jumalan Pojan kuin mukanaan tänne ihmiskuntaan, niin ettei ole kysymys mistään langasta; hän oli siinä taivaassa, jonka hän toi alas maan päälle. Ja kuolemanjälkeisissä oloiloissa se merkitsee, että siellä oli käynyt kuin viimeinen tuomio; Jeesus Kristus oli koonnut omansa, ne kaikki, jotka olivat eläneet rakkaudessa ja totuudessa, ne kaikki ihmiset, jotka olivat eläneet yksinäisyydessä Jumalaa ikävöiden, aavistaen jotakin uutta ja suurta. He saattoivat olla kehittyneitä, täydellisiä ihmisolentoja, mestariolentoja, niitä, jotka olivat taistelleet itsensä pois kaikesta pahasta, mutta jotka kuitenkin odottivat, että Totuus, Jumala, olisi laskeutunut lähemmäksi, että Logos olisi tullut aivan tänne ihmiskuntaan. Kaikki ne olivat Jeesus Kristuksen omia; ne hän kokosi ympärilleen näkyvässä ja näkymättömässä maailmassa. Niistä hän muodosti uuden veljeskunnan, uuden, korkeamman asteen Salaisessa Veljeskunnassa; ja niiden avulla hän muutti kuolemanjälkeisen elämän.

Silloin valmistettiin sijaa kaikille niille, jotka tunsivat, että he voivat ja tahtovat rakastaa, jotka tunsivat, etteivät he voi elää rakastamatta, ja jotka samalla etsivät totuutta, niille, jotka tunsivat henkensä ja sielunsa koko voimalla, että pelkkä tieto, näkeminen, ei heitä tyydytä, vaan että koko heidän ole-

muksensa tahtoo palvella ja syleillä ihmisiä, tahtoo haihtua ja kuolla, jos maailma voi siitä onnellisemmaksi tulla. Kaikki ne ihmiset, jotka eivät mistään hinnasta myisi omaa sisintä itseään, olivat Jeesus Kristuksen omia. Ne hän kokosi ympärilleen. Ja niin valmistui uusi tila kuoleman jälkeen. Oli kuin viimeinen tuomio olisi käynyt näkymättömässä maailmassa, niinkuin olisi erotettu kaikki muut ihmiset niistä, jotka tahtoivat aina kulkea Jumalan kasvojen edessä, tahtoivat auttaa ja palvella. — Tämänkin näkee ihminen uskossa, ja saa kokea sen uskossa.

Pahan ongelma

VI

Iankaikkista elämää, totuutta ja rauhaa lupaa Johanneksen evankeliumi niille, jotka uskovat Jumalan Poikaan, kuuntelevat Jeesus Kristuksen sanoja ja noudattavat niitä. Samoin tiedämme, että kaikissa uskonnoissa luvataan onnea, autuutta ja rauhaa nyt ja kuoleman jälkeen niille, jotka siinä uskonnossa ovat uskollisia. Tämä on luonnollinen lupaus kaikkien uskontojen puolelta, sillä me ihmiset elämme täällä maan päällä ristiriitojen maailmassa, ja me kaikki juuri kaipaamme onnea, rauhaa ja autuutta. Mutta me ihmiset teemme myös sen havainnon, että vaikea on saavuttaa sitä, mitä uskonnot lupaavat. Jos nyt ajattelemme erityisesti kristinuskoa ja Johanneksen evankeliumin — ja toisten evankeliumien lupauksia —, niin me tiedämme, että niin kovin monet ihmiset huudahtavat sydämensä syvyydestä juuri nuo samat sanat, mitkä evankeliumin kertomuksessa joku apostoli huudahti: ”Herra, opeta minua uskomaan!” Juuri usko on niin vaikea, sillä kun ihminen ottaa kaikki uskonnolliset ja elämän kysymykset vakavalta kannalta, hän huomaa, ettei hän itse asiassa saata tyytyä pintapuoliseen totenapitämiseen, vaan että hänen täytyy päästä kiinni jostakin syvemmästä puolesta. Hän ymmärtää, että uskon pitää antaa hänelle jotakin rauhaa; sen pitää vaikuttaa hänessä voimakkaasti. Ja silloin hän huomaa seisovansa kysymyksen edessä: miten minä voin saavuttaa oikean elävän uskon?

Me olemme koettaneet puhua uskosta, ja on luonnollista, että meidän huomiomme kiinnittyy siihen asiaan, joka astuu ihmisen eteen uskon arvoituksen yhteydessä. Tämä on kysymys pahasta. Mikä on paha? Mikä on se, joka estää meitä saavuttamasta oikeaa suhdetta Jumalaan? Mikä estää meitä tulemasta Jumalan Pojiksi, niinkuin Jeesus Kristus meitä kehottaa? Hän kehottaa meitä uskomaan Poikaan ja Isään. Mikä on se paha, joka asettuu tielle, joka aiheuttaa, ettemme löydä heti sitä Isää, Jumalaa, sitä sisäistä sielun rauhaa ja henkistä tietoa, jota kaipaamme?

Pahan ongelma astuu meidän eteemme niin voimakkaana, että muistuu mieleeni, mitä pitkiä aikoja sitten kerran nuoruudessaani eräs ihminen sanoi minulle, eräs, joka oli tutkinut teosofiaa ja oli uskonut, niinkuin hän itse sanoi, teosofiseen elämänymmärrykseen. En ollut muutamaan vuoteen häntä tavannut, ja kun sitten äkkiä tapasin hänet, hän sanoi: ”Minä en voi enää tyytyä tuohon teosofiseen elämänymmärrykseen.” ”Miksi niin”, kysyin. ”Se ei ota kyllin jyrkkää asennetta pahan ongelmaan nähden; se on liian lievä. Kristinusko on jyrkempi; se sanoo: paha on paha —ja se ei anna pahan luisua hyvän lävitse. Paha on siksi suuri tekijä maailmankaikkeudessa, että se on kokonaan kiellettävä, tai siihen jää riippumaan, eikä pääse siitä. Sentähden olen nyt asettunut kristilliselle kannalle, joka sanoo: perkele on kaiken pahan alku. Minun on valittava perkeleen ja Jumalan välillä. Minä olen ehdottomasti sillä dualistisella kannalla, että täytyy olla hyvä ja paha erillään toisistaan. Paha on ikuisesti tuomittava, sillä se on isästä perkeleestä.” ”Niinkö”, sanoin minä, ”mutta eikö tuo kanta ole vähän liian jyrkkä? Kun sinä uskot pahan suureen voimaan, etkö tunne tulevasi julmaksi niitä ihmisiä kohtaan, jotka ovat pahoja?” Hän sanoi: ”Minä olen mieluummin julma niille ihmisille, jotka rakastavat pahaa kuin hyväksyisin pahan”.

Vaikka meidän keskustelumme ei johtanut mihinkään, jäin sitä asiaa miettimään, ja pahan ongelma askarrutti minua ankarasti ja paljon. Ja minun täytyi yhä uudestaan käydä lävitse

teosofinen vakaumukseni ja tutkia, miten oli teosofisessa elämänymmärryksessä pahan laita. Oliko se otettu liian kevyesti? Minulle sitten selvisi se kysymys siten, että saatoin siihen tyytyä.

Kun nyt asetumme sen kysymyksen eteen ja kysymme: mikä on paha —, meidän on hyvä lukea Johanneksen evankeliumista muutamia Jeesuksen sanoja, joissa paha asettuu räikeästi näkyviin.

Johanneksen evankeliumin kahdeksannessa luvussa kerrotaan, kuinka Jeesus oli keskusteluissa juutalaisten kanssa — ja evankeliumeissahan on paljon kertomuksia sellaisista keskusteluista —, jolloin Jeesus sanoi: ”Minkä tähden te ette ymmärrä minun puhettani? Sentähden, että ette voi kuulla minun sanojani. Te olette siitä isästä perkeleestä, ja isänne himoja te tahdotte noudattaa. Hän oli murhaaja alusta asti, ja totuudessa hän ei ole, koska totuutta ei ole hänessä. Kun hän puhuu valhetta, niin hän puhuu omaansa, sillä hän on valehtelija ja valheen isä. Mutta minua ette usko, sentähden että minä sanon totuuden. Kuka teistä voi nuhdella minua synnistä? Jos puhun totuutta, miksi ette usko minua? Joka on Jumalasta, hän kuulee minun sanani. Sentähden te ette kuule, koska ette ole Jumalasta.”

Nämähän ovat erittäin ankaria sanoja Jeesuksen suusta. Hän siinä selvästi tekee dualistisen eron hyvän ja pahan, Jumalan ja perkeleen välillä. Hän aivan kuin jakaa ihmiset kahtia, samoin kuin silloinkin, kun hän puhuu, että Isä on antanut hänelle ne, jotka ymmärtävät, seuraavat häntä; mutta on toisia, jotka eivät seuraa, eivät ymmärrä häntä; ja ne ovat isästä perkeleestä; toiset ovat kuin Jumalan omia ja toiset kuin perkeleen omia. Jeesus tekee selvän eron Jumalan valtakunnan ja pahan eli perkeleen valtakunnan välillä. Jeesus asettuu siis tuolle dualistiselle kannalle, jolle uskonnot yleensä asettuvat. Hän tunnustaa pahan olemassaolon hyvin selvästi.

Miten me olemme oppineet teosofisesta elämänymmärryksestä. Miten olemme oppineet jo heti alusta saakka katsele-

maan pahaa maailmankaikkeuden ilmiönä, kun olemme tutki-
neet Madame Blavatskyn ”Salaista Oppia”? Me olemme sil-
loin alusta saakka saaneet oppia — se on tullut meille niin sel-
väksi asiaksi, aivan aksiomaksi, — ettei voi olla muuta kuin yk-

si ainoa olemassaolo, yksi elämä, yksi oleminen, yksi todellisuus. Millainen olisi sellainen olemassaolo — voimmeko ollenkaan kuvitella sitä — Joka ei täyttäisi kaikkea? Voimmeko ajatella kahta olemassaoloa, kahta todellisuutta. Voimmeko järkevästi käsittää, että olisi kaksi alkuvoimaa, Jumala ja Hänen vastakohtansa perkele, ikuisesti yhtä mahtavina? Se on meille järkevinä olentoina mahdotonta. Meidän täytyy ajatella, että on olemassa ainoastaan yksi suuri elämän salaisuus, yksi ainoa todellisuus, ja se todellisuus on, niinkuin ”Salaisessa Opissa” sanotaan, elämän suuri mysteeri, se kolmas, johon kaikki vastakohtat häipyvät. Vastakohtia emme saata kieltää maailmassa ja elämässä. Emme voi kieltää hyvää ja pahaa, totuutta ja valhetta; meidän täytyy tunnustaa, että nuo vastakohtat ovat olemassa. Niinkuin on olemassa valoa ja pimeyttä, kylmyyttä ja lämpöä, niin on olemassa hyvä ja paha, totuus ja valhe, mutta ne uppoutuvat elämän mysteeriin, siihen kolmanteen, joka on kaiken takana, kaikkien jumalien ja perkeleen takana, ja joka on se suurin mysteeri, mistä eivät viisaimmat filosofit ole uskaltaneet puhua, eivät Intian suurimmat filosofit. He ovat jääneet äänettöminä seisomaan, kun heiltä on kysytty: mikä on se ihmeellinen oleminen, tuo Parabrahman, joka on korkeimman Jumalan takana. He ovat jääneet mykkinä seisomaan: sitä ei osaa määritellä. Vanha Rigveda sanoo: Kaiken takana on suuri salaisuus; korkein Jumala taivaassa ehkä tietää Hänen nimensä, ehkä tuntee Hänen salaisuutensa, mutta ehkei korkein Jumalakaan taivaassa sitä tiedä. Tuo on filosofian korkein saavutus. Me emme voi inhimillisellä ajattelullamme, emme järkeilyllämme päästä sen kauemmas kuin siihen mysteeriin, joka on kaikkien salaisuuksien takana. Me voimme tutkia kuinka paljon tahansa maailmankaikkeudessa, päästä selville kuinka monesta asiasta tahansa; lopulta aina kolku-

tamme sille ovelle, jota emme voi avata. Ja aina me kolkutamme oman itsemme, oman sisimmän subjektimme ovelle. Me emme pääse ulos itsestämme, jos olemme olemassa, vaikka meistä tulisi kuinka korkeita jumalia tahansa. Jos olemme olemassa, niin että tiedämme olevamme olemassa, silloin meissä on subjekti, joka tietää, tuntee ja tahtoo. Tämä jokin meissä on se, jonka ulkopuolelle emme pääse. Siis se osoittaa, että meissäkin on jokin salaisuus, joka uppoutuu itse elämän suureen mysteeriin. Maailmankaikkeudessa, koko olemassaolossa on kaiken takana se, joka jää salaisuudeksi; vaikka me ratkaisisimme kaiken muun, niin me emme osaa ratkaista sitä.

Näin ollen me ymmärrämme järjellämme, filosofisesti, että kaiken takana on suuri kolmas. Mutta me myöskin näemme selvästi, että kaikessa ilmenneessä olemassaolossa, kaikessa todellisessa elämässä on kaksi vastakohtaa. Ja meidän elämämme on juuri noiden vastakohtien keskellä; ja koko olemassaolo on kuin purjehtimista noiden vastakohtien kaikkien salakarien välissä.

Hyvä ja paha ovat olemassa; ne ovat todellisuuksia, joista emme pääse. Kysymys ei ole meille ollenkaan siinä muodossa, että onko paha olemassa; olisihan lapsellista tehdä kysymystä siinä muodossa, sillä me tiedämme, että paha on olemassa niinkuin hyväkin. Ja jos saamme kiinni jostakin kolmannesta, joka on hyvän ja pahan takana ja joka on ainoa todellisuus, se on käytännössä hyvä. Siinä voi olla sellainen rauha, että meistä tuntuu, että me olemme hyvän ja pahan takana. Mutta jos me kysymme: olemmeko siis pahassa; onko se kolmas paha —, niin me sanomme: ei se rauha, joka on meissä, ole ainoastaan nimellisesti hyvän ja pahan yläpuolella, se on itsessään hyvä. Siis me emme ole suinkaan todellisuudessa ja käytännössä tulleet ulos hyvästä; me olemme ainoastaan menneet syvemmälle hyvään, silloin kun olemme käytännössä nousseet kuin hyvän ja pahan yläpuolelle. Sentähden me emme ole ratkaisseet millään tavalla hyvän ja pahan probleemaa siten, että olisimme saavuttaneet jonkin kolmannen mysteerin, joka olisi niiden ulkopuolella.

Jos me käsittäisimme teosofisen maailmankatsomuksen sillä tavalla, että paha ei ole, niin meidän täytyy lisätä: paha ei ole enemmän kuin hyvääkään. Ja pahalla on tarkoitettu tätä näkyvää paha. Mutta meidän täytyy ymmärtää, että se todellinen minkä me saavutamme, menemme kuinka korkealle tai syvälle tahansa, on hyvä, ja sen vastakohtaksi jää aina paha. Sentähden minusta on aina ollut turha kieltää paha, mutta meidän pitäisi kohdistaa huomio, tutkimus ja kysymys aivan toiseen suuntaan. Meidän on kohdistettava huomio siihen suuntaan, että kysymme: mistä paha saa alkunsa? Sillä siinä on kysymyksen käytännöllinen pulma. Ei meidän tarvitse filosofisesti järjessämme ratkaista asiaa sillä tavalla, että paha ei ole olemassa. Jos sen niin ratkaisemme, niin me ratkaisemme sen ainoastaan siinä merkityksessä, että paha ei ole minkäänlaisena jumalaisena ja metafyyssisenä todellisuutena olemassa, vaan se on jonkinlainen ohimenevä, hetkellinen ilmiö; hyvä yksin on ikuinen. Me sanomme, ettei paha ole olemassa, ettei oikeastaan ole olemassa pimeyttä, vaan valoa. Aurinko paistaa keskellä aurinkokuntaa, valo lähtee siitä, ja pimeys syntyy siitä, että jokin este tulee valon tielle. Yötä ei ole todellisuudessa auringon kannalta olemassa, se on ainoastaan ilmiö meidän elämässämme; hetken perästä olemme taas kääntyneet aurinkoon päin, ja silloin se paistaa meille, ja me elämme taaskin valossa. Pimeys on ohimenevä ilmiö.

Samoin voimme sanoa, kun ajattelemme filosofisesti pahan arvoitusta, että ainoastaan hyvä on todellisuudessa olemassa; paha on näennäinen häiriö, niin ettemme sillä hetkellä näe hyvää, vaan ainoastaan paha; paha on ohimenevä ilmiö. Näin voimme sanoa, kun ajattelemme aurinkokuntaa ja omaa ilmennystä elämäämme. Mutta voihan valon probleemassa mennä vähän pitämmälle. Totta kyllä! Tässä meidän aurinkokunnassamme aurinko paistaa. Mutta jos ajattelemme avaruutta, millainen se silloin on? Onko tuo suuri avaruus pimeä? Siinähan paistaa kaikenlaisia aurinkoja; ne ovat siis kuin valopilkkuja pimeydessä. Mutta avaruus? Onko se itsessään

pimeä, ja auringotko siinä ainoastaan paistavat? Ja silloin, jos otamme analogian mukaan, kysymme: Onko siis hyvä ainoastaan jotakin, joka paistaa pahan suuressa pimeydessä? Onko siis hyvä ehkä ikuinen, mutta ainoastaan paikallinen, osittainen ilmiö suuressa avaruudessa, joka on pimeä, paha? Onko paha siis todellisuus kaiken takana, ja hyvä ainoastaan ilmiö siinä pahassa?

Näin voimme hyvin kysyä. Ja me huomaamme, että filosofisesti, järjen kannalta tämä asia jää ratkaisemattomaksi probleemaksi, jos ajattelemme analogioita ja sanomme umpimähkään: Avaruus on pimeä! — Onko siis olemassaolo paha, ja hyvät jumalatko siinä paistavat?

Juuri tästä vapauttaa meidät ”Salaisen Opin” filosofinen ajattelu, kun se sanoo: Älkäämme menkö sanomaan, että avaruus on pimeä; mistä me sen tiedämme, me, jotka kävelemme tällä pienellä pallolla ja arvostelemme ainoastaan pienen järjen kannalta. Mistä me sen tiedämme? Ymmärtäkäämme, että avaruus kuvaa sitä kolmannen salaisuutta, sitä suuren elämän mysteeria, josta emme voi mitään sanoa, josta meidän ei tule uskaltaa mitään sanoa. Järkeä ei siinä riitä. Jos ainoastaan järjellämme koetamme ratkaista asioita, voimme tulla siihen, että paha on ainoa todellisuus kaiken takana. Älkäämme umpimähkään edeltäkäsän sanoko, että avaruus on pimeä; ehkä se on, niinkuin ”Salaisessa Opissa” sanotaan, absoluuttista valoa, joka ei ole meidän valoa eikä meidän pimeyttä. Meidän valomme on ilmennyttä valoa tästä absoluuttisesta valosta. Aurinkokunnat ovat ilmennyksiä; niissä on tullut ilmi sisäinen valo; ja se valo näyttää myös silloin pimeydeltä ja tekee, että me voimme ymmärtää valon, kun ymmärrämme pimeyden, ja näemme valon, kun näemme pimeyden. Mutta se ei ole ollenkaan ratkaissut avaruuden kolmatta salaisuutta, sillä se on se absoluuttinen valo, joka on absoluuttista pimeyttä, joka ei ole valoa eikä pimeyttä meidän käsityskykymme mukaan.

Sentähden pysykäämme ilmennyksessä ja tutkikaamme sitä. Kaikki asiat on ratkaistava käytännöllisesti, hyvän ja pa-

han probleemaa ei voi ratkaista ainoastaan järjen avulla. Järjen avulla ei voi ratkaista edes niin luonnollista asiaa kuin valoa ja pimeyttä ja niiden todellisuutta. Älkäämme myös sentähden ajatelko, että voisimme ratkaista hyvän ja pahan probleeman ainoastaan järjen kannalta, vaan se on ratkaistava käytännössä. Se on käytännön pulma; se on arvoitus, joka on eletävä, joka on ratkaistava elämällä. Ja silloin voimme kuulla kaikkien niiden, jotka ovat enemmän kokeneet hyvän ja pahan probleemasta, yhdellä suulla todistavan: hyvä on se, jonka luo me tulemme; kun me etsimme, pyrimme, kehitymme, niin me kehitymme hyvässä, tulemme ylöspäin yhä suurempaa hyvää, rakkautta kohti. Me emme suinkaan kulje suurempaa pahuutta kohti, vaan suurempaa hyvyttä kohti. Hyvyys ja pahuus ovat vain meidän nimityksiämme, ja sentähden ymmärtäkäämme, mitä käsitteitä liitämme niihin sanoihin. Me kuljemme aina suurempaa rauhaa, onnea ja autuutta kohti. Ikuinen elämä, jota ihminen lähestyy, johon hän pyrkii, ei ole pahassa, vaan hyvässä.

Näin todistavat kaikki viisaat, kaikki ne, jotka ovat kokeneet. Ja niin todistaa myös Jeesus Kristus. Kaikki hänen opetuksensa Johanneksen evankeliumissa — ja toisissakin — tähtäävät siihen, että me kehittyisimme hyvässä ja oppisimme enemmän tuntemaan hyvää. Ja sentähden on luonnollista, että me siis aina elämme kahden vastakohtan välillä tai olemme niiden kanssa tekemisissä. Me emme voi niistä päästä irti, emme voi eliminoida pahaa pois sentähden, että emme voi eliminoida hyvää pois. Niin kauan meidän täytyy tietää, että pahan mahdollisuus on olemassa.

Sentähden kysymyksemme todella rajoittuu tuohon kysymykseen: mistä paha käytännössä on saanut alkunsa; mikä on pahan alkujuuri?

Siihen kysymykseen vastaavat useimmat uskonnot: on olemassa jokin pahan prinssiippi, paha olento, ahriman, niin kuin persialaiset sanovat; on olemassa perkele, sanovat kristityt. Kaikki uskonnot puhuvat pahasta olennosta, joka aivan

kuin ilmentää itse pahaa. Meidän täytyy kysyä: onko sellainen olento olemassa? Onko jokin persoonallinen paha olento, perkele, olemassa, ja mikä olento se silloin on? Ikuinen olento se ei voi olla, mutta mikä se on?

Meidän täytyy silloin ajatella, että ne kaikki uskonnot, jotka ovat puhuneet tuhansia vuosia sitten, ja ehkä Jeesus Kristus, joka puhui pari tuhatta vuotta sitten, ovat käyttäneet vertauskuvakieltä. Mehän olemme jo huomanneet, että Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu mystiseen tapaan, siinä on pitkin matkaa käytetty vertauskuvakieltä. Ei siis siltäkään kannalta katsoen Johanneksen evankeliumi ole voinut tarkoittaa, että isä perkele olisi jokin persoonallinen olento. Aikaisemmin, kun tutkimme Isän Jumalan probleemaa, tulimme siihen, ettemme saa tehdä Hänestä persoonallista Jumalaa, joka jossakin istuu itsetietoisena, ikuisena, kaikkietävänä valtiaana; mitään sellaista kuvaa emme saa tehdä taivaallisesta Isästä. Se olisi liian nopeaa, äkinäistä; se ei ole Jeesuksen taivaallinen Isä. Meidän täytyy kokea, mikä on tuo taivaallinen Isä. Kun luimme Johanneksen evankeliumia, saimme kuulla, että Isä on henki ja rakkaus. Meidän ei tarvitse tehdä mitään kuvaa Jumalasta; meidän täytyy elää Jumalaa, kokea Jumalaa. Kaikkalainen kuvien teko vie fanatismiin, uskonsotiin, julmuuteen.

Samoin kuin emme saa taivaallisesta Isästä tehdä persoonallista olentoa, samoin emme saa perkeleestä tehdä mitään sellaista persoonallista, objektiivista olentoa, vaan niinkuin sanomme, että meidän täytyy omassa itsessämme päästä Isän Jumalan yhteyteen, että Isä Jumala on meissä itsessämme, meidän täytyy pahan kautta löytää Isä, samoin meidän täytyy ymmärtää, että se isä perkele, josta Jeesus puhuu, on meissä. Meidän täytyy ymmärtää, että ihminen on pahan alku, pahan synnyttäjä, pahan luoja.

Eikö tämä ole liian julma käsitys, melkein liian korkea käsitys ihmisestä? Ihminen se on sittenkin, joka käytännössä saa pahan aikaan. Muistakaamme heti ohimennen: ihminen ei ole nyt vasta olemassa. Ihmisiä on ollut täällä maapallolla mil-

joonia vuosia; ihmisiä on elänyt ennenkuin me elimme ihmiskuntana. Voimme siis ymmärtää, että ennen eläneet ihmiset, ovat voineet luoda jotakin paha, joka yhä voi olla olemassa näkymättömässä maailmassa. Voimmehan me sen ymmärtää; ainakaan meidän järkemme ei ehdottomasti pane vastaan, kun ymmärrämme, että muitakin tasoja on olemassa kuin tämä näkyvä maailma, että näkymättömässä maailmassa on sellaisia olentoja, ennen eläneitä ihmisiä, jotka ovat pahoja, pahassa kiinni. He eivät ole mitenkään ikuisesti tuomittu olemaan pahoja, mutta he ovat sellaisia epätäydellisiä olentoja, jotka selvästi vielä kallistuvat pahaan.

Kaikissa uskonnoissa puhutaan pahoista olennoista, ja kaikki ihmiset uskovat, että on olemassa olentoja, jotka houkuttelevat pahaan. Kun sanoimme, että paha on lähtöisin ihmisestä, niin sillä emme tarkoita, että se on lähtöisin ainoastaan meistä nyt elävistä ihmisistä, vaan myös niistä, jotka nyt elävät toisessa maailmassa ja jotka ovat kuuluneet toiseen ihmiskuntaan. Me tahdomme myöhemmin syventyä tähän asiaan, mutta nyt kiinnittäkäämme huomiomme kysymykseen: millä tavoin paha saa alkunsa ihmisestä; miten on selitettävissä, että ihmisestä tulee paha?

Tämäkin kysymys on oikeastaan niin yksinkertainen, niin selvä, kun sen ajattelemme loppuun saakka. Tietenkin, jos menemme ja sanomme tämän kelle tahansa ihmiselle, jonka tapamme kadulla ja annamme filosofisen selityksen siitä, että paha on alkuaan ihmisestä, ei ole sanottu, että hän ymmärtää sitä. Mutta jos olemme vähänkin filosofisesti trenattuja, ei pitäisi olla vaikea käsittää, että paha on alkuaan ihmisestä. Muistakaamme vain, että elämässä, olemassaolossa, niinkuin jo sanoimme, on olemassa kaksi vastakohtaa. Tietenkään, kun nämä kaksi vastakohtaa ovat lähtöisin tuosta kolmannesta mysteeristä, emme voi heti niille antaa sellaisia nimityksiä, joihin oman elämämme kannalta olemme taipuvaiset; emme voi millään filosofisella perusteella sanoa, että ne kaksi vastakohtaa, jotka ovat lähtöisin tuosta ikuisesta elämästä, olisivat hy-

vä ja paha. Silloin me olisimme jo asettuneet arvaajan kannalle. Me emme ole oikeutetut sanomaan niin, vaan meidän täytyy keksiä joitakin muita nimityksiä niille kahdelle vastakohtalle, jotka ovat kaiken ilmenneen olemassaolon perustana. Me olemme filosofisesti keksineet niille nimitykset, kun olemme nimittäneet niitä tajunnaksi ja aineeksi, hengeksi ja aineeksi. Me sanomme: tuossa on kaksi vastakohtaa, jotka näemme kaikkialla; kaikkialla näemme muodoissa ilmennyttä ainetta sekä tajuntaa. Nuo kaksi vastakohtaa ovat siis suuren elämän kaksi ilmennysmuotoa.

Silloin meillä on syytä kysyä: mikä on tajunta, henki, ja mikä on aine? Tajuntaahan emme koskaan osaa objektiivisesti kuvata. Tajuntahan on juuri se ihmeellinen, josta emme pääse ulos. Siitä emme siis osaa muuta sanoa, kuin että tiedämme kyllä, mitä tajunta on. Mutta sen suhteen, jota nimitämme aineeksi, osaamme asettua objektiivisiksi. Tajuntaa näemme ainoastaan aineen välityksellä. Te ymmärrätte, jotka täällä istutte, että minussa on jotakin tajuntaa samoin kuin teissäkin, vaikka ette sitä näe; te kuulette minun puhuvan, tekevän liikkeitä, minun sanani herättävät teissä ajatuksia; siitä ette voi muuta päättää, kuin että minussa on tajuntaa. Tajunnan siis tiedämme ilman muuta, ilman, että osaamme ratkaista sen salaisuutta. Me tiedämme, ettei se ole samaa kuin aine. Se on itessään jotakin, mutta mitä?

Minusta on hieman onnistumatonta, kun jostakin teosofisesta kirjasta voimme lukea, että aine hienonee hienonemistaan niin hienoksi, että se lopulta tulee tajunnaksi. Filosofisesti käsittäen se on onnistumatonta, sillä emme voi löytää siltaa tajunnan ja aineen välillä. Tietenkin voimme löytää sillan, joka yhdistää ne kaksi, mutta ne ovat niin erilaisia, ettemme voi sekoittaa niitä toisiinsa. Ainoastaan metafyyysisessä salaisuudessa tajunta ja aine uppoutuvat elämän mysteeriin. Mutta kuka tietää, vaikka ne siinäkin piilisivät kahtena erilaisena mahdollisuutena. Joka tapauksessa aine ja tajunta ovat siksi erilaisia ilmiöitä, että eurooppalaisetkin filosofit ovat sitä mieltä, että

aine ja tajunta ovat kaksi olemukseltaan aivan erilaista asiaa. Ja sentähden filosofit täällä Euroopassa ovat koettaneet keksiä sitä siltaa, joka voisi yhdistää tajunnan ja aineen, sellaista välielämää, joka välittäisi tajunnan ja hengen suhdetta aineeseen. Mutta se ei merkitse sitä, että aine olisi jotakin, joka hienonee ja hienonee ja tulee näkymättömäksi, ja olisi sitten tajuntaa. Vaikka aine olisi kuinka hienoa tahansa, ei se voi olla tajuntaa. Mutta mitä aine voi olla, mitä se on? Mikä on aineen salaisuus?

Siihenkin kysymykseen oikeastaan meidän filosofimme ja luonnontutkijamme ovat antaneet oikean ratkaisun. Kun he ovat tutkineet ja ajatelleet aineen probleemaa, toisin sanoen siis aineellisen atomin salaisuutta, he ovat tulleet siihen, että aineellisen atomin salaisuus ei ole oikeastaan ulottuvuudessa eikä missään aineellisessa todellisuudessa; aineen salaisuus ei ole se, että sitä olisi olemassa, että olisi hirmuisen pieniä ainehiukkasia olemassa ikuisesti. Niinhän jotkut ennen tahtoivat ratkaista; kreikkalainen Demokritos uskoi niin, ja meidänkin filosofit ovat vielä niin sanoneet; mutta niin meidän ei sovi ollenkaan ajatella. Nykyiset tutkimukset ovat näyttäneet, että kaiken fyysisen aineen takana on jokin homogeeninen aines.

Mutta mitä nuo atomit ovat? Ovatko ne jonkinlaisia kappaleita? Ei, aine on illuusio; ei mitään ole olemassa. Mitä ne ovat? Ne ovat voimapyörteitä. Aineen salaisuus on voimassa. Ja silloin me tulemme siihen, minkä vanhat, suuret hindulaiset filosofit ja tietäjät ratkaisivat: aine on maajaa, illuusiota eli harhaa. Mutta mitä se on? Se on voimaa. ”Bhagavad Giitaassa” sanotaan: ”Maajaan avulla minä luon maailman”. Aineen salaisuus on elämänvoima, elämän mahdollisuus, ilmennyksen mahdollisuus, muodon mahdollisuus. Ja sentähden kaikki aineellinen ilmennys on muotoa. Muodot eivät ole ikuisia, vaan haihtuvia, hetkellisiä, vaihtelevia, mutta niissä piilee aineen ja elämisen salaisuus. Ilmeneminen on muotoa. Mitä muoto on? Se on elävän voiman ja elämän hetkellistä pysähtymistä, aivan kuin elämän hetkellistä kuolemaa; elämänvoima hetkeksi py-

sähtyy, aivan kuin jäykistyy muotoon. Elämä on voimaa, todellisuutta; se pysähtyy, vangitsee itsensä hetkeksi muotoon. Se on elämän ilmennystä.

Ja tässä muodossa, jonka elämän luova voima saa aikaan, tajunta toimii. Ja me näemme, kun katselemme ilmennyttä maailmaa, maapalloa ja elämää siinä, kuinka tajunta elää muodoissa, pyrkii ymmärtämään muotoja, pyrkii vaikuttamaan ja toimimaan muotojen välityksellä. Me näemme, kuinka elämä, tajunta kivikunnassa aivan kuin nukkuu. Siinä on muuttumaton muoto etualalla, ja me emme tavallisella tajunnallemme saa kiinni siitä tajunnasta, mikä siinä elää. Kasvikunnassa näemme jo vähän enemmän tajuntaa, näemme, kuinka kasvi kääntyy aurinkoon päin, kuinka kasvi on avoin ihmisen myötätunnolle ja rakkaudelle; siinä on tajunta unta. Eläinkunnassa tajunta alkaa liikkua ja toimia. Ihmisessä on tajunta saavuttanut sellaisen muodon, että on tapahtunut ihmeellinen mysteeri.

Mistä on tajunta kotoisin? Tajuntahan on Isästä, Jumalasta, Logoksesta. Ja ihminen on se elämänvoiman, maajaan aikaansaama muoto, jossa tajunta voi ilmetä jumalaisena minätajuntana. Mikä ihminen on? Ihminen on Jumalan kuva, sisimmässään Jumalan poika, se ihmeellinen muoto, jolle Jumala on antanut itsensä, johon Jumala on ristiinnaulinnut itsensä, se ihmeellinen muoto, jolle Jumala on antanut järkensä, jolle Jumala on antanut tuntosensa, tahtonsa ja vapautensa. Ihminen on juuri se mysteeri, johon Logos on ristiinnaulinnut itsensä, koska Hän astui alas aineeseen ja siten vangitsi oman vapautensa, pimensi oman näkemyksensä ja tuli aivan uudeksi minäksi, jolla on jumalaiset ominaisuudet vapaus, tahto, tunto ja tieto. Ja siis, koska ihminen saa näin jumalaiset perusominaisuudet — mutta tietenkin vain heijastuksen niistä, kuten sanoimme maailmanjärjestä puhuttaessa, että ihminen on säde maailmanjärjestä —, niin kaikki, mitä ihmisessä on, on kuin säteilyä Jumalasta. Ihminen on mikrokosmos, maailma pienoiskoossa, todellisuus kylläkin, mutta uusi luomus, jonka on tultava tie-

toiseksi omasta jumaluudestaan. Se on olemassaolon, olemisen hirmuinen salaisuus.

Tämä minätajunta, joka on siis järkevä, tunteva, tahtova ja vapaa, on astunut elävään muotoon ja rajoittanut itsensä siihen elävään muotoon, vanginnut itsensä siihen, tullut ”orjaksi talossa”, niinkuin Jeesus sanoo. Meidän jumalainen minämme on nyt pimeydessä vaeltavana orjana talossa; ja se merkitsee, että sen sijaan, että meidän minämme voisi olla kuuliainen Jumalalle eli toisin sanoen muistaa olevansa säde Jumalasta, se päinvastoin kohdistaa katseensa alaspäin ja näkee oman ilmenneen muotonsa ja toisten ilmenneet muodot ja tulee itsekkääksi. Se on itsekkyyden synty, — pahan synty. Pahan mahdollisuus on siinä, että Jumala on astunut muotoon sen lunastaakseen. Ihminen saa aikaan pahan, synnyttää pahan, sillä ihminen voi tulla itsekkääksi. Eläin, jossa ei ole minätajunta herännyt, eikä ajatus, ei järki, ei tiedä mitään pahasta, ei synnistä. Eläimistä puhuttaessa ei voi puhua itsekkyydestä ja epäitsekkyydestä, mutta ihminen, joka on tullut yksilölliseksi olennoiksi, on myös voinut tulla itsekkääksi. Sentähden siinä hengen ja aineen risteyskohdassa, joka on ihminen, syntyy paha. Se on myös ”Salaisen Opin” filosofia ja kanta.

Pahan synty

VII

”Joka on Jumalasta, hän kuulee Jumalan sanoja”, lausuu Jeesus Johanneksen evankeliumin mukaan. Ja fariseuksille hän samassa yhteydessä sanoo: ”Te olette isästä perkeleestä, ja te tahdotte palvella hänen himojaan; sentähden te ette kuuntele minun sanojani.”

Edellä oli puhetta siitä, että samoin kuin Jumala on ihmisessä ja samoin kuin ihminen pääsee tietoon Jumalasta juuri itsensä kautta, itsessään pääsee yhteyteen Jumalan kanssa, samalla tavoin ihminen myöskin on yhteydessä pahan kanssa, pääsee tietoon pahasta juuri itsensä kautta. Niinkuin Jumala on ihmisessä, niin on myös perkele ihmisessä. Ja edellä juuri koetimme esittää sitä tosiseikkaa, että ihmisessä on pahan metafyyssinen alkuperä. Ilman sitä ajattelevaa, järkevää olentoa, jossa tajunta ja muoto, henki ja aine kohtaavat toisensa ristissä, ei olisi pahaa maailmassa.

Nyt voisimme siihen pysähtyä, tyytyä siihen, jos voisimme ajatella, että pahan alkuperä on etsittävässä ihmisestä. Ja yhtä mieltä täytyy kaikkien olla tässä suhteessa; myös materialistit sanovat: elämästä, olemassaolosta riippuu, että paha syntyy ihmisen kautta. Paha ei ole suorastaan moraalisesti olemassa luonnossa, ennen kuin ihminen esiintyy, ja ihminen se pahan luo. Mutta jos emme pysähdy tähän kohtaan, vaan menemme

edemmäs, silloin voimme heti kysyä: mutta mistä johtuu, että ihminen ei ainoastaan tiedä pahasta itsessään, vaan että hän tuntee myös pahan itseään kiusaavan? Minkä tähden on ole-massa kiusaus; minkä tähden paha vetää ihmistä puoleensa suurella voimalla, sellainenkin paha, joka ei ole olosuhteiden luonnollinen tulos, vaan sellainen paha, joka viettelee ja kiusaa ihmistä pois siitä, minkä hän voi ajatella oikeaksi? Paha ei siis ole edessämme ainoastaan yleisessä merkityksessä, vaan siitä tulee se ongelma, jota aina uskonnollisella nimellä on sanottu synniksi.

Silloin me huomaamme, kun saamme kokea tällaisia uskonnollisia tunteita ja koetamme syvemmin perehtyä pahan realiteettiin, että tässä pahan probleemassa on uusia, merkittäviä vivahteita, joita ei materialistinen maailmankatsomus voi hyväksyä ja selittää. Materialistiselta kannalta ei pitäisi olla meidän sisässämme mitään omantunnon vaivoja —, ja kuitenkin ne voivat ihmistä suuresti vaivata. Sentähden on meillä syytä tutkia tätä pahan probleemaa syvemmin.

Me tulemme siihen ensimmäiseen selviöön, kun uskomme kuolemanjälkeiseen elämään, henkimaailmaan, että ne ihmiset, jotka ovat tehneet syntiä ja ovat pahoja tässä näkyvässä elämässä, eivät suinkaan ole äkkiä voineet muuttua valon enkeleiksi, vaan heillä on kuoltuaan sielussaan samanlaisia taipumuksia itsekkyyteen ja pahaan kuin täällä eläessään. He siellä puhdistuvat; mutta joka tapauksessa he eivät äkkiä ole saattaneet muuttua toisenlaisiksi. Ja niin ollen voimme hyvin ymmärtää sen seikan, josta uskonnot ja viisaat todistavat, että vainajat, kuolleet ihmiset voivat suurella määrällä kiusata eläviä ihmisiä. Vainajat, jotka ovat johonkin syntiin taipuvaisia, elävät yhä siinä halussaan ja voivat kiusata ihmisiä, koska he elävät sieluin sellaisessa maailmassa, jonka kanssa me sieluin olemme välittömästi tekemisissä. Näin olemme ymmärtäneet yhden puolen tästä kysymyksestä: samalla tavoin kuin me tässä näkyvässä elämässä kiusaamme toisiamme, samalla tavoin kiusaamme myös kuoltuamme eläviä ihmisiä.

Tämä on ensimmäinen seikka, minkä me ymmärrämme, kun emme ole materialisteja. Mutta tällä asialla on toinenkin puoli. Edellä viittasimme siihen, ettei henkimaailmassa ole ainoastaan ihmisiä vainajina, vaan paljon muita olentoja, kuten sellaisia enkeliolentoja, jotka ovat tuloksia vanhoista ihmiskunnista. Ei siis ainoastaan meidän nykyinen ihmiskuntamme ole tekemisissä tämän elämän kanssa maan päällä, vaan näkyvässä maailmassa on entisten ihmiskuntien jäänteitä, tuloksia. Me huomaamme, kuinka tänä päivänä on ihmisrotuja, jotka ovat toisia edellä älyllisessä ja siveellisessä suhteessa sekä sivistyksessä. Samoin voimme ymmärtää, että kun tämä maapallo ei enää kelpaa asunnoksi ihmiskunnalle, sen on siirryttävä täältä pois; ja on ymmärrettävää, etteivät kaikki ihmiset silloin ole yhtä pitkällä kehityksessä. Tämä maapallo ei voi ikuisesti kaikkia odottaa. Maapallo on jätettävä sen kuollessa, ja silloin me ihmiset olemme eri tasoilla kehityksessä. Me voisimme verrata tätä sellaiseen kouluun meillä, joka toimisi ainoastaan muutamia vuosia. Kouluthan toimivat paljon kauemmin, kuin joku ihminen tavallisesti elää; mutta ajatelkaamme sellaista koulua, joka toimisi esimerkiksi 10 vuotta, ja sen oppikurssi kestäisi 8 vuotta. Silloin on selvää, että kun tulee uusia oppilaita, kaikki eivät ehdi käydä sitä lävitse; ja kun koulu loppuu, täytyy niiden, jotka eivät ole sitä käyneet lävitse, ajatella siirtymistä toiseen kouluun.

Samoin on meidän maapallomme laita. Meidän täytyy päästä niin pitkälle hyvässä ja tiedossa, kuin on mahdollista täällä maan päällä, tai sitten saamme odottaa muuta, odottaa vaikka sitä aikaa, jolloin maapallon elämä syntyy uudestaan, tai sitten siirtyä jonnekin muualle. Näin on ollut koko maapallon historiassa. Olemme lukeneet ja kuulleet teosofisista esityksistä, että maapallomme elää tällä hetkellä neljännessä ruumistuksessa, neljännessä luomispäivässä. Ennen tätä on maapallo kulkenut läpi kolme erinomaisen pitkää kehityskautta. Jokainen näistä kehityskausista on synnyttänyt ihmiskunnan, jättänyt jälkeensä sellaisen korkean saavutuksen, mitä nyt ni-

mitetään ihmiskunnaksi. Ihmiskuntahan on korkein luonnonvaltakunta tässä näkyvässä maailmassa. Samoin on ollut ennen. Maapallolla on sen entisissä ruumistuksissa, joissa olosuhteet eivät ole olleet samanlaisia kuin nyt, asunut eri luonnonvaltakuntia, ja yksi niistä on ollut ihmiskunnan kaltainen siinä, että henki on laskeutunut aineeseen ristin muodossa; siten siinä on tullut esille kysymys pahasta ja hyvästä. Ja samoin tulee aina olemaan, että kaikki nuo olennot eivät saavuta täydellisyyden mittaa, vaan jotkut jäävät jälkeen. Sentähden on luonnollista, että nuo jälkeen jääneet ovat pakotetut myöhemmin etsimään korvausta sille kehityksen puutteelle, mikä heille on jäänyt. Aina on ollut jokaisessa maailmanpäivässä niin, että edellisestä ihmiskunnasta on ollut jäänteitä tuossa myöhemmässä, ja että ne ovat siinä koettaneet saavuttaa jotakin lisäkehitystä.

Tämä meidän neljäs luomispäivämme, maapallon nykyinen ruumistuma, on kiintoisin sentähden, että se on keskellä, koska kaikkiaan on seitsemän luomispäivää. Ja se merkitsee, että tässä täytyy nyt saavuttaa sellainen kehitys, joka on aineessa saavutettavissa. Kaikkien niiden, jotka eivät ennen ole ennättäneet, täytyy nyt saavuttaa lopullinen kehityksensä. Sentähden täällä nyt on jäänteitä, luokalle jääneitä ihmisolentoja, enkeliolentoja, edellisistä maapallon luomiskausista. Ja voisimme sanoa, että täällä, tämän maapallon näkymättömässä elämässä, on ihmisiä kolmesta erilaisesta kehitysvaiheesta. Ne ihmiset eivät suinkaan ole meidän, nykyisten ihmisten kaltaisia, vaan sangen erilaisia. Vieläpä saatamme sanoa, että kaikki nuo olennot ovat pitemmälle kehittyneitä, suurempia, mahtavampia olentoja kuin nykyiset ihmiset. Sentähden heitä ei nimitetä ihmisiksi, vaan enkeleiksi, ja heitä on eri arvoisia. Ja koska he eivät ole niitä enkeleitä, jotka ovat saavuttaneet oman kehityksensä täyden mitan, vaan ovat jälkeen jääneitä, on heillä erikoinen nimitys uskonnollisella kielellä; me olemme heitä nimittäneet langenneiksi enkeleiksi. He aivan kuin lanke-sivat pois omasta kehitysjärjestelmästänsä. He ovat aivan kuin

luokalle jääneitä oppilaita, jotka eivät ole niin viisaita kuin ne, jotka ovat siltä luokalta päässeet, mutta eivät niin tyhmiä kuin ne, jotka eivät ole vielä sillä luokalla olleet.

Nämä asiat ovat hyvin vaikeat ymmärtää, sillä ei monella-kaan täällä ole kokemusta niistä. Te voisitte huomauttaa minulle, että turha on sellaisista asioista puhua, joista ei voi mitään tietää. Mutta nämä asiat esitetäänkin kysymysten valaistamiseksi, ne eivät ole mitään uskon ja autuuden asioita. Mutta se, jonka jokainen voi tietää, on se psykologia, ne ilmiöt ihmisen omassa sielussa, jotka seuraavat näiden enkelijärjestöjen vaikutusta. Ja sentähden, vaikka puhutaankin tällaisista enkelijärjestöistä ja esitetään asiat niiden tosiseikkojen valaistamiseksi, niin jokainen voi tuntea omassa sielussaan vastakaikua ja tietää, että psykologisesti ne asiat voivat olla niin. Ja se, joka voi ottaa enemmän valaistusta järkeensä, voi ymmärtää sängen kummallisia asioita meidän inhimillisessä elämässämme, jos hän kyllin syvälle tunkeutuu langenneiden enkelien historiaan.

Nämä langenneet enkelit eivät ole langenneita pahassa merkityksessä, kuten emme voi sanoa koulupojasta, joka on jäänyt luokalle, että hän olisi paha; hän on voinut olla laiska, mutta ei hän välttämättä ole paha; hän on ehkä vähemmän lahjakas älynä puolesta; hän on ehkä ollut poissa koulutunneilta, niin ettei ole voinut seurata mukana. Emme voi mennä tuomitsemaan häntä ihmisenä. Emme liioin voi mennä tuomitsemaan näitä enkeliolentoja, mutta he ovat pois langenneita omasta kehitysaallostaan, ja heidän suhtautumisensa meihin tekee sen, että he meihin nähden joutuvat kiusaajien asemaan, ja meihin nähden tulevat näyttelemään jotakin pahaa osaa. He voivat vaikuttaa meihin pahasti; ja lisätäkäämme ohimennen: myös hyvään päin. He ovat sitä, mitä ovat.

Kun tämän pidämme mielessämme, silloin emme tahdo asettua tuomitsevalle kannalle, vaan tahdomme ymmärtää ja muistaa, että oikeastaan ei ole muita arvosteltava, tuomittava, kuin meitä ihmisiä itseämme. Ja kuka kykenee meitä tuomitse-

maan, kuka osaa meitä siitä tuomita, että kuuntelemme noiden kiusaajiemme ääntä! Tämä on se suuri probleema, jota meidät on lähetetty ratkaisemaan.

Nyt kun tahtoisimme kuvata langenneita enkeleitä heidän suhteessaan ihmisiin, niin tässä tahdon vain mainita, että heistä on ennenkin ollut puhetta. En tässä voi syventyä asiaan samoin kuin ennen, en historialliselta enkä heidän oman kehityksensä kannalta, vaan nyt tahdomme katsella heitä ainoastaan inhimillisen psykologian, oman sielunelämämme kannalta. Silloin voimme parhaiten ymmärtää näitä asioita. Ja, niinkuin sanottu, se, joka samalla käsittää, että näitä enkelijärjestöjä on olemassa, voi saada valaistusta muihinkin ongelmiin.

On siis kolmenlaisia tuollaisia langenneita enkeleitä. Jos olette lukeneet tämänsuuntaista kirjallisuutta, tiedätte, että puhutaan luciferisistä, ahrimanisista ja saatanallisista hengistä. Luciferiset henget eli enkelit ovat kolmannelta luomispäivästä, ahrimaniset toisesta ja saatanalliset ensimmäisestä luomispäivästä jäljelle jääneitä.

Minkä tähden meidän ihmiskuntamme kannalta katsoen maailman johto, Logoksen järki on sallinut noiden langenneiden enkelien sekaantua meidän inhimilliseen elämäämme? Olemmeko me jonkinlaisia koekaniineja? Onko Jumala ollut meihin nähden aivan kylmä, välinpitämätön ja antanut toisten olentojen sekaantua meidän elämäämme sitä varten, että he kehittyisivät? Ei, vaan sillä, että nuo olennot ovat saaneet sekaantua meidän elämäämme, on hyvin suuri merkitys myös meidän kannaltamme. Meidän ihmisten kehitys, jos me olisimme jätetyt aivan oman onnemme nojaan tällä maapallolla, olisi ollut äärettömän hidas. Sentähden on suvaittu sellaisten olentojen tulla tänne meidän maapallomme näkymättömään valtakuntaan vaikuttamaan meihin, että meidän kehityksemme kävisi nopeammin. He vaikuttavat meihin pahasti, kiusaavasti, mutta siinä on kehityksen salaisuus. Pahan kanssa kulkee käsi kädessä kärsimys, ja se on välttämätön meidän henkiselle kehityksellemme alussa. Mutta samalla, kun on suvaittu langenneita

neiden enkeleiden ottaa asuinsijansa meidän näkymättömään maailmaamme, toisista tähdistä on lähetetty maapallolle joukko ihmisolentoja, jotka ollen pitemmälle kehittyneitä tulevat auttamaan meitä suorastaan hyvässä. Me nimitämme sitä Valkoiseksi veljeskunnaksi, Kristuksen työksi. Samalla siis, kun Valkoinen veljeskunta tuli jouduttamaan meidän kellitystämme, langenneet enkelit saivat myös tulla jouduttamaan meidän kellitystämme, sillä näiden asioiden tulee kulkea käsi kädessä.

Se enkelijärjestö, jota nimitetään luciferiseksi, vaikuttaa siinä meidän ihmiskuntamme sielullisessa puolessa, joka on yhteydessä meidän eläimellisyytemme kanssa; se vaikuttaa herättävästi meidän himoihimme ja haluihimme, jotka ovat jumalaisen tahdon irvikuvia. Mutta jumalainen tahto ei voi herättää ihmisessä, ellei hänessä ensin ole herännyt himo, halu, itse kaipaus; sen täytyy herätä, ennen kuin se voi puhdistua jumalaiseksi, puhtaaksi tahdoksi. Sentähden ihmiseen vaikuttaa kaksi tällaista kehitysvoimaa, toinen paha, toinen hyvä.

Nämä luciferiset henget ovat niitä, joita Mooseksen kirjan luomiskertomuksessa nimitetään käärmeeksi, joka houkuttelee Eevan ja Aadamin syntiin. He puhuvat meidän sisässämme synnin, eläimellisyyden, himojen ja halujen puolesta. He aivan kuin kuiskaavat meille: ”Et voi mitään tietää, ellet koe syntiä, pahaa. Kun sen teet, tulet viisaaksi kuin Jumala.” Ja synti viehättää meitä aina kauneudellaan. Ja tuo käärmeen ääni meissä on tosi: jollette te tiedä, jollette saa kokea sitä kaunista, jota minä näytän, ette mitään tiedä. Vasta kun ihminen kokee, vasta silloin hänelle tulee käsitys pahasta, vasta silloin hänessä herää kuin toinen ääni, joka sanoo: ei niin, vaan siitä sinun pitää juuri kieltäytyä. Se on omantunnon ääni, joka kuuluu hänessä. Ajatelkaamme vain kaikista keskeisintä kohtaa tässä luciferisessä kiusauksessa ja koettelemuksessa. Luciferiset voimat erikoisesti vaikuttavat ihmisen sukupuolisuuteen. Niinkuin sukupuoli-voima on ihmisessä jumalaisin, kaikista korkein luova voima, yksi ilmennys siitä, niin se myös on koko hänen eläimellisyytensä ja syntisyytensä tyyssija. Ihminen aina tuntee it-

sensä syntiseksi, jos hän tuntee, että hän siinä kohdin rikkoo, tekee hairahduksia; hän tuntee, ettei ole viisaasti menetellyt.

Kun puhun synnistä, en tarkoita tavallista sentimentaalista käsitystä pahasta, että ihmiset Tuikuttelevat omaa pahuuttaan. Tarkoitan sitä, että ihminen nimittää itseään syntiseksi silloin, kun hän ei osaa olla puhtaasti inhimillinen, vaan tuntee olevansa eläimellinen jossakin suhteessa. Silloin hänen omatuntonsa sanoo hänelle: tämä on eläimellistä; sinun ei pitäisi niin elää ihmisenä.

Jos katselemme tätä seikkaa okkultisesti, niin meistä näyttää, kun näemme jonkun ihmisen antavan myöten synnille, niinkuin hänen mielikuvituksessaan, aurassaan leimahtaisi jotakin viehättävää; ja silloin hän antaa sille myöten. Ja silloin näkyy, kuin jäisi aukko hänen auraansa, tekisi jonkin paikan hänessä suojattomaksi; ja heti näkymättömästä maailmasta tulee voima sisään; vanhat kreikkalaiset nimittivät sitä koston hengettäreksi. Ne eivät ole pahoja koston hengettäriä, vaan sitä voimaa, joka tulee niistä enkeleistä, jotka saavuttivat oman kehityksensä mitan kolmannessa maailmankaudessa. Kun luciferiset voimat saavuttavat voiton, niin niiden voima, jotka eivät langenneet, tulvaa ihmiseen kuin myskyssä, niin että ihminen aivan fyysisesti tuntee, kuinka omatunto raatelee häntä. Ihmisen omantunnontuskat ovat niin todelliset, ne tuntuvat aivan ruumiillisesti hänessä, että tuo seikka selviää, kun katselee asiaa okkultisesti.

Luciferiset voimat viehättävät siis ihmistä lankeamaan eläimellisyyteen. Ja mikä on niiden vastapainona? Mikä on tuo toinen voima, joka puhuu omassatunnossa? Se on voima, joka huutaa: sinun pitää kieltäytyä siitä! Luciferiset henget itse silloin saavat korkeammilta veljiltä sen saman tiedon; he oppivat sillä tavoin, että viehättävät ihmistä eläimellisyyteen ja saavat siitä itse kokemusta. Myös heihin tulee se auttava voima, joka tulee ihmiseen.

Me huomaamme, kun katselemme ihmisiä maan päällä ja kaikkia uskontoja, että ihmisillä on aina tämä ollut hyvin kes-

keinen ja vaikea ongelma: minä olen syntinen ihminen, joka tunnen vetovoimaa elämellisyteen; siitä minun täytyy päästä, kieltäytyä. Huomaamme sentähden kaikista uskonnoista, kuinka aivan itsestään, vaistomaisesti syntyy pyrkimys kieltäytymiseen, joka, silloin kun se kehittyy huippuunsa, tulee asketismiksi. Se sanoo: kaikesta elämellisyydestä sinun tulee kieltäytyä; mihin sinä muuten joudut! Ja kaikki ihmiset, jotka ottavat elämän vakavalta kannalta ja menevät kieltäytymisensä äärimmäisyyteen, tulevat kylmiksi, luonnottomiksi, kuten olemme huomanneet tutkiessamme itsensäkiduttajia, askeetteja. Harvat heistä saavuttavat mitään todellista; useimmille tulee elämä vaikeammaksi, ja monet tulevat melkein epäinhimillisiksi.

Kun sitten siirrymme seuraavaan järjestykseen, meillä on ahrimaniset langenneet enkelit. He eivät ole tekemisissä inhimillisen elämellisyyden kanssa, sillä he ovat peräisin vanhemmasta järjestelmästä; he elävät kokonaan älyssä; sentähden he vaikuttavat ihmisten älyyn. Voinemme sanoa, että ihmiskunta on oppinut jonkin verran luciferien opetuksista, niin että heidän pauloihinsa emme ilman muuta antaudu. Heidän valtansa ihmiskunnassa on vähentynyt kausi kaudelta, sillä eihän kaikissa ihmisissä enää elämellisyys näyttele niinkään suurta osaa; ihmisillä ei ole enää niin suurta kiusausta langeta luciferien valtaan. Mutta se langennut enkelijärjestö, joka erittäin vaikeana ja vaarallisena uhkaa meitä kaikkia, on ahrimaninen järjestö. Heidän pauloihinsa ihmiskunta erinomaisen helposti lankeaa. Voimme ehkä sanoa, että he tähän mennessä kaikista eniten vaikuttavat ihmiskuntaan.

Minkälainen on ahrimanisten henkien vaikutus? Jos koettaisimme kuvata sitä lyhyesti ja jokseenkin sattuvasti, sanoisimme, että he kuiskaavat meille älyssämme, järjessämme näin: ”Eihän ole muuta olemassa kuin sinun ajatuksesi, järkesi. Se on ainoa todellisuus, mitä itse ajattelet. Sinun pitää uskoa itseesi, luottaa siihen, että itse voit päättää asioista, tietää, mikä on oikein ja väärin. Sinun oma järkesi on ainoa, joka voi

sinut pelastaa. Luota itseesi, ole rohkea, todellinen ihminen! Mitä muuta todellisuutta olisi? Mitä sinä tiedät? Ainoa varma on se, että sinussa on ajatuskyky, ymmärrys ja järki. Siihen sinä luota.”

Samalla kun nuo ahrimaniset henget kuiskaavat tähän tapaan, he ikäänkuin näyttävät kaikenlaisia näkyjä ihmisen mielikuvitukselle. Nuorelle ihmiselle ahrimanit näyttävät ihania näytelmiä hänen tulevasta onnestaan, kuinka mahtavaksi, kunnioitettavaksi hän tulee, kuinka ihanan tytön rakkauden hän saa jne. Ja he sanovat: ”Luota itseesi, niin saavutat kaiken sen! Tee työtä sen puolesta; ihanteen puolesta kannattaa elää!”

Mitä me voimme muuta sanoa, kuin että ihmiskunta toistaiseksi tottelee juuri näiden ahrimanien kiusausta. Se on kaikista kaunein ja korkein kiusaus, mikä ihmiselle voi tulla; ja hän lankeaa siihen. Varoitetaanhan kyllä usein ihmisiä, ettei pidä luottaa omaan järkeensä, mutta kun sellainen varoitus kuuluu useimmiten uskonnolliselta taholta, jolta vastapainoksi esitetään jotakin hyvin typerää, johon meidän pitäisi luottaa, niin on selvää, että noilla kiusaajilla on paljon suurempi valta meihin kuin uskonnolla. Ja kun me heidän pauloihinsa lankeamme, niin herääminen ei tapahdu aivan heti. Elämellisyydestä heräämme pikemmin, mutta ahrimanien illuusiosta, hallusiinaatiosta heräämme hitaammin. Kuta suurempi asia on, sitä hitaammin heräämme. Mutta kun heräämme, niin mitä ääni meidän sisässämme sanoo? Silloin kuuluu ääni: miksi et luota viisaampiin, kokeneempiin, meihin? Ja keitä ovat nuo ”me”? He ovat tietenkin taas nuo ahrimanit, mutta heillä on myös edustajansa maan päällä. Meidän täytyy sanoa, että juuri kaikki uskonnot, jotka ovat muodostuneet kirkoiksi, lahkoiksi, tarjoavat ihmisille jotakin, kunhan ihmiset niihin luottavat, tarjoavat valmiin maailmankäsityksen ja pelastuksen tien. Kun ne tällaista tarjoavat ja vetoavat omaan auktoriteettiinsa, silloin ne itse asiassa juuri edustavat näitä ahrimaneja. Sehän on läpikäyvä piirteensä ihmiskunnassa. Tuskin tiedämme kirk-

koa tai uskontoa, joka ei palvelisi näitä ahrimaneja. Roomalaiskatolisessa kirkossa on paavi ensimmäinen, joka sanoo: ”Minä olen Jumalan ja Vapahtajan edustaja maan päällä; minulla on taivaanvaltakunnan avain, ja minä olen sen antanut kirkolle; jokainen pappi ja piispa voi avata taivaanvaltakunnan oven. Minä edustan Pietaria maan päällä, ja minulla on auktoriteetti ja valta.”

Tällä tavoin juuri paavi edustaa itse asiassa näitä langenneita enkeleitä, ahrimaneja. Ja niin on laita jokaisessa uskonossa.

On vielä huomattava eräs hyvin merkillinen puoli näissä ahrimaneissa. Kun ihminen suunnittelee elämänsä suhteen yhtä ja toista ja huomaa, ettei hän kykene muodostamaan elämänsä eikä yhteiskuntaa sellaiseksi kuin on suunnitellut, niin hän kadottaa uskon omaan voimaansa, järkeensä ja kykyynsä. Silloin ovat taas nuo ahrimanit takana huutamassa ja kuiskaamassa edustajiensa kautta: me tiedämme; me osaamme järjestää; meillä on viisaus ja valta. Ja siten nämä ahrimanit eivät tule olleeksi ainoastaan uskonnollisen, vaan myös poliittisen ja yhteiskunnallisen elämän takana. He sanovat ihmisille: me osaamme järjestää olot; luottakaa meihin, palvelkaa meitä!

Vielä on eräs seikka huomattava, josta silloin tällöin myös on ohimennen mainittu, ja se on, että samoin kuin täällä on tuo Valkoinen veljeskunta, joka tuli tänne toisesta tähdestä auttamaan meidän henkistä kehitystämme ja ohjaamaan sitä Kristuksen luo, samoin on myös näiden langenneiden enkeleiden vaikutuksesta — ja myös niiden, jotka heidän takanaan ovat — syntynyt veljeskunta, johon he itse kuuluvat johtavina auktoriteetteina, mutta johon myös eläviä ihmisiä otetaan. Ja tämä veljeskunta, jota me joskus olemme nimittäneet Varjon veljeskunnaksi, on erinomaisen viisas; sillä on tavaton henkinen voima takanaan, ahrimaninen voima. Se veljeskunta sanoo: ”Me olemme asiat tutkineet; me tunnemme jumalaisen suunnitelman; me tiedämme, kuinka maan päällä kaikki on järjestettävä; ja sentähden me ohjaamme elämää maan päällä.

Me käytämme ihmisiä kuin jonkinlaisia nukkeja; me panemme toimeen sotia, muutamme kansojen ja valtakuntien rajoja, ja me katsomme, että oikeutta tulee maan päälle.”

Tietenkin tässä kaikessa on perää ja totta. Ja muistakaamme, että nämä olennot eivät ole omalta kannaltaan pahoja, mutta heidän vaikutuksensa meihin ihmisiin on omansa viekoittelemaan meitä pois Kristuksesta, Jumalan Pojasta. Sentähden on psykologisesti erinomaisen tärkeää, että ymmärrämme heidän vaikutustaan, että tiedämme, mikä meidän sielussamme on ahrimanista inspiraatiota. Ja se on mahtava ja voimakas tuo veljeskunta, joka palvelee ja tottelee näitä ahri-manuja, ja sillä on paljon viisautta ja tietoa. Se, mikä kuvaa tuon veljeskunnan omaa elämänymmärrystä, on, että he, samoin kuin kaikki langenneet enkelit, sanovat: ”Ainoastaan kärsimyksen kautta ihmiset kehittyvät, ei onnen kautta. Sentähden me viettemme ihmisiä onnen harhakuvilla, että saisimme heidät kärsimään, heräämään ja tottelemaan meitä. Sitten, kun he heräävät, me kyllä järjestämme asiat hyvin. He eivät tottele meitä, ellemme vie heitä kärsimykseen.” Ja Varjon veljet sanovat: ”Kunhan luotatte meihin, niin ei ole mitään pahaakaan oikeastaan. Voitte vapaasti valehdella, silloin kun valhe palvelee hyvää; voitte varastaa, pettää, murhata, tehdä kaikkea; me annamme kaiken anteeksi sentähden, että palvelette hyvää asiaa.”

Tämä heidän elämänymmärryksensä on meidän kannaltamme, jotka koetamme asioita käsittää, heikko kohta, aivan kuin pukinsorkka, mutta sitä ei näytetä heti; ihminen voi joutua pitkälle heidän pauloihinsa, ennen kuin hän Kristuksen avulla voi sanoa: ”Minä olen huono, kavaltaja; olen tehnyt kaikkea pahaakaan hyvän nimessä, sentähden, että opin uskomaan, että tarkoitus pyhittää keinot. Luulin, että kun on luotava hyvät, onnelliset olosuhteet maan päälle, pieni paha ei silloin merkitse mitään.”

Sitten me tulemme kolmanteen enkelijärjestöön, saatanalisiin henkiin. He huutavat tai kuiskaavat meille ja meidän

sisässämme: ”Minä joudutan kaikista nopeimmin sinun kellitystäsi.” Ja mihin he kehoittavat ja viettelevät? He sanovat: ”Tee vain paha, valitse se oikein paha; tiedä, että sinä itse olet jumala maan päällä. Sinä olet kaikki kaikessa; sinun ei tarvitse välittää muusta kuin itsestäsi. Sinun onnesi lisääntyy siitä, että teet muille paha. Ole julma, itsenäinen, korkea!” He kiusaavat mustaan magiaan. Heidän elämänymmärryksensä ydin on se, että ihmisen tulee uskoa itsekkyyteen: Sinä itse merkitset jotakin, mikään muu ei mitään! He nauravat kaikelle yhteiskunnalliselle elämälle ja veljeydelle: ”Oi, minkälaisia keinoja! Niillä koetetaan sinun onneasi vain estää. Tee paha, murhaa ja hävitä; ei ole mitään järjestystä; kaikkien sota kaikkia vastaan; jokainen pyrkiköön omaan onneensa!” — Näiden saatanallisten olentojen kasvatusoppi on: ei koskaan uhrautua muun kuin oman itsensä hyväksi. Ja siinä ei tarvita mitään uhria, oman itsensä tehostamista vain.

Todella, kun ajattelemme, millaisten henkiolentojen ympäröiminä me ihmiset olemme, kun ajattelemme, että meillä on luciferiset olennot, jotka herättävät meissä kaikkia himoja ja haluja, — on ahrimanisia olentoja, jotka lupauksillaan meitä houkuttelevat, — on saatanallisia olentoja, jotka koettavat viekoitella meitä ihmisvihaan ja ylpeyteen, — niin meidän täytyy suorastaan ihmetellä, että meidän ihmiskuntamme kuitenkin pysyy pystyssä ja säilyy ihmiskuntana. Ja se ei ole meidän ihmiskuntamme oma persoonallinen ansio, vaan se on tietenkin tulos siitä, että meidän ihmiskunnassamme asuu Jumalan Poika, Vapahtaja, että meissä kaikissa ihmisissä asuu jumalainen elämä, asuu Kristus, Jumalan Poika. Se pitää meitä pystyssä.

Ja meidän täytyy kysyä nyt: ”Miten saatamme voittaa nuo erilaiset kiusaukset; miten voimme seisoa lujina kaikkia noita enkelijärjestöjä vastaan? Kuinka voimme kulkea horjumatta eteenpäin kaikissa noissa pyörteissä; kuinka voimme pelastua?”

Seuraavassa meidän täytyy siis tutkia, miten osaamme puolustautua ja auttaa itseämme, ja millaisten olentojen avulla

voimme auttaa itseämme kaikkia noita langenneita enkeleitä vastaan, toisin sanoen, jos ette tahdo uskoa noihin enkelijärjestöihin, millä tavoin voimme puolustautua niitä merkillisiä psykologisia voimia vastaan, jotka raatelevat meidän sieluumme.

Pahan voittaminen

VIII

Johanneksen evankeliumi, joka on evankeliumeista mystisin, puhuu kristustajunnan salaisuudesta ja historiallisesti käsitettynä Jeesuksen persoonallisuudesta, eli Jeesuksen ihmeistä kristustajunnan kannalta, — Kristuksesta hänessä. Tämä Johanneksen evankeliumi on saanut meidät tuntemaan ja erikoisesti silmällä pitämään pahan probleemaa, koska ymmärtääksemme hyvän täydellisesti, meidän täytyy ymmärtää paha; pahan probleema samalla opettaa meitä ymmärtämään hyvän probleeman.

On kysytty, mistä paha on saanut alkunsa, ja on huomautettu, että samoin kuin Jumala ilmenee ihmisessä, samoin pahahenki ilmenee ihmisessä. On samalla huomautettu, että ihmisiä on ollut olemassa ennen meitä, ja että sen johdosta on olemassa henkiolentoja, jotka edustavat jotakin, joka meidän elämässämme on pahaa. Meillä on itsessämme vastaavia ominaisuuksia, jotka ovat meihin nähden kiusaavassa asemassa.

Millä tavoin me sitten ihmisinä, sieluina, voimme voittaa pahan siemenen itsessämme ja muuttaa kaikki hyväksi ja hyvien henkien johdettavaksi?

Jos luomme katsauksen pahan historiaan ihmiskunnan vaiheissa ja noiden kiusaavien henkien työhön, niin voimme siihen vastata. Tämä voi tietenkin olla tässä aivan lyhyt selitys.

Itse asiassa tuo kertomus paratiisista, joka niin selvänä esiintyy Vanhassa testamentissa Mooseksen I:ssä kirjassa, esiintyy myös kaikkien kansojen pyhissä traditioissa, ja se sisältää oikean ja syvällisen totuuden hyvin selvästi paljastetussa muodossa.

Paratiisikertomus keskittyy siihen, että meidän ihmiskuntamme eli alussa autuaallisessa ja onnellisessa tilassa. Ja jos emme rajoitu historialliseen näkökantaan, vaan ulotamme katseemme miljoonia vuosia kauemmaksi taaksepäin, näemme meidän ihmiskuntamme erittäin merkellisessä ajassa. Ihmiset elivät verraten paljon onnellisemmassa olotilassa kuin nykyään. Silloin koko tämä kertomus on faktillinen tosiasia. Ihmiset olivat todellisia Jumalan kuvia. He elivät viattomuuden tilassa, ja heidän elämänsä oli täydellistä harmoniaa. He elivät silloin maallisessa paratiisissa, elivät sellaisissa olosuhteissa, että heidän ei tarvinnut tehdä työtä samalla tavoin kuin nykyään. Näin nimenomaan sanotaan kaikissa paratiisikertomuksissa. Sanotaan, että ihmiset saivat syödä kaikkia maan hedelmiä eivätkä olleet riippuvaisia sellaisista olosuhteista kuin nykyään; heidän tehtävänsä oli mennä henkisesti eteenpäin.

Ja kun katselemme Lemurian mantereen aikaa, niin näemme, että tälle planeetalle tuli ihmisolentoja muualta. He asettuivat asumaan tähän maahan ja ottivat ohjatakseen tämän lapsi-ihmiskunnan ensimmäisiä askeleita. Nämä olivat viisaita johtajia, paremmin sanoen Salainen veljeskunta, ensimmäinen salainen mysteerikoulu. Ja, jos luette kristillisiä tutkijoita, joiden silmät ovat nähneet todellisia salaisuuksia, niin huomaatte heidän puhuvan tästä.

Kun ihmiset elivät paratiisillisessa tilassa, he elivät lähinnä sieluina. Te tiedätte, että tänä päivänä on ensimmäinen askel se, että ihminen luopuu siitä harhasta, että hän on ainoastaan tällainen näkyvä, aineellinen ruumis, ja että hän tuntee olevansa sielu — ja sängen moni teistä varmaan on kokenut tämän tunteen — ja muuttuu sielulliseksi olennoiksi, joka on suurempi ja ihmeellisempi olento kuin se, joka liikkuu maan päällä. Hän

tuntee olevansa elävä sielu. Ihmiset paratiisissa elivät juuri näin. Heidän järkensä ei ollut niin kehittynyt kuin meidän nykyään. He olivat aivan kuin toisessa asemassa aistien suhteen. Ihmisillä oli kolmas silmä, jolla he olivat yhteydessä toisen maailman kanssa. Heidän fyysiset silmänsä olivat alkuaan sumuiset eivätkä erottaneet tämän näkyvän maailman muotoja niinkuin meidän silmämme. Heidän mielikuvituksensa loihti selvästi kaikki näyt. Mutta heillä oli toinen salainen näkö.

Kun siis tänne ruumistui näitä erityisen kehittyneitä ja viisaita jumalolentoja toisista tähdistä, niin he herättivät meissä erikoista luottamusta ja uskoa sentähden, että olivat niin kauniit. He näkyivät meidän astraalimuodoillemme, ja he loistivat kauniina olentoina. He opettivat meidät puhumaan, rakentamaan ja tekemään työtä. Mutta mikä oli tärkeätä: he saivat meidät seuraamaan itseänsä. Ei kuitenkaan sokeasti, vaan siksi, että me itse näimme, että he olivat niin hyviä.

On sängen sattuvasti kuvattu silloista eläinkuntaa, kun on sanottu, että Aadam nimitti eläimet. Niille jäi se nimi, jonka Aadam antoi, sillä kaikki, mitä silloin paratiisitilassa nähtiin, oli kaikki totta. Silloin nimittäin nähtiin kaikkien oikea muoto. Jos eläin tuli meidän eteemme, niin me näimme sen verraten hämäästi fyysisessä muodossa, mutta me näimme, mitä eläimellisiä himoja ja haluja siinä oli. Todellinen nimi on eksaktinen kuva siitä kertomuksesta. Kun Aadam nimitti eläimet, niin se merkitsee, että hän näki, minkälainen mikin eläin oli.

— Sitten tuli lankeemus. Se kehittyi siitä, että erinäiset olennot alkoivat vietellä ihmisiä.

Me olemme nimittäneet näitä olentoja kolmella eri nimellä: luciferisiksi, ahrimanisiksi ja saatanallisiksi olennoiksi. Nämä olivat erittäin kehittyneitä ja loistavia olentoja.

Mitä sitten olivat luciferiset olennot, jotka viettelivät ihmisiä? He olivat kuin loistava, voimakas valovirta; niinkuin käärme olisi esiintynyt, käärmetuli. Oli niinkuin ihmisillä olisi ollut silmien edessä tuli. Tämä suuresti viehätti ihmisiä; ja nämä viisaat olennot, jotka näin luomissalaman valossa näkyi-

vät, selittivät ihmisille: ”Te ette herää, jos ette maista kielletyn puun hedelmää. Teidän täytyy oppia tietämään, mitä elämä on. Te seuraatte viisaita olentoja umpimähkään, mutta ette saata tulla heidän kaltaisiksensa, ellette syö siitä puusta, joka on kielletty. Päästäkää meidät vaikuttamaan, ja antakaa meidän astua sisään teihin, niin tulette ihmeellisiksi jumaliksi ja tietäjiksi.” Ja ihmiset luonnollisesti lankesivat.

Nyhtän voimme katsella tätä siltä kannalta, että se oli sangen surkea tapaus. Mutta voimme sitä katsella toiseltakin kannalta ja sanoa, että se oli luonnollinen asia kehityksessä. Sillä ilman tätä emme olisi tulleet järkeviksi, tunteviksi ja tahtoviksi olennoiksi. Olisimme olleet viattomuuden tilassa. — Ei pitäisi tunteen kannalta ajatella tätä lankeemusta. Se oli samalla surullinen asia, mutta välttämätön.

Ja miksi me lankesimme? Me lankesimme luciferien valtaan, kohdistamaan ajatuksen siihen, mikä samalla on aineeseen lankeamista. Se oli sitä, että huomasimme kiintyä luovaan voimaan aineellisessa merkityksessä, nimittäin sukupuoli-voimaan. Me heräsimme näkemään, että tämä voima tuottaa meille suurta nautintoa. Tämä tapahtui vuosituhansien aikana; ei se tapahtunut silmänräpäyksessä. Mutta se tapahtui; ja ihminen oppi silloin, että juuri sukupuoli-voima hallitsi. Se antoi kaikista voimakkaimman tunteen siitä, että hän eli. Se paisutti koko olemisen tunteen, antoi rajattoman tunnon siitä, että hän oli olemassa. Ja sentähden ihminen, joka oli ajatteleva ja tajui-nen olento, lankesi ja käänsi huomionsa alaspäin ja ulospäin.

Tämä kokemus on tuottanut valtavia seurauksia. Juuri tuo lankeemus sukupuoli-elämän tuottamiin mystisiin nautinnonkokemuksiin on saanut aikaan suurta kärsimystä ja suuria tuskia. Sillä se, joka tuottaa suurinta nautintoa, tuottaa myöskin suurinta tuskaa. Ja ihmiset olivat tutustuneet suurimpaan ja salaperäisimpään okkultiseen voimaan. He antautuivat sen valtaan ja joutuivat luomaan. Tästä kannamme kaikki sitä karmaa, mikä siitä seurasi. Se oli ensimmäinen lankeemus luciferisten henkien pauloihin. Ja meidän täytyy tunnustaa, että ih-

miskunta yhä vielä kantaa siinä suhteessa raskasta taakkaa. Voidaan sanoa, että se ihminen, joka on ratkaissut sukupuoli-pulman ja todella voittaa itsessään sukupuolihiimon, on ottanut pitkän askeleen salaisella tiellä.

Ja kun ihminen oli langennut luciferisten henkien pauloihin, oli ahrimanisten henkien verraten helppo kiusata ihmistä ja vetää pauloihinsa.

Nämäkin olivat loistavia, kauniita olentoja, henkiä, jotka sanoivat: luottakaa meihin, niin opitte näkemään Jumalan. He vaikuttivat siten, että me aloimme epäillä sitä, mitä viisaat olivat meille opettaneet. Samalla kun me lankesimme luciferisten henkien pauloihin, kolmas silmä peittyi ja silmä näkyvään maailmaan avautui yhä enemmän.

Nyt sanoivat ahrimaniset henget: ”Mitä tietoa teillä on Jumalasta? Ette tiedä ollenkaan totuutta. Me opetamme teidät ajattelemaan, epäilemään, olemaan uskomatta umpimähkään.” Tämäkin oli välttämätöntä, mutta myös lankeemus pois lapsen luottavaisesta tilasta, jolloin ihmiset näkivät, kuinka totta jumalat opettivat. Mutta se oli samalla ihmisten omien ajatuskuvien herättämistä. Ihminen oppi vähitellen ajattelemaan. — Näiden ahrimanisten henkien kuiskaukset jatkuvat yhä vielä. Ihmiskunta aivan kuin elää siinä kiusauksessa. Ja jokaisen ihmisen, joka tahtoo tulla itsenäiseksi henkiseksi olenoksi, täytyy läpikäydä tällaisia epäilyksiä, joihin ahrimaniset voimat häntä houkuttelevat.

Sitten oli kolmannen, saatanallisen voiman vaikutus. Saatanoiden opetus näkyi siinä, että he sanoivat: ”Me opetamme teille kaikista lyhimmän tien; jos olette voimakkaat, niin kieltäkää kaikki. Kieltäkää Jumala, josta teillä ei ole mitään tietoa. Huomatkaa se, jota te olette nimittäneet pahaksi. Antautukaa kaiken itsekkyyden valtaan; tulkaa täysin julmiksi, tehkää pahoja tekoja, olkaa pahoja toisille, niin silloin te kehitytte. Ja olkaa pahoja, ei ainoastaan ihmisille, vaan eläimille ja luonnollekin.”

Nämä ovat voimia, joita sanomme ”mustiksi voimiksi”, ”mustaksi magiaksi”.

Silloin oli jo siirrytty eteenpäin, elämään Atlantiksessa. Oli kulunut miljoonia vuosia, kun Atlantiksessa mustat voimat tulivat meidän luoksemme. Ne houkuttelivat meitä; ja me lankeesimme, hyvin monet hyvinkin pitkälle. Noilta ajoilta on ulkonaisesti periytynyt ihmiskunnan raskas karma, noilta ajoilta, jolloin annoimme vietellä itsemme julmuuteen, ilkeyteen ym. pahaan. Tämä vaikuttaa, että emme voi vieläkään järjestää oloja maan päällä oikein, vaan että meidän täytyy elää yhtämittaisessa onnettomuudessa. Se on seurausta siitä, että annoimme vallan kaikille jumalattomille, itsekkäille vaistoille ja panimme muut, heikommät olennot itseämme palvelemaan. Tietenkään eivät kaikki osanneet mennä yhtä pitkälle. Jotkut, valitettavasti, menivät hyvinkin pitkälle pahassa. Jos me olisimme oikein pitkälle menneet, meillä ei olisi mitään toivoa enää, niinkuin on niiden laita, jotka tulevat ”mustiksi maagikoiksi”, niiden, jotka todella valitsevat Jumalan ja kaiken hyvän vastustamisen ja sanovat: me emme tahdo olla missään tekemisissä hyvän ja Jumalan kanssa. Mutta monet ihmiset eivät saata näin pitkälle mennä pahassa. Useimmissa järki on niin pitkälle kehittynyt, että he ymmärtävät, että jumalattomuus ja pahuus vie kadotukseen, ja että on hullua kieltää kaikki hyvä. Meillä on inhimillisiä tunteita ja ajatuksia, jotka tekevät tällaisen tien mahdottomaksi. Siinä määrin kuin ihminen on antautunut pahan, julmuuden ja Jumalan pilkan valtaan, siinä määrin hän saa kärsiä sanomattomia tuskia.

Ja kun nyt katselemme ihmiskunnan elämää, meidän täytyy sanoa, että ihmiskunta vielä elää lankeemuksen tilassa, mutta että on yksilöitä, jotka pyrkivät pois tuosta lankeemuksen tilasta. Ymmärrämme, että se on yksilöllinen asia. Sillä ihminen on tuleva tietäjäksi, jumalaiseksi olennoksi, joka näkee, tietää ja osaa kaiken. Ja sentähden täytyy kunkin ihmisen yksilönä herätä. Hänestä täytyy tulla totuuden ja Jumalan etsijä. Hänestä täytyy tulla sellainen olento, joka pääsee pois pahasta ja kääntyy hyvään päin. Ja vasta silloin alkaa ihmisen yksilöllinen, inhimillinen historia. Ennen sitä hän on ihmiskunnallinen

ryhmäolento, joka elää lankeemuksen tilassa. Kun hän elää olentona, joka kaipaa totuutta, hyvyyttä, kauneutta, silloin hänestä tulee inhimillinen yksilö. Ja silloin alkaa hänen yksilöllinen kulkemisensa taivaallisen Isän luo. Se on ihmiskunnan ja yksilön kehitys.

Ja nyt olemme tulleet siihen, että kysymme: millä tavoin totuuden etsijä, ihminen, joka yksilöllisesti herää, voi voittaa kaikki nämä kiusaukset? Miten hän pääsee niiden pauloista?

Muistamme, kuinka apostoli sanoi: ”Auta minua ja lisää uskoani.” Pietari, joka näki Mestarin joka päivä, lankesi epäilykseen. Ei kuitenkaan epäilykseen siitä, että Jeesus Kristus oli kaikki voittanut ja seisoi päivän sankarina, vaan epäilykseen omaan itseensä nähden.

Kuinka voi päästä irti kaikesta heikkoudesta, minkä tuntee? Kuinka voi nousta tästä kadotuksen ruumiista? Kuinka voi rakentaa sellaisen ruumiin, joka tottelee hengen käskyjä sekä ymmärtää käytännöllisesti, että täytyy oppia voittamaan kiusaukset?

Kun ihminen totuuden etsijänä, opetuslapsena, pyrkijänä tutkii itseänsä, niin hän huomaa, mitä kaikkia vaistoja ja viettejä hänellä on julmuuteen ja toisten hallitsemiseen. Viettelijä voi tarkoittaa hyvää, mutta ihminen ei huomaa, kuinka lankeemus saattaa hänet erilaisten voimien pauloihin.

”Teidän pitää ihmisinä rakentaa yhteisesti paratiisi maan päälle. Ja kuinka voitte rakentaa? Tietenkin poistamalla ne, jotka estävät teitä rakentamasta.”

Yhteiskunnissa on paljon köyhiä, jotka tuntevat, ettei ole Jumalan tarkoitus, että heidän aina pitää elää kurjuudessa, kun kuitenkin on olentoja, jotka saavat rypeä kaikissa intohimoissansa. Kuinka olisi mahdollista, että maan päällä vallitsisi sellainen vääryys, että me saamme vain nähdä vaivaa, ja toiset saavat nauttia kaikesta? Silloin kuiskaavat nämä voimat: ”Se on ihmisen oma tietämättömyys. Nuo toiset ovat ilkeitä ja häijyjä olentoja. Heittäkää heidät pois ja tappakaa heidät.” Näin kuiskaavat saatanalliset voimat. Ja siinä on näennäisesti niin

suuri totuus, että ihmiset kaikessa parhaassa tunteessa nousevat ja tappavat. Mutta samalla he ovat langenneet saatanan pauloihin; eivätkä ole nousseet sen suurempaan onneen. Jos he saavatkin nauttia tämän elämän hyvyyksistä, heidän lapsensa saavat sitä enemmän kärsiä. Siitä ei tule parannusta. Ja sentähden juuri täytyy ihmisen tutkia itseänsä voidaksensa ymmärtää, mitä julmia tekoja hänessä on. Hän ei tahdo enää olla paha. Hänen täytyy tulla sellaiseksi, että hän ei hyvässä tarkoituksessa tahdo tehdä mitään julmaa eikä saattaa toisia kärsimään. Hänen tulee tutkia itseänsä ja vetää esille itseänsä se inhimillinen voima, jota sanotaan sääliksi. Jos ihminen muistaa, että hänen sydämessänsä elää sääli, silloin hän ei voi elää Saatanan pauloissa. Silloin sääli voittaa Saatanan. Ihminen aina muistakoon, että hänen sydämessänsä asuu sääli ja ettei hän sentähden voi tuottaa kärsimyksiä toisille. Jos hän tämän muistaa, silloin ei voi sekaantua mihinkään julmuuteen.

Tiedämme erään ihmeellisen ihmisen, Gautama Buddhan, joka vei huippuunsa tämän tiedon, ja joka pelasti ne, jotka hänen ääntänsä kuuntelivat. Saatanalla ei ole mitään valtaa sen ihmisen yli, joka seuraa Buddhaa. Hän opetti seuraajilleen sääliä. Kun ihminen oppii säälien ymmärtämään eläimiä, niin hän ymmärtää, että ihmisetkin voivat kärsiä. Ja, jos hän oppii säälimään ihmisiä, niin hän voi sen ulottaa muihin luonnonvaltakuntiin. Se pelastaa hänet pahasta tahdosta. Buddha pelasti ihmiskunnan Saatanan vallasta.

Mutta sitten meissä ovat luciferiset voimat, nuo kiehtovat voimat, jotka eivät suinkaan puhu mistään pahasta, vaan kaikesta hyvästä. Nämä meissä opettavat tekemään syntiä, opettavat meille sukupuolielämän salaisuudet. ”Opi tuntemaan onnea maailmassa! Siis seuraa vain minua. Kuinka nautinto voisi olla väärää? Kuinka tällaisessa maailmassa, missä on enimmäkseen kärsimystä ja tuskia, muuten voisi elää; täytyyhän saada nauttia, muuten emme jaksaisi. Meidän täytyy saada nauttia. Ja mehän emme osaa nauttia muulla tavoin kuin aisteillamme.” Näin puhuvat luciferiset voimat. Näin ne yhä tänä

päivänäkin puhuvat meille. Millä tavoin me voimme ne voit-
taa? Mikä on se taikasana, joka auttaa näiden vallasta? Se on
Jeesus Kristuksen opettama positiivinen, aktiivinen rakkaus.
Kun Jeesus Kristus sanoi: ”Rakastakaa toisianne, niinkuin mi-
nä olen teitä rakastanut” —, niin nuo sanat ja niiden sisäinen
merkitys sisältävät tuon taikasanan. Noihin sanoihin kätkey-
tyy luciferisten voimien voittaminen. Hän on näyttänyt, millä
tavoin voi päästä sukuvietin, kaiken heikkouden, puutteellisuu-
den ja epäilyksen täydellisestä vallasta, kaiken aistinautinnon
ylivallasta. Siitä voi päästä ainoastaan kristusrakkauden avul-
la.

Meidän pitää oppia rakastamaan toisia, antamaan kaiken
sillä rakkaudella, jolla Jeesus Kristus meitä rakasti, toisin sa-
noen todellisella rakkaudella.

Rakkaus ei etsi mitään nautintoa, ei omaa onnea. Rakkaus
ei ole mustasukkainen; rakkaus ei vihaa eikä epäile. Rakkaus
tahtoo palvella ja antaa itsensä ja vain nostaa toisia. — Meidän
pitää alkaa rakastaa juuri niitä, jotka ovat meitä lähinnä. Ei
meidän pidä ensimmäiseksi ajatella, että meidän pitää rakas-
taa afrikkalaisia ja tulimaalaisia, ei, vaan rakkauden täytyy en-
sin tulla ilmi niiden keskuudessa, jotka kuuluvat samaan piiriin
meidän kanssamme; heidät on meille annettu sitä varten, että
oppisimme rakastamaan.

Siis, kun tahdomme päästä luciferisten voimien vallasta,
meidän täytyy tehdä juuri sitä, jonka tiedämme sydämessäm-
me tuottavan suurinta onnea ja autuutta niille, jotka ovat mei-
dän lähellämme. Meidän ei pidä olla pieniä ja heikkoja rakkau-
dessa, vaan täynnä iloa ja antautumusta. Niin meidän täytyy
rakastaa omaisia, ystäviä, veljiä, ja vähitellen jokaista ihmistä,
joka tulee meidän tiellemme. Ja ihminen, joka alkaa voittaa lu-
ciferisten voimien kirouksen, tulee lopulta sellaiseksi, että jo-
kainen, joka tulee hänen luoksensa tietää tulevansa rakastavan
ystävän luo.

Jokaisen ihmisen, joka on Luciferin itsessänsä voittanut,
sydän täyttyy sanomattomalla rakkaudella. Hän elää siinä vi-

attomuuden tilassa, että hän vain katselee, kuinka kaikki on hyvää ja kaunista Jumalan ihmeellisessä maailmassa. Sen rakkauden on Jeesus Kristus meille tuonut. Ja sitä rakkauselämän koulua me käymme.

Ihminen, joka pyrkii Jumalan luo, voi lyhyesti, keskitetyssä muodossa ottaa oppia tullakseen Jumalan luo. Kaikki, mitä me hengestä opimme, on sitä mitä elämä meille opettaa. Mutta kun olemme tietäjiä, mystikoita, niin opimme nopeasti. Miksi tuhlaisimme kymmeniä miljoonia vuosia siihen, minkä voisimme oppia yhdessä hetkessä? Se on vain teoria, mutta eihän se ole mahdotonta. Ihminen voisi yhdessä minuutissa tulla mestariksi, mutta käytännössä on tavallisesti niin, että ihminen muutamassa tuhanessa vuodessa voittaa sen, mihin muuten kuuluisi miljoonia vuosia.

Ja kun me näin opimme voittamaan luciferisia voimia ja opimme todella rakastamaan, silloin huomaamme, että emme ole oikein osanneet rakastaa, emme parasta ystäväämme, emme edes omaa lastamme; vaikka äidinrakkaus onkin kaikista kaunein kuva tästä, niin äitikin voi oppia, ja hänkin voi puhdistua. Ja meidän rakkautemme täytyy käydä äidinrakkauden kautta. Meidän täytyy oppia rakastamaan niinkuin äiti, ja siitä vielä nousta ylöspäin.

Kun me ihmisinä siis opimme vähitellen voittamaan näitä luciferisia voimia, niin ahrimaniset voimat astuvat meidän eteemme.

Voi, kuinka ihmeellisiä ovatkaan ahrimaniset voimat ja niiden paulat! Emme pääse mihinkään, ennen kuin olemme voittaneet kaiken tiedon. Aina siihen asti, kunnes silmämme näkee kaikki elämän ja kuoleman salaisuudet, voimme sotkeutua ahrimanisiin voimiin.

Me uskomme, että meidän täytyisi kuulla ainoastaan Jeesus Kristuksen ääntä omassa sisässämme. Jokainen mystikko, joka kulkee ”kaidalla tiellä” eteenpäin, tietää, kuinka paljon hänen täytyy tietää ja nähdä totuutta. Mutta kaikkina aikoina ihminen aina niin mielellään tahtoisikin lykätä vapahtajan ulos

omasta itsestensä. ”Kuinka ihmisen olisi ihanaa olla, jos hänellä olisi ulkopuolellaan jokin vapahtaja, joka voisi nostaa hänet taivaaseen.” Ahrimaniset voimat lähettävät meidän mieleemme tällaista. Ne tahtovat, että olisi ulkonaisia vapahtajia. ”Kuinka me osaisimme ja voisimme olla pyhiä ja puhtaita ilman? Siinähan on kylliksi, että uskomme, että joku toinen on pyhä ja puhdas. Ei ole mitään muuta pyhää kuin se, mikä on muissa.” Juuri silloin ahrimaniset voimat puhuvat meille, kun tunnemme näin. Ihminen on luonnostaan niin taipuvainen etsimään vapahtajaa ulkopuoleltaan. Se on tuo tavallinen messiasusko. Ihmiset ajattelevat aina, että nyt pitäisi messiaan tai vapahtajan tulla, eivätkä ajattele, että messias tulee ihmisyksilön luo, silloin kun tulee.

Tahdon tässä vain sanoa sanat, jotka tavallaan ovat hämmästyttävät. Madame Blavatsky kirjoitti aikakauskirjassaan Lucifer: ”Nyt, kun teosofia on maailmassa, on toivoa, että ihmiset lopultakin pääsevät tuosta Messiashoureesta ja ymmärtävät, mitä Messiaksella on tarkoitettu.”

Ahrimanisten voimien lumoihin jouduttuamme, kun odotamme ulkonaista vapahtajaa, on aivan kuin Johanneksen evankeliumissa sanotaan (Joh. 10. luku):

”Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka ei käy ovesta lammastarhaan, vaan nousee siihen muualta, se on varas ja rosvo.

Mutta joka käy ovesta sisään, hän on lammasten paimen.

Hänelle ovenvartija avaa, ja lampaat kuulevat hänen ääntänsä; ja hän kutsuu omat lampaansa nimeltä ja vie ne ulos.— —”

Mikä se on? Se on Kristus, mystinen Kristus.

Jeesus Kristuksen jumaluus

IX

Johanneksen evankeliumi on kyllä historiallinen esitys Jeesus Kristuksen elämästä, mutta kuitenkin olemme edellä huomanneet, että se suuresti eroaa ns. synoptisten evankeliumien historiallisesta esityksestä siinä, että se ei kerro Jeesuksen persoonallisuudesta, vaan hänen kristusminästään. Se puhuu Jeesus Kristuksesta Jumalana, Logoksena. Sentähden tässä Johanneksen evankeliumissa on kohtia, jotka eivät lainkaan olisi ymmärrettävissä, jos ajattelisimme niitä tavallisen, vaikkakin kehittyneen ja henkevän ihmisen kannalta. Meidän täytyy ymmärtää, että Jeesus Kristus oli todella Jumala siinä merkityksessä, että hänen kristusminänsä ei ollut ainoastaan tavallisen ihmisen korkeampi minä, vaan että se korkeampi minä oli niin uppoutunut Jumalaan, Logokseen, että Jumala, Logos, toimi, puhui Jeesuksen persoonallisuuden kautta. Huomaamme siellä täällä sellaisia sanoja ja lauseita Johanneksen evankeliumissa, että kaikki kristitytkin vetoavat niihin, kun tahtovat puhua ja todistaa Jeesuksen jumaluudesta.

Mutta tutkijoina me olemme kuitenkin ymmärtäneet, että Jeesuksen jumaluus, hänen kristusminänsä, ei ole laadultaan toisenlainen kuin meidänkään korkeampi minämme, sillä meidänkin korkeampi minämme voi kehittyä samalla tavoin, saavuttaa samanlaisen jumalaisuuden kuin Jeesuksen korkeampi

minä. Sen todistavat Jeesuksen omat sanat. Hän on vain persoonallisuutena toisessa asemassa, koska hän on ensimmäinen veljistä, koska hän on persoonallisuutena olemassa tuossa kristusminässä, josta me kaikki voimme tulla osallisiksi. Tämän todistaa muuan kohta Johanneksen evankeliumissa, se, jossa Jeesus sanoo opetuslapsilleen: ”Minä olen se tosi viinipuu, ja Isäni on viinitarhuri. Minä olen viinipuu ja te olette oksat.”

Silti tahdon heti huomauttaa, että noilla sanoilla on sellainenkin merkitys, joka kohdistuu meihin kaikkiin, että tuo ”minä”, josta Jeesus puhuu, on myöskin jokaisessa ihmisessä oleva korkeampi, jälleensyntyvä minä; sillä jokaisen ihmisen täytyy henkisessä kehityksessään kerran lausua nuo samat sanat: ”Minä olen se tosi viinipuu, ja te olette oksia minussa.” Kenelle ihminen lausuu nuo sanat? Hän lausuu ne kaikille omille persoonallisuuksilleen. Jälleensyntyvänä minänä hän kerran näkee, että hän on puu, josta persoonallisuudet ovat oksia. Hän on se viinipuu, joka on antanut elämän kaikille niille persoonallisuuksille, jotka ovat esiintyneet täällä maan päällä. Kerran jokainen ihminen kyllä näkee tämän, kun jälleensyntymismuisti hänessä on herännyt. Hän näkee, että hän on monta kertaa tehnyt aivan kuin oksan itsestään, joka on ilmennyt tässä näkyvässä maailmassa. Hän itse on tosi viinipuu, jota ilman oksa ei olisi mitään. Hän on se kaikkien jälleensyntymien elävä minuus, jonka oksia persoonallisuudet ovat.

Mutta samalla, kun tämä lause merkitsee myös tätä, koska se on kokemusperäinen tosiasia, jonka jokainen ihminen henkisessä elämässään kokee, samalla se sisältää myös sen totuuden, että samoin kuin ihmisminän eri persoonallisuudet ovat oksia tuossa minän puussa, samoin kaikkien ihmisten todelliset minuudet, jälleensyntyvät minuudet ja siis sen ohella heidän persoonallisuutensa, toisin sanoen kaikki ihmiset, jotka ovat eläneet ja tulevat elämään, kaikki ne ihmisminät ja heidän sadat persoonallisuutensa ovat oksia suuremmassa viinipuussa, ihmeellisemmässä, jumalaisemmassa viinipuussa, jota ni-

mitämme Kristukseksi. Kristus-nimellä tarkoitamme juuri sitä viinipuuta, jonka Isä on istuttanut ja jota Isä hoitaa niinkuin puutarhuri.

Mikä on tämä Kristus? — Se on Isän Jumalan Poika, nimittäin Hänen tajunnassaan elävä täydellinen Ihminen. Se on suuri Jumalan Poika, suuri, elävä ihanne, Taivaallinen Ihminen, suuret, jumalaiset kasvat, jotka Isä Jumala on tajunnassaan luonut ja tajunnassaan ylläpitää ja elättää. Tämä ihmeellinen Kosminen Kristus, täydellisen ihmisen kuva, joka kuva ei ole mikään eloton kuva, vaan elävä todellisuus, tämä Jumalan Poika on kaikkien elävien olentojen takana, ja kaikki ihmisminät ovat siinä oksia. Kaikkien meidän sisin minämme, henkemme, sielumme, millä nimellä tahdomme sitä nimittää, on oksa siinä viinipuussa. Toisin sanoen sen viinipuun elämä ja voima elää jokaisessa inhimillisessä minuudessa, yksilöllisyydessä. Jumalainen siemen on laskeutunut jokaisen ihmisminän maaperään.

Tämä totuus ilmaistaan siis eri tavoin, mutta se tarkoittaa sitä, että kaikki ihmisminät ovat kuin heijastuksia, peilikuvia tuosta täydellisestä Jumalan Pojasta. Me nimitämme tätä mysteeriä mystiseksi Kristukseksi. Suuri Jumalan Poika, Kosminen Kristus on mystisenä Kristuksena jokaisen ihmisen hengessä. Se mystinen Kristus elää kaikkialla maailmassa, eläin-, kasvi- ja kivikunnassa, kaikkialla; mutta missään luonnonvaltakunnassa se ei ole päässyt siihen mittaakaan ilmennyksessään kuin ihmisessä. Ihmisestä sanotaan sentähden, että hän on luomakunnan kruunu ja että hänet on luotu Jumalan kuvaksi. Ja kun ihmisessä siis on mystinen Kristus, niin hän tässä henkisessä merkityksessä on oksa siitä viinipuusta, joka on Kosminen Kristus, Jumalan poika.

Jeesus Kristus oli esikoinen, ensimmäinen kaikista ihmiskunnan veljistä, joka oli voinut ottaa Jumalan Pojan niin kokonaan, niin täydellisesti vastaan, ettei hänessä ollut sitä soppukkaa, ei sitä salattua paikkaa, missä ei Kosminen Kristus ollut. Me ihmiset voimme kyllä ottaa Kristuksen vastaan jossa-

kin määrin, mutta meissä on osia, joissa Kristus ei ole elävä. Kristus voi olla meidän sydämessämme, tajunnassamme, järjessämme, mutta silti on varmasti osia meidän organismissamme, joissa Kosminen Kristus ei ole. Sillä jos Kristus olisi meissä kokonaan, emme olisi enää ihmisiä tavallisessa merkityksessä, vaan olisimme Jumala: Jumala olisi ilmennyt meissä. Jeesus Kristus oli ensimmäinen ihminen, jossa Jumala kokonaan ilmeni. — Kuinka suuren, suuren sijan oli Isä jo saanut Buddhassa! Buddha oli ihanin ihminen, joka ennen Jeesusta eli maan päällä; hän oli pitkälle tullut, mutta ei niin paljon vielä ollut omaksunut Kosmista Kristusta kuin Jeesus. Kun Buddha heräsi boodhipuun alla, ja kun korkeimmat jumalat taivaasta tulivat häntä kunnioittamaan, silloin koko tämä planeetta vapisi; kävi kuin tuomio yli maapallon; mutta silloin ei se tuomio vielä kokonaan järkyttänyt tätä maapalloa kuten Jeesus Kristuksen kaste Jordanissa. Silloin todella tämän tähden kaikki näkymättömät ruumiit vapisivat; silloin todella tapahtui muutoksia tämän maapallon, tämän planeetan elämässä, ja silloin kruunattiin Buddhankin työ. Silloin Buddha taivaassa iloitsi, kun hän huomasi, että nyt tapahtui se, jota hänkin oli ikävöinyt ja toivonut.

Jeesus Kristus oli siis ensimmäinen, esikoinen, joka otti Jumalan Pojan kokonaan vastaan itseensä, joka ilmoitti meille Isän. Ja sen vuoksi hänkin tavallaan on juuri kuin se viinipuu, josta me olemme oksia; hän on niin yhtä Kosmisen Kristuksen kanssa, hänen oma tajuntansa niin uppoutunut Jumalan Poikaan, että hän elää mystisessä Kristuksessa.

Kun meissä ihmisissä nyt Jeesus Kristuksen jälkeen herää mystinen Kristus, niin me emme voi sivuuttaa Jeesusta; me emme voi saavuttaa sellaista mystistä Kristusta, jossa emme olisi tietoisia Jeesus Kristuksesta. Sentähden on ihmisen ihanin kokemus se, kun hänessä kirkastuu Jumalan Poika, että Jeesus on siinä mukana, että Jeesus on hänen luonaan ja sisällään, ja että kaikki muut vapahtajat, maailman viisaat, suuret mestarit

ja suuret, täydellisyiden saavuttaneet olennot ovat mukana ja tuntevat Jeesus Kristuksen.

Sentähden meidän ei tule hämmästyä, että Johanneksen evankeliumissa, jossa puhutaan Jeesuksen kristusminästä, painoitellen puhutaan Jeesuksen persoonallisuudesta. Ja muutamissa kohdissa näkyy selvästi, että painotetaan Jeesuksen persoonallisuutta, niinkuin näissä edellä mainituissa sanoissa painotetaan hänen mystistä kristusminuuttaan. Juuri niiden sanojen jälkeen tulee lause, joka osoittaa, että Jeesus Natsarealainen persoonallisuutena on niin lähellä, että hän samalla puhuu itsestään kuin persoonallisuutena. Jeesus sanoo: ”Jos te pysytte Minussa ja Minun sanani pysyvät teissä, niin anokaa, mitä tahdotte, ja te saatte sen.” Sillä tavoinhan voi puhua ainoastaan Kosminen Kristus. Mutta kohta perästä sanoo Jeesus: ”Jos pidätte minun käskyni, niin pysytte rakkaudessani, niinkuin minä olen pitänyt Isäni käskyt ja pysyn Hänen rakkaudessaan.” Siinä on samalla heti pieni ylimeno Jeesuksen persoonallisuuteen. Tietenkin nämäkin sanat puhuu Kosminen Kristus; tietenkin Kristus noudattaa Isän tahtoa. Kuinka se Kosminen Kristus, joka on Isän Jumalan täydellisyiden ajatus, voisi muuta kuin aina täyttää Isän tahdon. Mutta kuitenkin tässä, kun Jeesus puhuu, hän painottaa: ”Pitäkää minun käskyni” —, niin se on samalla hänen persoonallisuutensa, joka puhuu. ”Minä, Jeesus Natsarealainen, olen aina pitänyt Isäni käskyt, ja minä olen antanut teille käskyt, minä, juuri Jeesus Natsarealainen, olen niitä teille puhunut; siis pitäkää te minun käskyni, sillä silloin te pysytte minun rakkaudessani, ja silloin minä olen teidän puolellanne ja puhun teidän puolestanne Isälle.”

Kun sitten samassa puheessa vähän myöhemmin Jeesus niinikään puhuu siitä, että hän lähtee pois, hän puhuu tietenkin persoonallisuudestaan. Se on samalla hänen oma persoonallinen minänsä, joka puhuu: ”Minä lähdän pian pois; ja te voitte tulla surullisiksi siitä.” Mutta samalla, kun hän itse tietää, että

murhe täyttää sydämen, hän samalla lisää: ”Kuitenkin minä sanon teille totuuden: teille on hyödyksi, että minä menen pois, sillä ellen mene pois, ei Lohduttaja tule teidän tyköne. Mutta jos menen pois, lähetän Hänet tyköne.”

Nämä Jeesuksen sanat ovat antaneet aihetta monenlaisiin selityksiin ja dogmeihin, monenlaisiin uskonnollisiin riitoihin. Kuitenkin ne ovat aivan selvät, totuudenmukaiset, psykologisesti aivan oikeat. — Te jokainen tiedätte kokemuksestanne, että jos teillä on jokin rakas omainen, esimerkiksi isä ja äiti, niin, niin kauan kuin he elävät, te kyllä voitte ajatella, että he ovat viisaita ja heitä on toteltava, on noudatettava heidän neuvojaan. Mutta kuinka usein kuitenkin tapahtuu, että te ette noudata niitä: ja se riippuu siitä, ettette aivan selvästi näe heidän viisauttaan: isä puhuu lapsille, mutta he eivät aina ymmärrä ilman muuta, että isän käskyt ovat viisaat. Mutta sitten, kun isä on kuollut, lasten mieliin muistuu erikoisia sanoja, viisaita neuvoja, mitä isä on puhunut. Kaikki on aivan kuin kirkastunut silloin, kun isä on kuollut, ja lapset ajattelevat: ”Kuinka isä sentään tarkoitti hyvää; kuinka hän oli viisas, ja kuinka hän meitä rakasti!”

Sellaisen kokemuksen ihmiset täällä maan päällä tekevät aina niiden kuolleiden suhteen, joita he ovat rakastaneet ja kunnioittaneet. Ja aivan sama on suhde myös silloin, kun on kysymys jostakin viisaasta ihmiskunnan opettajasta, jostakin mestarista, adeptista, vapahtajasta. Niin kauan kuin hän elää, hän on niin sanoaksemme siksi lähellä ihmisiä, että hänen viisautensa ja suuruutensa ei selvästi näy, niinkuin emme näe, kuinka suuri vuori on, kun olemme sen lähellä. Vasta sitten, kun tuo viisas on lähtenyt pois, huomaamme selvästi, kuinka ihmeellinen ja suuri hän oli, kuten Zarathustra, Mooses, Buddha, Pythagoras . . . Sillä silloin on, kuin totuuden henki olisi tullut hänestä, kuin olisi hän sen lähettänyt, niinkuin isä ja äiti taivaasta lähettävät hengen, joka lapselle muistuttaa ja todistaa heidän rakkaudestaan. Samalla tavoin joku suuri mestari, kun hän kuolee, lähtee pois ihmiskunnasta, lähettää jälkeensä

näkymättömästä maailmasta kuin jonkin totuuden hengen, joka muistuttaa kaikille hänen uskollisille opetuslapsilleen, mitä hän on puhunut, ja kirkastaa sen, niin että he nyt paremmin kuin ennen ymmärtävät, kuinka hyvää hän on tarkoittanut, kuinka paljon hän on heitä rakastanut, kuinka paljon itkenyt ja kärsinyt heidän puolestaan. Ja kuta suurempi ja ihmeellisempi tuo opettaja on ollut, sitä puhtaampi, suurempi, pyhempi on myös ollut se henki, joka on tullut hänen kuolemansa jälkeen, se henki, joka varsinaisesti sitten luo seurakunnan, seuran, kirkon, joka jatkaa suuren opettajan työtä. Se on aina tuon totuuden hengen työtä. Ei mikään suuri uskonnollinen liike olisi syntynyt Buddhan jälkeen, kun hän oli mennyt nirvaanaan, elleivät hänen opetuslapsensa olisi tulleet täytetyiksi sillä elämän viisaudella, mikä Buddhalla oli, elleivät he olisi saaneet kuin voimaa jatkaa Buddhan pelastustyötä.

Samoin on aina ollut jokaisen suuren opettajan jälkeen. Se henki, mikä hänestä on sitten lähtenyt — ja meidän täytyy ymmärtää se ennen kaikkea aivan psykologisesti —, vaikuttaa taikamaisena ihmisten sieluissa sen jälkeen, kun hän on lähtenyt pois. Ja se totuuden henki, joka siis aina on tullut maailmaan, ennen kaikkea juuri opetuslapsiin sen perästä, kun mestari itse on lähtenyt näkymättömään maailmaan, on luonut suuret liikkeet, jotka kansoja kasvattavat ja vievät ihmiskuntaa eteenpäin.

Me voimme ymmärtää, pitäen kiinni siitä, josta mainitsin, että kuta suurempi opettaja on ollut, sitä puhtaampi, pyhempi, korkeampi on se henki, joka hänen kuoltuaan on vaikuttanut. Kristikunnassa ensimmäisinä aikoina nousi esille muuan merkittävä dogmikysymys. Jeesus oli sanonut: ”Sitten, kun minä kuolen, lähden pois tästä näkyvästä maailmasta, tulee Lohduttaja, totuuden Pyhä henki, teidän luoksenne ja muistuttaa teidän mieliinne, mitä olen puhunut ja opettanut teille ja enemmänkin, kuin olen ehtinyt puhua.” Kun kristikunta tämän ymmärsi, huomasi, näki ja koki, niin tässä alkuperäisessä kristikunnassa ne, jotka todella olivat asiat syvästi kokeneet ja sy-

västi tiesivät asioista, ajattelivat: ”Onko sen puhtaampaa ja pyhempää Lohduttajaa, sen korkeampaa totuuden henkeä koskaan ennen ollut? Ei, se on mahdotonta!” Näin kaikista viisaimmat todistivat itselleen. ”Jeesus Kristuksen, joka ruumistutti meille itse Logoksen, kuoleman jälkeen ei tullut meille mikään tavallinen totuuden henki, ei mikään sellainen pyhä henki, jonka ennen joku toinen oli lähettänyt, vaan hänen jälkeensä tuli sellainen Pyhä henki, totuuden henki, joka samalla läksi Isästä, itse Jumalasta.” Jumalasta oli tavallaan aina jokaisen suuren mestarin ja opettajan totuuden henki lähtenyt, sillä kaikki totuuden työ on Jumalasta, mutta se totuuden henki oli tietenkin tullut kunkin opettajan värittämäksi. Samalla tavoin tietenkin Isästä Jumalasta lähtenyt totuuden henki nytkin tuli Jeesus Kristuksen värittämäksi. Mutta koska Jeesus Kristus oli puhdas valo, koska Jeesus Kristus ruumistutti täydellisenä, kirkkaana, tahrattomana itse Kosmisen Kristuksen, niin myös se totuuden henki, joka hänen kauttaan tuli maailmaan, ei ollutkaan väritetty. Se oli puhdas, se oli itse totuus, se oli Isästä suoraan lähtenyt.

Tämä niin hieno, ylevä merkillinen kysymys sai sitten nuo kristityt jakautumaan, kun heidän piti ajatella tosiseikkojen formuloimista ja esittämistä opetusten muodossa. He sanoivat: ”Totuuden Pyhä henki, se Lohduttaja, joka Jeesuksen jälkeen on tullut maailmaan, on lähtenyt Isästä”. Mutta toiset heistä silloin tahtoivat painottaa sitä, että se on niin kokonaan lähtenyt Isästä, ettei se ole saanut mitään väritystä Jeesus Kristuksen persoonallisuudesta. Toiset taas, pitäen myös kiinni tosiseikasta, sanoivat: ”Sittenkin se on lähtenyt Jeesus Kristuksesta; se on samalla Pojasta, kun se on Isästä.”

Me huomaamme, kuinka tuo alkuperäinen kristikunta jakautui kahteen kirkkoon, meidän mielestämme niin perin pienen ja vähäpätöisen asian vuoksi. Kreikkalaiskatolinen kirkko sanoo: Pyhä henki lähtee ainoastaan Isästä. Mutta roomalainen kirkko sanoo: Se lähti myös Pojasta. Molemmat ovat tietenkin oikeassa. Tietenkin totuuden Pyhä henki on Jeesus

Kristuksesta, hänen kauttaan tullut. Se oli hänen henkensä, joka oli maailmassa ja tuli maailmaan sen perästä, kun hän meni näkymättömiin, mutta koska hän ruumistutti Isän, niin se henki oli samalla Isän henki. Kaikki siis oli totta; ja me ymmärrämme näiden dogmien sisäisen totuuden.

Mutta sitten on tärkeää juuri se, mitä tämä totuuden Pyhä henki opettaa ja todistaa. Jeesus Kristus tuossa puheessaan Johanneksen evankeliumin mukaan myös heti lisää, mistä hänen lähettämänsä totuuden Pyhä henki tulee todistamaan. Se ei tule opettamaan ja puhumaan, ei todistamaan mitä tahansa, vaan se totuuden Pyhä henki, minkä hän lähettää, tulee todistamaan määrättyistä asioista, jotka ovat yhtä hänen opetustensa ja neuvojensa kanssa. Totuuden Pyhä henki ei voi opettaa mitä tahansa. Kun tutkimme kristittyjen kirkkojen historiaa, huomaamme, että muka totuuden Pyhä henki, jonka kaikki kirkot ovat uskoneet vaikuttavan itsessään, opettaa milloin mitäänkin, kuinka se totuuden Pyhä henki, jonka roomalaiskatolinen kirkko on uskonut johtavan itseään, käsklee mitä julmimpiin tekoihin, käsklee sotiin ja inkvisition avulla vainoamaan kerettiläisiä. Me näemme, kuinka se totuuden Pyhä henki on kirkkoissa ja lahkoissa käsenyt ihmisiä valehtelemaan ja tekemään kaikenlaista pahaa ”Jumalan suuremmaksi kunniaksi”.

Me tietenkin silloin nykyaikaisina skeptisinä ihmisinä kysymme: Mikä Pyhä henki se on? Me emme usko sellaiseen Pyhään henkeen, vaikka jokin kirkko sanookin: ”Pyhä henki meitä ohjaa.” Pyhä henki sai paavin 70-luvulla viime vuosisadalla julistamaan, että hän, paavi, ollen Kristuksen edustaja maan päällä, on aivan erehtymätön; niin että mitä tahansa paavi sanoo, on iankaikkista totuutta. Totuuden Pyhä henki saa siis tällaista aikaan. Joku kuolevainen ihminen, joka on nostettu paavin istuimelle, on viisaampi kuin kukaan muu maan päällä, viisaampi kuin jokin pyhä kirja, sillä siinä voi olla tekstivirheitä, sitä voi tulkita eri tavalla; paavi on siis pätevämpi.

Me skeptisinä ihmisinä sanomme: tuollaista totuuden hen-

keä me emme usko. Ja me olemme siinä oikeassa, sillä sellaista totuuden henkeä ei Jeesus Kristus lähettänyt. Hän on nimenomaan tässä Johanneksen evankeliumissakin antanut meille totuuden mittapuun, sanonut meille, mitä totuuden Pyhä henki tulee opettamaan, mistä muistuttamaan. Eivätkä ne ole mitään pieniä asioita, vaan ihmeellisiä näköaloja, jotka avaavat meille kehityksen mahdollisuuksia kuinka paljon tahansa, mutta ne ovat kuitenkin *eettisesti* tarkoin määrättyjä. Jeesus Kristus on itse selvästi asettanut tuollaisen mittapuun rajaviivan, ja sanonut: ”Kaikkea sitä, mitä on tämän viivan sisällä, totuuden Pyhä henki opettaa teille. Jos joku hyppää sen viivan yli, hän ei ole enää minun lähettämäni.” Johanneksen evankeliumin 16:nnessa luvussa Jeesus sanoo totuuden Pyhää henkeä tarkoittaen: ”Ja kun Hän tulee, niin Hän nuhdellen vakauttaa” — kreikkalainen sana tässä merkitsee vakauttaa tai nuhtelee, soimaa — ”maailmaa synnistä ja vanhurskaudesta ja tuomiosta; synnistä, koska eivät usko minuun, vanhurskaudesta, koska minä menen Isän tykö, ettekä enää näe minua, ja tuomiosta, koska tämän maailman ruhtinas on tuomittu.”

Nämä lyhyet lauseet ovat erinomaisen sisältörikkaita. Totuuden Pyhä henki todistaa ja opettaa meille jokaiselle synnistä, mutta ei se jätä meitä arvelemaan, mitä on synti, vaan se heti sanoo, Jeesus omilla sanoillaan sanoo, mikä synti on: ”synnistä, koska eivät usko minuun”. Synti on juuri sana, josta ollaan hyvin epä tietoisia, samalla kun ollaan hyvin varmoja siitä, mitä se merkitsee. Me tiedämme, että uskovaiset ovat tietävinään hyvin selvästi, mitä on synti. He tuomitsevat hyvin helposti ja sanovat: ”Se ja se on synti”. Ja ihmiset, jotka ovat tätä lapsuudestaan asti tottuneet kuulemaan, ajattelevat erilaisista teoista ja tunteista, että ne ovat syntiä. Sitten on meidän aikanamme skeptisiä ihmisiä, jotka eivät ymmärrä ollenkaan sitä sanaa. He tuntevat olevansa ihmisiä. He eivät tahdo kuulla puhuttavan synnistä, sillä se on heidän mielestään kuin ruikuteltaisiin: ”Minäkin olen synnissä siinnyt ja syntynyt, en kelpaa mihinkään”. Nykyajan skeptiset ihmiset voivat tuntea

sisässään: ”Mitä se synty on? En tahdo olla tuolla tavalla sentimentaalinen; en tahdo Jumalan tahtovan, että pukeudun rumasti ja otan nöyrän ilmeen päälleni ja sanon, että olen kaikista syntisin ihminen. Olen mieluummin kuin vanhat kreikkalaiset, jotka etsivät kauneutta, ihminen, joka koettaa pyrkiä hyvään; en alistu mihinkään alhaiseen, sentähden että olen ihminen.”

Näin ajattelevat monet ihmiset meidän aikanamme. Heidän oma ihmisyytensä on kuin noussut tuota ruikuttelua vastaan. He tuntevat, kuinka pyhä on käsite ”ihminen”; eivät he ole maan matoja. Sentähden he eivät ymmärrä tuota syntisanaa. Ja paljon sitä on väärin käsitetty. Sehän on ihmiskuntaa painanut ja vielä tänä päivänä painaa ihmisiä maahan, niin että ihmiset eivät usko mihinkään hyvään, että Jumala voi olla heissä, että voi pyrkiä johonkin, saada jotakin aikaan. Sehän se juuri estää ihmisiä uskomasta Jumalaan, joka on hyvyys ja rakkaus. Senhän olemme aivan psykologisesti ymmärtäneet, ja olemme ihmetelleet, onko Jeesus Kristus jotakin tuollaista puhunut, mitä nuo kaikki uskovaiset sanovat. Pitääkö meidän panna mustimmat vaatteet päällemme ja olla vihaisia kaikille ihmisille, siksi että he ovat niin huonoja? Ei, meidän ei tarvitse muuta kuin kääntyä noiden sanojen puoleen Johanneksen evankeliumissa ymmärtääksemme, mitä Jeesus selvästi sanoo: ”Totuuden Pyhä henki, kun se teihin tulee, opettaa, että synty on sitä, että te ette usko minuun.” Synty on kreikankielellä *hamartia*, ja teonsanana se merkitsee oikeastaan ampua maaliin, koettaa ampua maaliin. Ihminen on olento, joka näkee jonkin maalin ja koettaa siihen ampua. Sentähden ihminen, kun hänellä ei ole uskovaisten käsitystä synnistä, ajattelee: ”Minussa on myös jotakin hyvää. Minähän oikeastaan tahtoisin hyvää. Miksi minun pitäisi näytellä jotakin roolia Jumalan edessä; miksi tehdä itseni huonommaksi kuin sisimmässäni tahdon olla?”

Synnintekijä on se, joka koettaa ampua maaliin, yrittää tehdä hyvää, mutta ei osaa. Ja Jeesus sanoo: ”Minkä tähden te

ette osaa; minkä tähden olette hyviä ihmisiä, jotka koetatte ampua maaliin?” Sellaiset eivät ole rikoksentekijöitä, sillä viisaat näkevät, että jokaisessa on hyvää, oli hän mikä rikoksentekijä tahansa ihmisten mielestä. Hänellä on siis tuo kunnianimi ”synnintekijä”, sillä synnintekijä koettaa ampua hyvyyden maaliin, mutta ei osaa. Minkä tähden hän on synnintekijä? ”Sentähden, että hän ei usko minuun”, sanoo Jeesus. Siinä on meidän syntimme, heikkoutemme juuri, siinä on koko syy, että me emme usko mystiseen, Kosmiseen Kristukseen, Jumalan Poikaan, emme usko Jumalan Pojan ilmennykseen Jeesus Kristuksessa. Sentähden me olemme synnintekijöitä, emmekä osaa maaliin, että emme ota sitä viisautta vastaan, minkä saamme Jeesus Kristukselta, kun pääsemme ymmärtämään, että Kristus on meissä. Sillä siinä on ihmisen ainoa mahdollisuus nousta, että hän tulee tietoiseksi mystisestä Kristuksesta, joka samalla on Kosminen Kristus, tietoiseksi siitä, että se henki, joka on hänessä, elää kaikissa, että me kaikki olemme yhtä. Minkä tähden tekisimme pahaa toisillemme? Sehän on kuin tekisimme pahaa itsellemme. Minkä tähden tekisimme väkivaltaa, pettäisimme? Se kaikkihan on itsellemme tehty. Kun kaikki olemme yhtä, elämä tekee sen, että se, mitä teemme, on itsellemme tehty, on karmaa.

Sentähden Jeesus Kristus sanoo: ”Uskokaa minuun, uskokaa Jumalan Poikaan teissä itsessänne, uskokaa Kosmismystiseen Kristukseen ja siihen, minkä minä olen ilmoittanut, uskokaa siihen, niin te saatte kaiken sen voiman, mikä on tuossa yhteisessä hengessä, joka käskee rakastamaan kaikkia. Sillä se, mikä voittaa pahan, on sääli ja rakkaus.” Emme voi päästä mistään pahasta tai mistään heikkoudesta ja itsekkyydestä, jos emme elä siinä hengessä, joka on rakkautta ja epäitsekkyyttä. Ja kun koetamme, me tiedämme, että aina, jos muistamme rakastavamme, olevamme Kristuksessa, oksia viinipuussa, me emme osaa olla itsekkäitä. Silloin me unohdamme oman persoonallisen minämme ja muistamme ainoastaan sen suuren, joka on yhtä. Minähän en osaa olla paha toiselle, jos todella

rakastan häntä. Siinä on koko salaisuus. Rakkaus on sama kuin Kristus, Jumalan Poika; se on juuri Jumalan Pojan henki, totuuden henki. ”Olkaa siinä”, sanoo Jeesus, ”silloin ei ole syntiä teille olemassa, ei mitään sellaisia tekoja, ajatuksia, sanoja, tunteita, jotka loukkaisivat minua.”

Sitten Jeesus sanoo vielä toisen asian, mitä se Lohduttaja, totuuden Pyhä henki opettaa: ”Hän nuhdellen vakauttaa maailmaa vanhurskaudesta, koska minä menen Isän tykö, ettekä enää näe minua.” Tämä lausehan on todella sangen salaperäinen. Siihen ei helposti saa ajatusta. Miten Pyhä henki todistaa maailmalle, koska ”Minä menen Isän tykö, ettekä enää näe minua”? Tietenkin se tavallisesti käsitetään siten, että kun Jeesus Kristus meni pois, niin Pyhä henki todistaa maailmalle, mikä on vanhurskautta. Ja me huomaamme historiasta, kuinka kirkot ja lahkot ovat hyvin mielivaltaisesti sanoneet: sitä ja sitä on vanhurskaus; se vaatii sitä ja sitä. Eivät mitkään kirkot ole sanoneet, kun ovat panneet sotia toimeen, että perkele olisi niin pannut tekemään, vaan Pyhä henki. Mutta samaten kuin tuossa edellisessä lauseessa Pyhä henki ei opeta mielivaltaisesti, mikä on syntiä, vaan ainoastaan muistuttaa Jeesuksen sanoja siitä, mikä on synty, samoin Pyhä henki ei myöskään omaperäisestä ja mielivaltaisesti todista milloin millekin kirkolle ja yksilölle, mikä on vanhurskaus, vaan muistuttaa Jeesuksen opetuksista, muistuttaa mieleen hänen sanansa ja selityksensä, mitä se on, ja viittaa siihen, että samoin kuin maailma tekee syntiä, samalla tavoin maailma myös on vanhurskas. Eikä se ole millään pilkalla sanottu. Pyhä henki todistaa, että maailma on vanhurskas.

Mitä Pyhä henki todistaa sen suhteen? Totuuden Pyhä henki todistaa maailman olevan vanhurskaan eli oikeamielisen siinä merkityksessä, että se kyllä aina ja ainakin silloin tällöin kaipaa täydellistä, kaipaa hyvää, kaipaa totuutta. Aina silloin tällöin tulee kuin erityinen aika maailmalle, jolloin se nostaa kätensä taivasta kohden ja sanoo: ”Missä on se, joka niin järjestäisi meidän elämämme, ettemme eläisi kaikessa tässä pa-

huudessa ja itsekkyydessä. Me emme osaa itse järjestää mitään.” Mikä se on, joka tekee maailman vanhurskaaksi? Se on maailman messias. Aina maailma kaipaa messiaista. Me olemme huomanneet, kuinka kansoissa silloin tällöin nousee suuri kaipuu: missä on meidän messiaamme, se kuningas ja vapahataja, joka osaa järjestää meidän elämämme täällä niin, että pääsisimme tästä sanomattomasta pahasta, kurjuudesta ja vääryydestä, jota emme itse tahdo? — On kyllä aikoja ihmiskunnan historiassa, jolloin ihmiset ovat tyytyväisiä, mutta on sitten hetkiä, jolloin ihmiskunta kaipaa parempaa, jolloin se on saanut silmänsä auki näkemään, että on liian paljon tietämättömyyttä ja pahaa, jolle emme mitään voi. Me olemme liian pieniä, heikkoja, osataksemme järjestää elämämme maan päällä. Ja silloin käy huokaus: missä on se messias, joka voi meitä auttaa?

Silloin Jeesus Kristus sanoo: ”Minä olen mennyt Isäni luo, mutta totuuden Pyhä henki on teillä, ja se todistaa teille; älkää odottako ulkonaisia messiaita; tietäkää, että ainoa messias on se, jonka te aina hylkääte; ja se messias on teidän sisässänne. Messias ei tee elämää teille helpoksi. Hän ei tule ulkonaisin noitatempuin tekemään sitä teille mukavaksi. Tulee kyllä suuria kuninkaita ja sotapäälliköitä, jotka ehkä muuttavat maailmaa jollakin tavoin, mutta se ei vie siihen, jota te kaipaatte. Te kaipaatte sitä todellista messiaista, joka loisi onnen maan päälle. Hän tulee teidän sisässänne. Minä Jeesus Kristus, joka olin teidän luonanne, sanoin teille selvin sanoin, mitä messias teidän sydämässänne tahtoo, millä tavoin teidän kunkin tulee elää ja pyrkiä. Minä, joka siis tämän kaiken jo sanoin teille, olen nyt Isäni luona; minä olen nyt näkymättömissä; minä en tule enää. Älkää odottako ulkonaisia messiaita. Ainoa, mikä teitä voi auttaa, on se, että hylkääte vanhan elämänne ja aloitatte uuden elämän Kristuksessa. Se on messias, joka teidän luoksenne tulee nyt ja aina. Totuuden henki siis todistaa teille tämän. Tulee ulkonaisia Kristuksia, jotka sanovat: minä olen sitä ja sitä. Niihin teidän ei tarvitse uskoa, sanoo totuuden Py-

hä henki, sillä kun Kristus tulee, hän tulee taivaan pilvissä; hän tulee teidän luoksenne yksilönä näkymättömässä maailmassa, teidän sydämiinne, ja hän uudistaa teidän elämänne ja olemuksenne. Ja silloin teidän luoksenne tulee taivaanvaltakunta; te elätte iankaikkisuutta ja autuutta.”

Sitten on vielä kolmas kohta. Pyhä henki vielä Jeesuksen sanojen mukaan ”vakauttaa maailmaa tuomiosta, koska tämän maailman ruhtinas on tuomittu”. Sanon lyhyesti, mitä se merkitsee. Pyhä henki, kun se tulee, todistaa maailmalle: ”Jeesus Kristuksen esiintyminen ja ruumistuminen täällä maailmassa oli kuin tuomio, joka järkytti tämän planeetan elämää. Sentähden on kuin elämän laki olisi muuttunut. On aivan kuin ne eettiset lait, moraalinen ihanne, mikä meillä oli Buddhaan saakka, eivät olisi enää elämän laki. Ennen oli korkein inhimillinen täydellisyys, korkein moraalinen saavutus maan päällä se, että ihminen oli kuin kaiken oikean puolesta taisteleva soturi, että ihminen kuoli totuuden puolesta. Kun hän käsitti jonkin asian totuudeksi, hän tahtoi kuolla sen puolesta. Ja korkeinta oli se, että hän kuoli isänmaan puolesta. Sota oli korkein siveellinen saavutus. Mutta Buddha sanoi: ”Sota ei ole enää korkein siveellinen saavutus.” Ja Jeesus Kristus sanoi: ”Nyt ei ole väkivalta korkein.” Nyt sisäisessä maailmassa elämän eettiset voimat muuttuivat. Nyt ihmistä ei arvostella sen mukaan, osaako hän kuolla taistelussa jonkin asian puolesta. Nyt ihmisen arvoa ei mitata sen mukaan, kuinka hän on osannut vihollisia tappaa. Nyt todellisuudessa, elämän näkymättömässä neuvospöydässä ihmisen arvo mitataan toisella tavalla. Tämän maailman ruhtinas kukistettiin, sillä tuomio kävi yli koko maailman. Tämän maailman ruhtinaana oli ennen sellainen korkea olento, joka sanoi: taistele, tapa ja kuole! Nyt tuli toinen hallitsija, ja hän sanoo: ”Kärsi ja tee työtä. Ota päällesi maailman tuska! Voita itsessäsi kaikki paha! Suuri ei ole se, joka maailman voittaa; suuri on se, joka voittaa itsensä. Elä hiljaisuudessa, nöyryydessä, näkymättömyydessä. Tee työtä Jumalan valtakunnan puolesta, omassa itsessäsi, oman itsesi

kanssa. Voita itsesi, kärsi, ota elämän risti ja taakka kantaaksesi, alistu, nöyry!”

Siinä on nyt se uusi mittapuu, millä mitataan ihmisen siiveellinen arvo. Se oli maailman tuomio. Niin todistaa meille nyt aina totuuden Pyhä henki.

Ehtoollisen sakramentti

X

Johanneksen evankeliumin 14:nnessä luvussa on tuo kaikille tuttu ja kristikunnassa niin usein toistettu Jeesuksen lause: ”Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän luokse muuten kuin minun kauttani.” Jos me kysymme, mitä nämä sanat tarkoittavat, mikä on tie Jumalan luo ja minkä tähden Jeesus Kristus sanoo, että hän on tie Isän luo, että kukaan ei tule muuten Isän luo kuin hänen kauttaan, niin meidän kristityt teologimme ja uskovaiset yksimielisesti vastaavat: ”Tie Jumalan luo käy Jeesuksen veren kautta. Se on Jeesuksen veri, joka on tämä tie Jumalan luo.” Ja jos me kysymme heiltä ikäänkuin asioista tietämättöminä, minkä tähden he niin sanovat, ja eikö se ole kovin karkeaa ja ihmeellistä kieltä, niin he sanovat: ”Luekaa itse Johanneksen evankeliumin 16:nnestä luvusta, niin saatte nähdä, että Jeesus nimenomaan sanoo, että yksin hänen verensä on elämä, totuus ja tie.” Ja ne sanat, joihin teologit viittaavat, käsittävät monta lukua, mutta niiden ydin on seuraavissa Jeesuksen sanoissa:

”Totisesti, totisesti minä sanon teille: ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo Hänen vertansa, ei teillä ole elämää itsessänne. Joka syö minun lihaani ja juo minun vereni, hänellä on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä. Sillä minun lihani on todellinen ruoka ja minun vereni todelli-

nen juoma. Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, hän pysyy minussa ja minä hänessä. Niinkuin Isä, joka elää, lähetti minut, ja minä elän Isän kautta, niin sekin, joka syö minua, elää minun kauttani. Tämä on se leipä, joka tuli alas taivaasta. Ei ole, niinkuin oli isienne: he söivät ja kuolivat: joka syö tätä leipää, hän elää iankaikkisesti.”

Näihin sanoihin meidän kirkkomme viittaavat, kun ne puhuvat Jeesuksen veren tarkoituksesta ja ihmeellisestä voimasta. Lihasta ne eivät niin paljon puhu, sitä ne eivät niin paljon painota kuin verta. Veri, jonka Jeesus vuodatti Golgatalla, on tie Jumalan luo ja samalla iankaikkinen elämä. Näin siis väittävät meidän kristityt teologimme sekä Johanneksen evankeliumin sanoihin että muihin sanoihin Uudessa testamentissa perustuen. Ja me tiedämme, että näihin sanoihin perustuu kaikissa kristillisissä kirkoissa tärkein kirkollinen kristillinen sakramentti, pyhä toimitus, jossa nimenomaan tätä verta ja lihaa tarjotaan uskovaisille. Me tiedämme, että roomalaiskatolinen kirkko, joka on vanhin kirkko ja joka on tämän sakramentin muodostanut, opettaa nimenomaan, että tuo sakramentillinen toimitus, ehtoollinen, on niin tärkeä siitä syystä, että siinä ateriasa todella tarjotaan Jeesuksen lihaa ja verta uskovaisille. Ja he sanovat, että siinä toimituksessa tapahtuu transsubstantiaatio eli substanssin muuttuminen toiseksi, niin että se substanssi, joka on leivässä ja viinissä, muuttuu tuossa toimituksessa jollakin merkillisellä tavalla Jeesuksen ruumiiksi ja vereksi. Katolinen kirkko sanoo dogmissaan: *in, cum et sub pane et vino* — se muuttuu leivässä ja leivän kanssa ja alla, viinissä ja viinin kanssa ja alla. Siis näkyvä fyysinen aine muuttuu Jeesuksen ruumiiksi ja vereksi.

Me emme voi ihmetellä, että kun kerran roomalaiskatolinen kirkko muodosti tällaisen dogmin, joka on säilynyt myös toisissa kirkoissa, se samalla katsoo koko tämän toimituksen erittäin pyhäksi, tärkeäksi ja keskeiseksi asiaksi koko kristillisessä elämässä ja uskossa. Tämä pyhä sakramentti on heidän mielestään itsessään suurimerkityksellinen, ihmeellinen, koska

siinä on oikeastaan Jeesus Kristuksen testamentti; siinä hän lahjoitti ihmiskunnalle oman lihansa ja verensä. Ja se vaikuttaa niin ihmeellisesti siihen ihmiseen, joka uskossa ottaa vastaan sen, että hän muuttuu uudeksi ihmiseksi. Se on niin taianomainen, niin maaginen, että papin kädessä on täten avain taivaan valtakuntaan, se voima, jolla hän voi pelastaa toisen ihmisen sielun. Onhan ihmeellistä, että asiaankuuluvasti virkaan asetettu ja vihitty pappi voi antaa Jeesus Kristuksen ruumista ja verta toisille ihmisille pelastukseksi. On ihmeellistä, että, jos sellainen maaginen toimitus on uskottu jollekulle ihmiselle, hänen kädessään on ihmiskunnan pelastus.

Näin uskoo roomalaiskatolinen kirkko. Meidän protestanttiset kirkkomme eivät usko sitä niin ehdottomasti. Roomalaiskatolinen kirkko sanoo: tämän sakramentin nauttiminen vaikuttaa sinään, *ex opere operato*, sen kautta, että se toimitetaan. Papin oma syntisyys tai synnittömyys ei vaikuta mitään asiaan: hän on välittäjä, joka suorittaa pyhän toimituksen. Kun ihminen ottaa vastaan sen, se vaikuttaa, oli pappi mikä tahansa. — Me tiedämme taas, että protestanttiset kirkot poikkeavat tästä. Ne sanovat: sen, joka nauttii ehtoollista, täytyy ottaa se uskossa vastaan; ja jos pappi ei ole itse vakuuttunut toimituksen pyhyydestä, hän voi ehkä häpäistä tämän toimituksen tai vähentää sen vaikutusta. — Protestanttinen kirkko on siis skeptisempi tuon asian suhteen.

Jos me aivan kylmää järkeä käytämme, silloin tietenkin voimme ajatella, ettei kumpikaan ole oikeassa, tai että vain toinen on oikeassa. Jos uskomme maagisiin toimituksiin, voimme sanoa, että se vaikuttaa. Jos emme usko, voimme asettua aivan eri kannalle ja sanoa: ”Tuo kaikki on hirmuista taikauskoa, suunnatonta harhaa; kuinka olisi mahdollista, että kaksituhatta vuotta sitten kuolleen ihmisen verta ja ruumista voidaan tänä päivänä jakaa? Kuinka ihmiskuntaa pidetään sellaisessa pimeydessä ja tietämättömyydessä, että turvaudutaan tuollaisiin maagisiin käsityksiin? Meille on annettu järki, joka on jumalainen lahja, ja se ei hyväksy mitään käsittämätöntä.

Minkä tähden Jumalalla olisi tuollaisia taikakeinoja, kun meillä on järki, joka voi neuvoa meille, mitä meidän on tehtävä ja yritettävä; kuinka jokin taikakeino voi meidät pelastaa?”

Mitä me nyt teemme totuudenetsijöinä, teosofeina, jotka luemme tätä Johanneksen evankeliumia sillä tavoin, kuin olemme yrittäneet näissä luennoissa esittää, mystisenä evankeliumina, joka kyllä kertoo Jeesuksesta historiallisesti, mutta ei suorastaan Jeesus Natsarealaisesta ulkonaisena persoonallisuutena, vaan Jeesus Kristuksesta, hänen korkeammasta, jumalaisesta minästään? Kun näin luemme, me koko ajan ymmärrämme, että tässä on puhe Jeesuksen jumalaisesta minästä. Se on mystistä puhetta; se on tavallaan vertauskuvallista puhetta. Ja meidän täytyy itse osata asettua korkeamman minän, jumalaisen minän kannalle, jotta tietäisimme, mitä nuo sanat merkitsevät. Tämä on itse asiassa hyvin salaperäinen kertomus, ei mikään romaani, jonka voi antaa kenen käteen tahansa; se on ihmeellinen ja pyhä kirja, jossa meille on avattu itse asiassa korkeinta hengen maailmaa, syvimpiä elämän ja kuoleman salaisuuksia; se on kirja, jossa puhuu jumalainen itse meissä. Sentähden me ymmärrämme ilman muuta, että emme voi olla sen evankeliumin suhteen aivan karkeimmalla kannalla. Sillä jos otamme karkean aineellisesti nuo Jeesuksen sanat, joissa hän puhuu, että voimme syödä hänen ruumistaan ja vertaan, meidän täytyy keksiä kaikenlaisia katolisia dogmeja. Sillä todella tarvitaan noitatemppuja, jotta sitä ruumista vielä voisi syödä.

Tämä meidän täytyy ymmärtää, että tietäisimme, minkä tähden Jeesus Kristus on puhunut omasta verestään, minkä tähden evankeliumin sanat ilmoittavat, että Jeesuksen veressä on ikuinen elämä ja totuus. Me ymmärrämme aivan edeltäksin, että tässä täytyy olla kysymys jostakin mystisestä asiasta, ei jokapäiväisistä asioista, joita käsittääksemme meidän täytyisi laatia jokin taikasysteemi. Tässä on kysymys tavallaan jostakin pyhästä ja merkillisestä, joka samalla koskee meitä luihin ja ytimiin ja velvoittaa meidät johonkin sisäiseen alkemiaan.

Kun Jeesus sanoo: ”Minä olen tie, totuus ja elämä”, — ja hän samalla on puhunut verestä ja lihasta, niin kysykäämme, mitä siis tarkoittaa tuo Jeesuksen veri yhteydessä tien, totuuden ja elämän kanssa? Kun me kiinnitämme huomiomme tämän lauseen ensimmäiseen kohtaan: ”Minä olen tie” ja samalla muistamme, että ”tie, se on minun vereni”, silloin se selviää meille, ja me ymmärrämme tuon sanan, kun muistamme, kuka puhuu, nimittäin että se ei ole Jeesus Natsarealainen tavallisena kuolevaisena persoonallisuutena vaan hänen jumalainen minänsä. Mikä on tuo jumalainen minä? Se on Kristus, Logos, Jumala. Se on, niinkuin me olemme täällä yhä uudestaan sanooneet, se Jumala, joka samalla on mystinen Kristus meissä. Jeesuksessa puhuu Kristus, ja se on Kristus meissä jokaisessa, joka puhuu: ”Minä, Kristus sinussa, olen tie.” Ja ”minä” on silloin aivan läheisessä yhteydessä veren kanssa. Sen me tiedämme muuten okkultisesta tutkimuksesta ja okkultisesta kokemuksesta, että ihmisen minä ja veri ovat lähellä toisiaan. Jos ihmisen veri juoksee kuiviin, hän kuolee. Jos me ajattelemme jotakin, niin veressä tapahtuu muutos; me voimme heti punastua, jos meidän mieleemme tulee jokin asia, joka saa meidät punastumaan. Meidän veremme on hyvin lähellä omaa itseämme, aivan kuten Goethe antaa Mefiston sanoa: ”Veri on hyvin erikoinen neste”. Se on erikoinen neste juuri sentähden, että se on niin lähellä meidän minuuttamme. Se on meitä kaikkein lähinnä. Se on lämpö, tuli meissä! Se on meillä jäljellä kaukaisilta ajoilta. Se on sängen ihmeellinen substanssi. — Nyt emme ehdi tähän kysymyksen syventyä.

Tämä veri on siis samalla tie. Se on se veri, joka siis on kaikkein lähinnä jumalaista minää meissä, Kristusta meissä. Ja mikä veri meissä on kaikkein lähinnä kristusminää? Se veri, joka on samankaltainen kuin Jeesuksen veri. Kristuksen ilmoitti meille syvimmällä tavalla Jeesus Natsarealainen. Kun siis Kristus puhuu meille Jeesus Natsarealaisen kautta: ”Minä olen tie” —, ja samalla Kristus on meissä jokaisessa, niin tämän ilmoittaa tällä tavoin Jeesus Natsarealainen. Ja me tie-

dämme, kuinka lähellä Jeesus Natsarealainen eli Jeesus Kristus on Logosta: hän on yhtä mystisen ja Kosmisen Kristuksen kanssa, ja sentähden yhtä mystisen Kristuksen kanssa, joka on meissä. Siis Jeesus Kristus on tavallaan meissä. Me voimme sanoa: ”Niinkuin mystinen Kristus on meissä, niin on myös meissä Jeesus Kristus, joka ilmoitti erikoisella tavalla mystisen Kristuksen”.

Nyt me siis kysymme, millainen oli Jeesus Kristuksen veri, jotta tietäisimme, minkälaisen veren pitää meissä olla, joka kelpaa Kristuksen vereksi. Jotta sen tietäisimme, kysymme: millainen oli Kristuksen veri Jeesus Natsarealaisessa? Kun kiinnitämme huomiomme juuri tähän vereen verenä, silloin meille selviää merkillinen kohta, niin kovin yksinkertainen ja luonnollinen, mutta samalla niin ihmeellisen korkea ja meille — niin meistä tuntuu — aivan saavuttamaton asia. Me emme voi ollenkaan käsittää, miten kokonainen kansakunta voisi omaksua Kristuksen veren; me voimme korkeintaan ymmärtää, että jokin ihmisyksilö saa samanlaisen veren kuin Jeesus Kristuksella oli. Sillä mikä on tämä ihmeellinen näky, ihmeellinen toisuus, joka meille selviää? Millainen on Jeesus Kristuksen veri? Jeesuksen veri on se veri, joka ei vuodata toisen verta, vaan antaa oman verensä vuotaa. Siinä suhteessa kyllä kristillisten kirkkojen dogmit ovat oikeassa, kun ne sanovat: Jeesus vuodatti verensä meidän puolestamme. Mutta meidän on ymmärrettävä, että se koskee meitä jokaista. Mitä se merkitsee, että Jeesus Natsarealaisen veri kerran, kaksituhatta vuotta sitten, vuoti Golgatalla, ellei hänen verensä vuoda meissä! Meidän veremme pitää vuotaa samalla tavoin; ja meidän veremme on Jeesus Kristuksen verta silloin, kun emme vuodata minkään toisen olennon verta, vaan omaamme. Siinä on koko salaisuus, siinä on syvin, merkillisin salaisuus, aivan uusi elämänohje. Mehän aina vuodatamme toisen verta suorastaan fyysisesti sentähden, että meidän on osaksi pakko niissä olosuhteissa kuin täällä asumme; eläinkunnan verta vuodatamme pysyäksemme hengissä. Ja toiseksi, siihen ei olisi luonnon puolesta

pakko, mutta me ihmisinä olemme valinneet sellaisen elämän maan päällä, että vuodatamme toistemme verta. Mehän voimme murhata toisiamme, kun suutumme, loukkaannumme jostakin asiasta, tai lähdemme sotimaan, puolustamaan omaa isänmaatamme vuodattamalla toisten verta. Tämä on meistä niin luonnollista ja siveellistä, että meidän on hyvin vaikea käsittää Jeesus Kristuksen kantaa. Mutta jos tahdomme hänen ohjeensa omaksua, emme saa vuodattaa toisen verta vaan omaamme, kuten Jeesus Kristus teki. Sen hän osoitti omalla elämällään. Kerran Pietari veti miekan puolustaakseen häntä, mutta hän torjui: ei mitään sellaista. Ja kun Pilatus kysyi Jeesukselta: ”Etkö sinä ole juutalaisten kuningas” — niin hän vastasi: ”Minä olen se, mutta minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta, sillä jos niin olisi, antaisin toisten puolustaa omaa valtaani, vuodattaa verensä minun tähteni. Minun kuninkuuteni on toisessa maailmassa, minä olen toisesta valtakunnasta; sentähden minulla ei ole maallisia puolustajia, ei niitä, jotka vuodattavat verta minun puolestani.” Pietarihan yritti sitä tehdä, mutta Jeesus kielsi sen. Ja sama Pietari oli valmis sitten vähän myöhemmin kieltämään Jeesuksen. ”En ole hänen opetuslapsensa”, hän sanoi kolme kertaa, ja sitten kukko lauloi, aivan niinkuin Jeesus oli ennustanut: ”Älä ole liian voimakas tunteissasi; sinä olet yhtä valmis pettämään minut kuin puolustamaan minua. Muista, että minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta. Kun olet minulle uskollinen, tiedät, millä tavoin sinun tulee minua puolustaa.” Ja toisessa paikassa kerrotaan, kuinka Pietari sanoi Jeesukselle: ”Herra, etkö sinä usko, että minä rakastan sinua?” Jeesus sanoi hänelle: ”Kaitse minun lampaitani!” Hän tarkoitti: ”Jos ymmärrät korkeamman minän, kristusminän kuninkuuden sekä itsessäsi että muissa, niin ole silloin ihmisten auttaja”.

Jeesuksen veren omistaminen ja omaksuminen on juuri luopumista veren vuodattamisesta, ja se on tulevaisuudessa joukkojen kysymys, vaikka se nyt on yksilöiden kysymys. Tulee olemaan suuria kansoja, jotka tulevat omaksumaan uuden

elämänkin: toisen verta ei ole vuodatettava; oma veri saa vuotaa. Se on hengen laki, uuden elämän, ikuisen elämän laki. Ainoastaan se ihminen voi tulla osalliseksi ikuisesta elämästä, joka juo Jeesuksen verta, joka Jeesus Kristuksen tavoin antaa oman lihansa, ruumiinsa, leiväksi ja oman verensä viiniksi. Se on näiden sanojen ja tuon pyhän sakramentin sisältö. Se on sen mystinen, toisin sanoen sen todellinen, käytännöllinen sisältö, joka koskee jokaista ihmistä.

Kun me käännyimme Jeesuksen lauseen toiseen kohtaan ”Minä olen totuus”, ja liitämme tähän rinnakkaislauseen ”Minun vereni on totuus”, niin me kysymme: mitä se merkitsee mystisesti? Kristusminä on siis totuus, Kristus meissä on totuus. Mikä se on, joka estää meitä tässä merkityksessä näkemästä, tuntemasta ja kokemasta, että kristusminä meissä on totuus? ”Se on”, sanoo Jeesus, ”kaikki se, mikä on käynyt minun edelläni. Kaikki ne, jotka ovat minun edelläni, ovat ryöväreitä. Minä olen todellinen, oikea ovi.” Se on juuri se salaisuus, että kristusminä meissä on totuus, ja kaikki, mitä on ollut ennen sitä, on harhaa ja vääriä. Ja mikä on ollut ennen sitä? Kaikki ulkonaiset uskonnot, ulkonaiset asiat, kaikki jumalanpalvelukset ja jumalanpalvelusmuodot ja -menot. Kaikki ne asiat ovat olleet ennen kristusminää meissä. Ennenkuin kristusminä meissä herää, niin ovat olleet kaikki uskonnot, jotka lupaavat viedä meidät totuuden luo, lupaavat jotakin Jumalan suhteen. Ne sanovat: ”tämä on otollista Jumalalle; jos noudatat minun määräyksiäni, ovat asiat hyvin Jumalan kanssa”

Jos tänä päivänä tutkimme luonnonkansojen uskontoja, niin huomaamme, että ne kaikki tahtovat uhrata Jumalalle. Näissä meidän uskonnoissamme uhraaminen on muodostunut hienommaksi. Nyt ei uhrata verta, vaan uhrataan esimerkiksi kukkia, tai uhrataan omassa elämässä jokin pahe, vika tai jotakin positiivista Jumalalle. Tämä kaikki esiintyy uskontojen historiassa. Aluksi ihmiset luulivat, että täytyi uhrata, tappaa jokin ihminen, joka kelpasi sovituksi Jumalalle. Ja uskonto-

tieteilijät sanovat: Golgatan uhri on ainoastaan tämän uhraamisen jatkoa; nyt korkeammassa uskonnossa tuli Jumalan Pojan uhraaminen. Se on tuon vanhan käsityksen korkein huippu, että pitää jotakin uhrata. Ja niin se on! Niin kauan kuin käsitetään, että Jumala on ulkonainen olento, että Häntä on palveltava ulkonaisessa merkityksessä, että Hänelle on jotakin uhrattava, niin kauan ollaan siinä ulkonaisessa maailmassa, joka ei ole Kristuksen yhteydessä, joka on ulkona taivaanvaltakunnasta, Isästä. Ne uskonnonmuodot saattavat olla kuinka kauniita tahansa, mutta jos ihminen luottaa siihen, että ne merkitsevät Jumalan silmissä jotakin, silloin hän elää taikauskon vallassa. Hänen pitää käsittää, että jumalainen minä, Kristus, ei ole mitään sellaista; jumalainen minä ei itsensä takia vaadi mitään sellaista. Ihmiset voivat järjestää kuinka kauniita elämänmuotoja tahansa — ja se on välttämätöntäkin —, mutta jumalaisen minän, mystisen Kristuksen, sisäisen Logoksen luo ihminen tulee välittömästi omassa itsessään, sisimmässään silloin kun hän ymmärtää, että uhri on ainoastaan hänessä itsessään, että se on oma persoonallinen veri, joka hänen on uhrattava. Ei mitään muuta, ei mitään erikoisia paheita; se on kaikki valmistusta, joka on ulkopuolella. Hänen on uhrattava oma persoonallinen itsensä, oma persoonallinen verensä. Se on ainoa, mikä vaaditaan, ja se on kaikki. Jos ihminen tahtoo tulla totuuteen, tahtoo ymmärtää lauseen ”Minä olen totuus, ja minun vereni on totuus”, niin hänen on ymmärrettävä, että hänen on uhrattava itsensä Golgatalla; hänen on uhrattava oma verensä, jotta totuus voisi ottaa häneen asuntonsa. Niin paljon kuin meissä on persoonallista itseä, niin paljon meissä ei ole Kristusta. Ja tässä on ainoastaan kysymys siitä, että joko meissä on omaa persoonallista ja itsekästä verta, tai siitä luovumme ja otamme vastaan jumalaisen Itsen, mystisen Kristuksen verta, — minää.

Tämä on aivan looginen ja luonnollinen alkemiallinen prosessi. Ei merkitse mitään, että vetoamme ulkonaiseen jumalaan ja teemme mitä tahansa. Elämän tosiseikkojen edessä se

ei merkitse mitään. Meidän täytyy elämän tosiseikkojen edessä menetellä niinkuin Jeesus Kristus. Meidän täytyy antaa oman persoonallisen, itsekkään veremme vuotaa pois, jotta meissä voisi elää Jeesuksen veri eli siis mystisen Kristuksen minuuus. Tämä on selvää ja loogista. Jeesus Kristuksen veri toisin sanoen vapauttaa meidät kaikesta uskonnollisesta taikauskosta ja harhasta, kaikesta siitä lumouksesta, minkä vallassa meitä saatetaan pitää.

Sitten kolmas kohta tuossa Jeesuksen lauseessa on: ”Minä olen elämä”. Ja se tarkoittaa: ”Minä olen iankaikkinen elämä.” Kun siihen asetamme viereen veren, niin saamme nuo sanat, joista Johanneksen evankeliumissa sanotaan: ”Minun vereni on iankaikkinen elämä: joka juo minun vertani, hän elää iankaikkista elämää.”

Tämä lause on yhteydessä hyvin merkillisen seikan kanssa. Sanat ”iankaikkista elämää” vie meidät kysymykseen, millä tavoin elämä täällä maan päällä pysyy kautta aikojen, miten se täällä on relatiivisesti ikuinen. Yksilöt kuolevat pois, mutta ihmiskunta on jatkuvasti olemassa; se on käytännöllisesti katsoen ikuinen. Onko mitään sen ihmeellisempää meille ihmisille, kuin kääntää katseemme menneisiin aikoihin ja ajatella, kuinka meidän isämme ja äitimme elivät täällä maan päällä: he olivat ensin nuoria, menivät naimisiin, heille syntyi lapsia; heillä oli kaikki nuo eri tapaukset elämässään. Ja sitten he kuolivat pois. Ja ennen heitä elivät heidän vanhempansa. Ja me kuvittelemme, kuinka olot silloin olivat toisenlaiset. He eivät eläneet nykyisen kaltaisissa olosuhteissa; he eivät nähneet lentokoneita, heillä ei ollut puhelimia, ei junia, ei mitään nykyajan keksintöjä. — Kun minun isoisäni tuli Oulusta Helsinkiin, niin hänen piti ajaa hevosella. — Me voimme siis kuvitella, minkälaisen vaiheiden kautta meidän esi-isämme ovat käyneet: he elivät, iloitsivat, kärsivät — ja menivät pois. Samalla tavoin me olemme olleet nuoria, olemme päässeet keski-ikään ja tiedämme, että nyt saamme odottaa kuolemaa. Ja me tunnemme, kuinka vähän olemme ehtineet kokea: olisi niin paljon tässä elämässä

nähtävää ja koettavaa, että meidän pitäisi vielä elää sata tai kaksisataa vuotta viisastuaksemme ja nähdäksemme paljon, kokeaksemme paljon surua ja tuskaa ja paljon iloa. Me näemme, kuinka meidän persoonallinen elämämme on lyhyt.

Kaikissa pyhissä kirjoissa sanotaan: te voitte tulla osallisiksi ikuisesta elämästä. Ja se ei ole pelkkää puhetta, sillä me voimme elää, vaikka kuolemme ja synnymme taas. Ja kun katselemme ihmiskuntaa ja kysymme, millä tavoin ihmiskunta pysyy ikuisena, miten se elää kautta aikojen, niin me sanomme: siten, että ihmiset jatkavat sukua. Se on tuo syntymisen ihmeellinen salaisuus, joka ylläpitää tätä inhimillistä elämää maan päällä. Ikuinen elämä on varmasti siis myös tekemisissä salaperäisellä tavalla tämän suvun jatkamisen kanssa. Ikuinen elämä on kyllä aivan toista; se on yksilön ikuinen elämä. Mutta jollakin tavoin lienee toistensa kanssa yhteydessä ikuinen elämä ja suvun jatkamisen salaisuus.

Nyt emme ehdi syventyä tähän kysymykseen, mutta ensi kerralla tarkastelemme, mitä merkitsee Ihmisen Pojan ylentäminen, Jeesuksen veren juominen, joka on ikuista elämää, verrattuna sekä lankeemuksen käärmeeseen että Mooseksen korottamaan elämän käärmeeseen, joka paransi israelilaiset erämaassa.

Ikuinen elämä

XI

Jeesuksen puheet Johanneksen evankeliumissa lihansa ja verensä voimasta sekä lihansa ja verensä syömisestä käyvät meille ymmärrettäviksi, kun pidämme mielessämme, että se minuus, joka Jeesuksessa silloin puhui, oli Kristus, kosminen tajunta. Viimeksi rinnastimme näitä Jeesuksen puheita hänen erääseen toiseen lauseeseensa ”Minä olen tie, totuus ja elämä”, ja näimme, kuinka nuo lauseet käyvät ymmärrettäviksi siinä valossa, että tuo minä on kristusminä, kosminen tajunta, ja että se on silloin aivan niinkuin uskovaiset tekevät, rinnastettava Jeesuksen puheisiin hänen lihansa ja verensä voimasta.

Edellä puhuimme tiestä ja totuudesta, ja pysähdyimme sanoihin: ”Minä olen Elämä”. Tämä sana ”elämä” toistuu Jeesuksen puhuessa verestä ja lihasta; hän nimenomaan, kuten muistamme, sanoo: ”Ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo Hänen vertansa, ei teillä ole elämää itsessänne. Joka syö Minun lihani ja juo Minun vereni, hänellä on iankaikkinen elämä.” Sentähden ovatkin aina kristityt kysyneet ja pohtineet, missä yhteydessä ovat toisiinsa ikuinen elämä ja Jeesuksen veri ja ruumis.

Kysykäämme ensin, mitä tarkoitamme käsitteellä ”ikuinen elämä”. Sitähän ei sovi käsittää liian epämääräisellä tavalla. Jos sanomme, että ikuinen elämä on jonkinlaista haihtumista

kaikkeuteen, silloin olisi turhaa siitä puhua. Jos meidän ikuinen elämämme olisi siinä, että haihtuisimme kaikkeuteen, jumaluuteen, olisi varsinkin uskonnoissa turha puhua siitä, sillä jokainenhan ymmärtää, että kaikki haihtuu osiinsa. Mutta kun uskonnoissa puhutaan ikuisesta elämästä, puhutaan epäilemättä yksilöllisestä olemassaolosta, joka ei lopu tähän ruumiilliseen kuolemaan. Ja me huomaammekin, kuinka kaikissa kristillisissä kirjoissa on käsitetty tämä ikuinen elämä sillä tavoin, että se on ihmisen heräämistä uuteen, kirkastettuun ruumiiseen viimeisenä päivänä. Ihmisellä on siis oleva ruumis, verho, käyttöväline; hän ei ole oleva ainoastaan tyhjää ilmaa, henkeä; hänellä on ruumis, joka on ikuisesti Jumalan luona taivaassa. Näin puhutaan meidän kristillisissä kirkoissamme.

Kun me ajattelemme käsitettä ”ikuinen elämä”, niin meidän täytyy tunnustaa: jos emme ole yksilötajuntoina olemassa, niin meidän ikuisesta elämästämme ei voi puhua. Jos olemme yksilöllisinä tajuntoina olemassa, merkitsee se, että meillä täytyy olla jonkinlainen muoto. Vaikka emme ollenkaan menisi väittämään, että se on samanlainen kuin meidän nykyinen muotomme, niin meidän täytyy filosofisesti ajatellen tunnustaa, että jos olemme olemassa, niin meillä täytyy olla jonkinlainen muoto, jokin ruumis. Miksemme käyttäisi sellaista nimeä, kun emme sitä piirrä eteemme.

Kun näin sanomme, ymmärrämme, että ikuinen elämä voi olla sängen ihmeellinen, salaperäinen ja korkea, hyvin syvä käsite. Ja sitä arvatenkin tarkoitetaan sillä kaikissa uskonnoissa. Toistahan on ajatella, että me elämme kuoleman jälkeen ja synnymme jälleen tänne maailmaan; niin voimme ajatella, mutta me voimme ymmärtää, ettei se voi ikuisesti jatkua. Ei meidän yksilöllinen elämämme silloin olisi ikuista. Jos se olisi ikuista, täytyisi sen olla yksilöllisesti tietoista. Toisin sanoen täytyy säilyä tieto ja muisto, vaikkakin vetäytyisimme pois taivaaseen, kun taas esiintyisimme ruumiillisessa elämässä. Ikuisen elämän täytyy olla jatkuvaa tajuntaa.

Sentähden huomaamme, kuinka kaikissa uskonnoissa

myös viitataan siihen, että ihmisen on rakennettava itselleen käyttöväline, joka ei kuole. Paavali nimenomaan puhuu sellaisesta hengellisestä, taivaallisesta ruumiista, jota ihminen vähitellen itselleen rakentaa, jolle hän laskee siemenen tässä näkyvässä maailmassa ja vähitellen sitä itselleen valmistaa. Täytyy siis joka tapauksessa ihmishengellä, jotta se olisi tietoisesti ikuinen, olla jokin muoto. Mutta silloin on edessä kysymys, miten tuo muoto on rakennettava. Jos on olemassa ikuisesti pysyvä muoto, niin me voimme oppia sen muodon suhteen jo siltä muodolta eli ruumiilta, mikä meillä nyt on. Ymmärtämällä fyysistä elämää ja ottamalla huomioon, mitä suurimmat viisaat ja ennen kaikkea Jeesus Kristus ovat opettaneet fyysisen ruumiin ja elämän suhteen, me voimme oppia ymmärtämään, minkälainen on iankaikkinen, kuolematon käyttöväline, ja millä tavalla voimme sitä itsellemme rakentaa.

Jos kysymme, mikä on tämä meidän ruumiimme elämä, mistä sen elämä riippuu —, niin meidän ei ole vaikea siihen vastata. Me vastaamme: meidän ruumiimme elämä riippuu ravinnosta. Mehän kyllä saamme ruumiin lahjaksi vanhemmilta, mutta se ei elä eikä kasva, jollemme sitä yhtä mittaa ravitse. Itse asiassa on ravinto se, joka antaa ruumiille mahdollisuuden elää tässä ruumiillisessa maailmassa; niin tärkeä kysymys on ravinto ruumiille. Ja jos katselemme elämää maailmassa, huomaamme, kuinka kysymys ruumiin ravitsemisesta on se kysymys, joka on ihmisten mieliä paljon askarruttanut; ihmiset ovat kaikista enimmin ajatelleet ruumiin ravitsemista. Ja se on niin luonnollinen asia, että harva ihminen filosofisesti ajattelee, mitä se merkitsee; harva meistä ehtii sitä ajatella, koska käytännöllinen, fyysinen olemassaolo on aina vaatimassa meiltä käytännöllistä ratkaisua. Me emme voi istuutua miettimään, minkä tähden ruumiimme vaatii ravintoa. Meidän on joko valittava se, että jatkamme tätä elämää, tai kuolemme pois. Tämä kysymys vaatii käytännöllistä ratkaisua; se ei salli meidän liiaksi sitä filosofoida.

Sentähden voimme todella kysyä, onko Jeesus Kristus an-

tanut meille mitään ohjeita tämän ruumiillisen elämän ja ruumiin rakentamisen suhteen. Koska se on niin tärkeä kysymys, niin olisiko hän jättänyt sen syrjään luonnollisena, itsestään lankeavana asiana, josta ei tarvitse neuvoja antaa? Jokainen ihminenhan tottuu jo lapsena syömään ja juomaan; ei siinä tarvita mitään neuvoja, niin voisimme huomauttaa. Mutta onko Jeesus Kristus niin menetellyt; ovatko viisaat ihmiset yleensä niin menelleet? Eivät. Me huomaamme, että viisaat ihmiset kaikissa sivistyksissä puhuvat veljilleen syömisestä ja juomisesta, jollakin tavoin koettavat säännöstellä, miten pitää syödä ja juoda, koska ja millä tavoin. Me tiedämme, että vanhojen juutalaisten kesken oli tarkoin määrätty, mitä sopi syödä ja juoda. Varsinkin fariseuksille oli määrätty kaikenlaisia pesuja ja puhdistuksia syömisestä yhteydessä. Ja vanhassa Intiassa oli niinikään tarkka ohjelma laadittu. Alin kasti, paariat, joka itse asiassa oli kastiton, vaikutti niin pahasti ylempiin kasteihin, etenkin brahmineihin, että jos paria kohtasi brahminin tiellä, täytyi hänen poiketa syrjään, muuten brahmini tuli saastutetuksi. Ja brahminit olivat niin pyhiä ja puhtaita, että heidän täytyi syödä yksin ja erillään muista.

Mitä Jeesus Kristus tuli opettamaan sen asian suhteen? Mitä neuvoja hän on antanut syömisestä ja juomisesta suhteen ja yleensä tämän fyysisen elämän talouden suhteen? Me huomaamme, että hän on antanut siinä asiassa tarkkoja neuvoja. Hän on puhunut syömisestä paljon niille, jotka haluavat neuvoja. Hän on sanonut: ”Älkää huolehtiko, mitä te syötte tai mitä te juotte tai millä te itsenne vaattet. Eikö henki ole enempi kuin ruoka ja ruumis enempi kuin vaatteet?” Ja toisessa paikassa hän on sanonut: ”Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka Isän suusta lähtee.” Ja kun hän nyt puhuu leivästä ja viinistä, syömisestä ja juomisesta puhuessaan, että ”Minun lihani on tosi ruoka ja vereni tosi juoma”, niin hän nähtävästi ei silloin puhu tuollaisesta henkisestä ravinnosta, johon hän viittaa esimerkiksi lauseessa ”Ihminen ei elä ainoastaan leivästä”, vaan hän nähtävästi puhuu juuri siitä,

että se leipä ja juoma, joka on oleva meille ravintona, on oleva ”Minun lihaani ja vertani”. Meidän ei siis tarvitse ollenkaan käsittää näitä Jeesuksen sanoja millään vertauskuvallisella tai mystisellä tavalla, vaan suorastaan niin, että on puhe meidän ravinnostamme. Ja meidän on pidettävä silloin mielessä, että ”Minun lihani ja vereni on oleva teidän ravintonne”.

Nyt meidän täytyy huomata, että se kristustajunta, kosminen tajunta, Pojan tajunta, on tajunta, joka elää siis ei ainoastaan Jeesuksen ruumiissa, vaan kaikkialla, koko tässä meidän maailmassamme. Kosminen kristustajunta on se tajunta, joka elää meidän maailmassamme. Se tajunta puhuu Jeesuksessa, kun hän puhuu ravinnosta, ja se tajunta sanoo: ”Kaikki, mitä on tässä maailmassa, on Minun. Kaikki, mitä te syötte ja juotte, on Minun lihaani ja vertani.” Ja meidän täytyy heti silloin myös lisätä: ”Jos te ymmärrätte Minun sanani ja jos tahdotte, niin teidän ruokanne ja juomanne voi olla ja on oleva Minun lihaani ja vertani.”

Tosiasiassa on, että kristustajunta on yksilöllinen, ja se on myös ihmisessä, meissä. Jos tulemme tietoisiksi mystisestä Kristuksesta meissä, niin tiedämme, että se on myös kaikkialla tässä maailmassa, että se siis on tullut meidän maapallomme korkeammaksi minäksi, elää meidän maapallossamme. Kaikki, mitä meidän maapallomme saa aikaan luonnossa, on kristustajunnan ruumiillista elämää. Siten emme siis saata välttää sitä, että aina syömme ja juomme kristustajuntaa. Tässä merkityksessä siis aina, tietämättä, tahtomatta, syömme ja juomme Kristuksen lihaa ja verta. Mutta Jeesus Kristushan ei tarkoita ainoastaan sitä, vaikka hän teroittaa senkin totuuden meidän mieleemme, ettemme voi sitä tosiseikkaa välttää, mutta hän samalla tarkoittaa: ”Jos te totuuden ymmärrätte, niin silloin te voitte syödä ikuista elämää. Teidän isänne söivät mannaa, ja he kuolivat, mutta jos te ymmärrätte, mitä te syötte ja juotte, silloin te syötte ja juotte ikuista elämää itsellenne.”

Mikä salaisuus, erikoinen tarkoitus ja ajatus piilee noissa sanoissa?

Ajatelkaamme hieman, millä tavoin me sangen paljon ja aivan tavanmukaisesti syömme ja juomme. Mehän tavallisesti syömme ja juomme juuri siten kuin on sanottu Vanhan testamentin paratiisikertomuksessa: ihmiset syövät leipänsä otsansa hiessä. Tällä on kuvattu sitä, että yleensä taloudellinen elämä on muodostunut meille raskaaksi. Se on kuin taakka, risti, jota saamme kantaa. Siinä on se risti, josta kysymys: miksi on niin sanomatonta köyhyyttä, tuskaa, miksi niin paljon puuhaa, ennen kuin voi pysyä hengissä maan päällä? Miksi leipä on syötävä otsa hiessä? Lepääkö todella kirous meidän yllämme? Siltä tuntuu. Ja Jeesus Kristus sanoo: ”Kun te ymmärrätte totuuden, voitte siitä päästä. Niin kauan kuin pelkätte, olette levottomia siitä, mitä teidän pitää syödä ja juoda, niin kauan kuin te ajattelette itseänne, omaa ruumistanne, mistä on sille saatava ruokaa, kuinka sitä on hoidettava, suojeltava taudeilta jne., niin kauan te todella vaellatte kuin kirouksen alla, niin kauan te elätte Vanhan testamentin alaisina. Miten te voitte päästä siitä kaikesta, vapautua huolista ja murheista, saavuttaa tasapainon ja rauhan, että teidän elämänne muuttuisi iloiseksi ja onnelliseksi? Siten, että te ymmärrätte ja muistatte, että teillä ei ole mitään, että kaikki on Jumalan, että Minä olen kaikessa, että te ette voi syödä ja juoda muuta kuin Minua. Tämä on se mystinen totuus, joka pelastaa teidät kaikesta, jos sen ymmärrätte. Sillä mitä se merkitsee? Se merkitsee: sen sijaan, että ajattelette omaa terveyttänne, puhtauttanne ja pyhyyttänne kuten Intian brahminit, teidän päinvastoin tulee syödä rakkausaterioita, syödä yhdessä kuin veljet, jotka rakastavat toisiaan.”

Ainahan ihmiset ovat tienneet, että yhteinen ateria lähentää ihmisiä toisiinsa. Kuinka olisi perheen laita, jossa ei olisi yhteisiä ruokahetkiä? Perhe-elämä vaatii, että on yhteisiä aterioita. Jos jokainen syö omalla ajallaan, ohimennen ottaa kaapista jotakin suuhunsa ja menee menojaan, niin se ei ole perhe-elämää. Jotta syntyisi perhe-elämää, täytyy olla yhteinen seremonia, juhlameno, yhteinen ateria, jolloin kaikki istuutuvat

pöytään, ja vanhin siunaa ruuan. Ja itsetiedottomasti kristikunnassa on ymmärretty tämä paremmin kuin ennen. Kristikunta on tuonut mukanaan sen asian vaistomaisen ymmärtämisen, että pitää olla rakkautta; siksi syömme yhdessä. Ja vaikka Jeesus Kristuksen lähetystyötä ei ole vielä ymmärretty, niin kuitenkin kristikunnassa ymmärretään muutamia asioita vaistomaisesti: meidän pitää yhdessä olla ja toimia.

Jeesus Kristus on sanonut: ”Syökää ja juokaa aina minun muistokseni! Aina, kun syötte ja juotte, niin muistakaa siis, mitä olen teille puhunut, että syötte ja juotte Minua.” Ja tämän saman säännön voimme siirtää yleensä taloudellisen elämän alalle. Meidän taloudelliset vaikeutemme, meidän koko maapallomme nurinkurisuudet tulevat siitä, että olemme yksilöitä liian paljon itsekkäässä merkityksessä; kukin pitää huolta itsestään ja omastaan ja sen eteen tekee työtä. Sitä me liian paljon ajattelemme, ja siihen liittyy pelko: toiset ihmiset voivat häiritä meidän onneamme. Kuitenkin Jeesuksen sanoihin kätkeytyy juuri tuo totuus kaiken taloudellisen elämän suhteen, jota on alettu vaistomaisesti ymmärtää viime aikoina, se suuri totuus, että ihminen ei yksin kykene mihinkään; yhteistyö on ainoa mahdollisuus tämän maan päällä, Yhteistyö, yhteiselämä, inhimillinen luottavaisuus, veljeys, on kaikkien vaikeuksien ratkaisu, vaikka se tuntuisi vielä tänä päivänä aivan saavuttamattomalta. Useat vielä ajattelevat: tuota ei voi toteuttaa; ihmisissä on petoja, kuinka he voisivat ihmisinä, veljinä elää maan päällä? Tietenkin niin kauan kuin näin ajattelemme, ei synny sitä tuhatvuotista eli jumalan valtakuntaa, jota kaikki profeetat ovat saarnanneet ja josta Jeesus Kristus puhui. Mutta kun voitamme itsessämme nuo epäilykset, kun ymmärrämme, että ihmiset ovat ihmisiä, että he voisivat sitä olla, silloin meille vähän selviää tuo tulevaisuuden kuva, usko, näkemys siitä, miten maan päällä tulee olemaan; meille selviää, että me tulemme elämään yhdessä, tekemään työtä toistemme puolesta, rakastamaan toisiamme. Jokainen kaikkien puolesta ja kaikki jokaisen puolesta!

Veljellinen työ on juuri se, joka tulee ratkaisemaan asiat, ja sen takana on tuo metafyyssinen totuus: ”Minä olen kaikkialla, Minun lihani kasvaa kaikkialla, vereni juoksee kaikkialla. Vaikka te kuinka puuhaisitte, ette voisi elää hetkeäkään maan päällä; ellei luonto teitä palvelisi antimillaan, te kuolisitte. Mitä on kaikki teidän puuhanne? Se on kaikki kuin ilmaan hosomeista, niin kauan kuin te ette tahdo kulkea Jumalan teillä; niin kauan te saatte puuhata ja tehdä työtä ruumiillanne ja käsillänne otsanne hiessä, kuin ette tahdo tulla paratiisiin. Sitten kun todella tahdotte, että tuhatvuotinen valtakunta syntyisi maan päällä, te heittäte kaikki epäilykset, pahat tuulet ja himot ulos itsestänne. Silloin syntyy paratiisi uudestaan maan päälle, silloin te elätte yhdessä, teette työtä yhdessä, ajattelette toisianne. Ja kun silloin syötte Minun lihaani ja vertani, syöminen ja juominen on teille ikuisiksi elämäksi; ei ole pelkoa mistään; vaikka söisitte käärmeitä, skorpioneja ja myrkyä, se ei mitään tee, kun osaatte realisoida, että ette voi muuta syödä ja juoda kuin Minun lihaani ja vertani.” Sitä asiaa me olemme asetetut tänne maan päälle ratkaisemaan. Ja se on hyvin ihmeellinen asia, jota kannattaa miettiä.

Sitten on tässä ikuisen elämän yhteydessä toinenkin asia. Vaikka meidän ruumiimme ei eläisi kuin 70 vuotta, niin me voimme elää ikuista elämää dynaamisesti. Mutta toinen kysymys on: miten me voimme elää muodollisesti ajassakin ikuisesti, ei ainoastaan dynaamisesti? Miten voimme tulla kuolemattomiksi? Se on myös yhteydessä ruumiin kanssa. Mitä Jeesus Kristus opettaa meille ruumiista siinä suhteessa?

Meidän ruumiimme yksilöllisesti katsoen kuolee, mutta sukuna, ihmiskuntana elää; aina syntyy uusia yksilöllisiä muotoja. Tämä on tuo toinen ihmeellinen vaatimus ihmisen elämässä ravintokysymyksen ohella, nimittäin vaatimus suvun jatkumisesta. Ihmisen ruumiissa asuu sukuvietti, ja sen avulla jatkuu ihmisen elämä tämän maan päällä.

On eräs kertomus apokryfisissä evankeliumeissa, jotka löydettiin viime vuosisadan lopulla ja jossa Salome kysyy Jee-

sukselta: ”Kuinka kauan ihmisiä tulee kuolemaan?” Jeesus sanoi: ”Niin kauan ihmiset kuolevat, kuin teidän vaimonne synnyttävät.” Se on päivän selvä totuus, mutta siihen sisältyy paljon. ”Niin kauan kun tiedän vaimonne synnyttävät, niin kauan te tulette kuolemaan. Mutta milloin me emme tule kuolemaan? Siis silloin tulette elämään, ettekä kuolemalla kuolemaan, kun teidän vaimonne lakkaavat synnyttämästä.” Ja siinä samassa evankeliumissa Salome kysyy vielä: ”Koska siis tulee se aika, jolloin vaimot eivät enää synnytä ja jolloin kuolemalla ei ole valtaa?” Siihen Jeesus vastaa: ”Kun kaksi tulee yhdeksi; kun se, joka on ulkopuolella, tulee niinkuin se, joka on sisäpuolella, ja uros naaraan kanssa ei ole mies eikä nainen.”

Tämä on selvästi mystinen lause ja — niinkuin me voisimme sanoa — Okkultinen, Salatieteellinen lausunto. Mitä se merkitsee ja tarkoittaa? Sen me ymmärrämme, jos vedämme silmiemme eteen joitakin episodeja ihmiskunnan ja yksilöiden historiasta, joskaan ei aina tässä elämässä olleita, niin varmasti jossakin entisessä elämässä. Jos ihminen osaa katsoa läpi elämien ja syntymien, niin hän huomaa, kuinka hän on kulkenut noiden episodien lävitse, joita tarkoitan.

Me ymmärrämme Jeesuksen sanat, jos muistamme noita sanoja Vanhassa testamentissa vaimon ja käärmeen suhteesta; kuinka vaimon on poljettava käärmeen päätä. Ja asia käy meille konkreettisesti vähän selvemmäksi, jos ajattelemme sitä kertomusta Vanhassa testamentissa, jonka Jeesus mainitsee. Se on sangen pieni kertomus, mutta sillä oli nähtävästi syvä ja tärkeä merkitys, koska Jeesus siitä puhuu. Se on kertomus käärmeen ylentämisestä korvessa. Samassa yhteydessä Jeesus puhuu ihmisen Pojan ylentämisestä: ”Teidän isänne ylensivät käärmeen korvessa, ja samalla tavoin teidän on ylennettävä Ihmisen Poika.”

IV:ssä Mooseksen kirjassa tuo kertomus kuuluu näin:

”Juutalaiset olivat vaeltamassa luvattua maata kohti, niin kerran tapahtui, että kansa tuli kärsimättömäksi ja puhui Jumalaa ja Moosesta vastaan: ”Miksi toit meidät Egyptistä kor-

peen kuolemaan? Ei tässä ole vettä eikä leipää, ja meidän sie lumme suuttuu tähän huonoon ruokaan.” Niin Herra lähetti kansan sekaan tuliset käärmeet, jotka kansaa purivat, niin että paljon kansaa Israelista kuoli. Niin tuli kansa Mooseksen tykö ja sanoi: ”Me teimme syntiä, kun puhuimme Herraa ja sinua vastaan. Rukoile Herraa ottamaan pois nämä käärmeet meidän seastamme.” Ja Mooses rukoili kansan edestä. Niin Herra sanoi: ”Tee tulinen käärme ja nosta se merkiksi ylös; ja tapahtuu, että se, joka purtu on, koska hän katsoo sen päälle, hän elää.” Ja Mooses teki vaskikäärmeen ja nosti sen merkiksi ylös; ja tapahtui, että jos joku joutui käärmeen puremaksi ja katsoi vaskikäärmeeseen, niin hän jäi elämään.”

Vanhan testamentin kirjoituksethan ovat yleensä vertauskuvallisia; niistä nimenomaan sanotaan eräässä evankeliumissa: Jeesus avasi opetuslasten silmät, niin että he osasivat lukea kirjoituksia. Ja kirjoituksilla tarkoitettiin juutalaisten pyhiä kirjoja, muun muassa juuri Vanhan testamentin kirjoja. Niitä ei siis saanut lukea kuten historiallisia kertomuksia; ne saattoivat olla sitäkin, mutta se, mikä niissä oli kvintessenssi, ydin, oli niiden vertauskuvallinen merkitys.

Mistä oli tässä vaskikäärmeessä kysymys? Kansa oli pahalla tuulella. Sen mielestä oli elämä ikävää: ”Kurjaa on olemassaolo, syöminen ja juominen iljettää meitä; miksi houkuttella meitä tänne?” Jokainen ihminen voi tuntea, että hän on elämien vierieissä tuntenut noin olemassaolon suhteen. Sanoikaamme, että hänen vatsansa on huonossa kunnossa, ettei hän osaa syödä nautinnolla, ei syödä tryffeleitä eikä juoda shampanjaa. Silloin hän valittaa, että elämä on kurjaa. Ja vaikkei hänen pessimisminsä johtuisi ulkonaisista seikoista, niin ihmiselle on tuttu tuo tila. Mikä silloin useimmiten tulee ihmisielulle kiusaukseksi? Mikä se on, joka aivan kuin pelastaa ihmisielun elämien vierieissä tästä väsymyksestä, ikävästä tunteesta? En puhu siitä, että ihmisielu olisi kokenut ja etsisi Jumalaa ja että sen vuoksi olisi tullut jonkinlainen väsymys olemassaoloon, vaan aivan matemaattisesti väsymyksestä, joka tulee

ihmissieluun. Mikä silloin on se, joka pelastaa ihmissielun pois tuosta ikävästä? Se on ihmisen sukupuolielämä. Se on sellainen merkillinen asia, että ihminen tekee siitä itselleen nautinnon; ja täten pelastaa hänet olemassaolon ikävyydestä juuri hänen sukupuolinen nautintonsa, hänen mahdollisuutensa nauttia sukupuolisesti. Otaksukaamme, että meidän aikanamme eivät ihmiset enää ole niin karkeita, eivät niin sieluttomia, että suorastaan heittäytyisivät tähän aistillisuuden kuiluun. Toivokaamme niin. Mutta vaikka nyt olisi toisin, niin kuitenkin on ollut aika aikoja sitten — ja jokaisen yksilön elämässä on ollut sellainen aika elämien vieressä —, jolloin ihmiselle hänen sukuvietinsä merkitsi hyvin paljon; se oli juuri se, joka antoi viehätystä hänen elämälleen.

Siitä asiasta puhutaan tässä Mooseksen kirjassa. Ne tuliset käärmeet, jotka lähetettiin Israelin kansan sekaan, oli se sukupuolinen nautinto, joka sai heidät valtaansa. Sukupuolisen voiman nautinnonhimo tuli heihin, ja he turmelivat itsensä, että tulivat sairaiksi, ja monet kuolivat. Niin tapahtuu sekä yksilön että ihmiskunnan elämässä. Ihmiset heittäytyvät sukupuolinnautintoihin. Siitä seuraa sairaudet ja kuolema. Sehän on ihmiskunnan vitsaus. Silloin Jumala sanoi Moosekselle: ”Tee käärme ja nosta se ylös puulle, niin että ihmiset saavat siihen katsoa.” Ja kun he siihen katsoivat, niin he paranivat.

Mitä tämä on? Se on, että ihmiskunnan pelastaja sukupuolihimon ja vietin orjuudesta on ollut ja on se, että ihmiset ymmärtävät, mikä on tuon sukuvietin luonnollinen, vanha, patriarkaalinen tarkoitus. Heidän tulee ymmärtää, että sukupuolisen voiman luonnollinen, vanhatestamentillinen, patriarkaalinen tarkoitus on jatkaa sukua. Heidän täytyy luopua kaikesta nautinnon ajatuksesta, itsekkyydestä sukupuolihimon yhteydessä. Kun he siitä luopuvat, ja ymmärtävät, että se on käärme, jonka ei tule sihistä tuolla alhaalla, vaan että se on ylhäällä, jota heidän tulee katsoa, että se on luonnon luova voima, jonka avulla heidän tulee jatkaa sukua, silloin ihminen ymmärtää, että millään muulla tavalla tätä luovaa voimaa ei

saa käyttää. Ja jos ihminen sen ymmärtää, silloin hän pääsee sen kirouksesta. Ajatelkaamme vain Vanhan testamentin kulttuurissa niitä isiä ja äitejä, jotka ovat luoneet ihmisiä maailmaan ja jotka pitivät sukuviettiä pyhänä; ei heidän mieleensäkään tullut, että se olisi nautinnon välikappale. Ajatelkaamme noita olentoja. He ovat kirkkaita. He nousevat meidän ylitsemme patriarkaalisen ankarina ja voimakkaina. Ja me myös ymmärrämme, että ne ihmiset, jotka ovat osanneet tämän kysymyksen ratkaista tuolla vanhalla, yksinkertaisella tavalla, ovat tavallaan kuin luonnon asettamat tuomareiksi, kuin olisi luonto nostanut heidät toisten yläpuolelle. He voivat lausua arvostelunsa niistä ihmisistä, jotka eivät ole tätä kysymystä käytännössä ratkaisseet; ja he voivat olla ankaria. Ja jos me, olematta siihen kutsutut, matkimme heitä, silloin me olemme erinomaisen ahdasmielisiä ja tuomitsevia. Sellaiset ankarat, puhaat ihmiset, jotka ovat oikein tienneet, millä tavoin sukupuoli-voimaa on käytettävä, voivat sanoa: ”Näin yksin on oleva; tässä on teidän pelastuksenne; vain näin teidän tulee elää.” Mutta he ovat lisänneet: ”Me emme tahdo tietää mitään rakkaudesta ja lemmeistä; sellaisia asioita ei saa olla olemassa. Rakkaus tietysti on luonnostaan, mutta kaikki lemmeleikki on ankarasti tuomittavaa.”

Näin ovat ihmiset täydellä syyllä sanoneet. Me elämme aivan toisenlaisessa ajassa: pitääkö meidän nyt luopua kaikesta ja tulla tuollaisiksi vanhanaikaisiksi patriarkaalisiksi ihmisiksi? Koko meidän taiteemme, runoutemme ja kirjallisuutemme on rakkauden, lemme ylistämistä, kertomusta siitä, kuinka ihanaa on sielullisesti, kun kaksi ihmistä rakastaa toisiaan. Onko tämä kaikki siis harhaa? Se olisi todella harhaa, jos eläisimme ainoastaan tuossa vanhassa, patriarkaalisessa ajassa, siinä ajassa, että kysymys on vain siitä, että ihmiskunta jatkuisi ja että ruumiin ikuinen elämä on tässä suvun jatkumisessa. Mutta silloin Jeesus Kristus ja muut profeetat ja viisaat tulevat ja sanovat: ”Niinkuin Mooses ennen ylensi käärmeen korvessa, niin tulee teidän ylentää Ihmisen Poika.”

Tässä avautuu jotakin uutta. Mitä se on? Ihmisen Poika — siitä me puhuimme jo ennen näissä esitelmissä — on Kristus meissä, mutta se on ennen kaikkea silloin maailman järkenä. ”Ylentäkää itsessänne maailman järki, se inhimillinen minuus, joka nostaa teidät kaiken muun luomakunnan yläpuolelle, joka tekee teidät vapaiksi ja antaa teidän itse määrätä kohtalonne. Se järki ylentäkää. Mutta muistakaa, että se ei ole teidän pieni, kuolevainen järkenne, vaan maailman järki. Ja kun ylenätte maailman järjen itsessänne, silloin teidän täytyy katsella asioita kehityksen kannalta. Silloin te ymmärrätte, että teidän yksilöllisyytenne ei ole siinä, mitä te osaatte ajatella, vaan teidän yksilöllisyytenne on juuri siinä, mitä osaatte tuntea, aivan kuten Schiller sanoo: ”Kaikille kuuluu, mitä ajattelet; sinun omaasi on ainoastaan se, mitä tunnet.” Ja Rousseau sanoo: ”Jos järki tekee ihmisen, niin se on kuitenkin tunne, joka häntä johtaa.” Ja vaikka ihminen juuri järkevänä olentona on elämän yläpuolella, hän ei ole ainoastaan ajatteleva, vaan myös tunteva olento. Sentähden on tunteen kehitys äärettömän tärkeä. Jos tahdomme yksilöinä saavuttaa iankaikkisen elämän, meidän on kasvatettava tunnetta, annettava sille oma alansa.

Tämän on itse elämä asettanut meidän eteemme. Me elämme sellaisessa kehityskaudessa, että me tunnemme elävämme silloin, kun tunnemme. Me olemme kylmiä, epäinhimillisiä olentoja, jos ainoastaan ajattelemme, mutta kun tunnemme ja tahdomme, silloin tunnemme olevamme ihmisiä. Me ihmiset olemme asetetut tänne rakkautta oppimaan, ja rakkautta opimme myös sukupuolivoiman avulla. Mutta milloin tuo sukupuolivoiman avulla oppimamme rakkaus muuttuu ikuiseksi? Millä tavoin sukupuolielämä meissä voi palvella ikuista elämää? ”Sillä tavoin”, sanoo Jeesus Kristus, ”että te sen voitatte.” Tämä on sängen salaperäinen lause, hyvin merkillinen, jota me olemme oppimassa, sillä me tunnemme sisässämme: emme ole sukupuolisesti oppimassa sitä ja sitä säädyllisyyttä, vaan valtaa ja voimaa itsemme yli, oppimassa ja ratkaisemassa sukupuolielämän koko pulmaa. Ja mikään asia ei ole rat-

kaistavissa, ellei sitä voita, sen läpi tunge. Sentähden me ihmisinä olemme oppimassa täällä sitä uutta, josta Jeesus Kristus puhuu, sitä rakkautta, joka on ilman sukupuolisuutta, joka on kaiken sukupuolisuuden yläpuolella. Kaikki meidän kärsimyksemme ja tuskamme tunteen alalla johtuvat enemmän tai vähemmän sukupuolivoimasta, niistä konflikteista, ristiriidoista, joihin joudumme sukupuolivoiman yhteydessä. Ja ikuinen elämä ja autuus tulee meille sen seurauksena, että opimme irti sukupuolivoimasta kokonaan.

Tämä on Jeesuksen asettama ihanne. Se ei merkitse, että kuka tahansa meistä ja koska tahansa voisi sen saavuttaa, mutta se merkitsee, että se on oleva ihmisen ihanne, vaikka ei luonnottomalla tavalla. Joka näihin asioihin syventyy, kyllä ymmärtää ne; hänelle käyvät ne selviksi. Jota enemmän ihminen voittaa sukupuolivoimaa itsessään, sitä enemmän hän oppii rakastamaan. Jollei hänellä olisi koskaan ollut sukupuolivoimaa, niin hänen rakkautensa olisi kylmä kuin kuu, mutta koska se on hänessä ollut suurimpana hallitsijana tuhansien ja miljoonien vuosien aikana, niin hän myös saavuttaa auringon lämmön ja kirkkauden ja osaa rakastaa. Rakkaus on aivan kuin tulos siitä, että me osaamme voittaa itsemme, sukupuolivoiman meissä. Sentähden kaikki viisaat ovat sanoneet sen, mitä ovat sanoneet. Sentähden Jeesus Kristus on sanonut: ”Silloin, kun tulette sellaisiksi, että ette ole miehiä ettekä naisia, silloin kun se, joka on teidän ulkopuolellanne, on kuin se, joka on sisäpuolella, te saavutatte ikuisen elämän.” Mehän tiedämme, että mies on nainen, ja nainen on mies salassa, sisäisesti. Mutta ihminen on *ihminen*; hän on kaiken voittaja, ei mies eikä nainen. ”Sitten tulee minun valtakuntani”, sanoo Jeesus. ”Sitten ette enää kuoleamalla kuole, kun ette enää synnytä, kun ette ole miehiä ettekä naisia, vaan ainoastaan ihmisiä.”

Pääsiäisihme

XII

Useissa suurissa uskonnoissa, kuten tiedämme, puhutaan vapahtajasta, joka kärsii kuoleman, astuu alas manalaan ja nousee ylös. Ja monissa vanhoissa uskonnoissa vietettiin pääsiäisen aikana juuri tuollaisen vapahtajan kuolemaa. Ja tiedemiehet, jotka näitä asioita ovat tutkineet, sanovat, että se on alkuaan ollut tuollainen yleinen kuoleman ja ylösnousemuksen juhla luonnossa. Uskonnollisesti on kuvattu sitä luonnon tosiseikkaa, että siemen on laskettu maahan, jossa se kuolee ja keväällä nousee ylös.

Mutta jos syvemmin ja psykologisemmin tutkimme uskontoja, niinkuin yleensä nyt aletaan tehdä, silloin ei tyydytä enää ainoastaan viittaamaan ulkonaisen luonnon tosiseikkoihin, vaan puhutaan myös ihmisen henkisestä kehityksestä ja viitataan siihen tosiseikkaan, että ihminen voi kuolla pois omasta itsekkyydestään, omista himoistaan ja haluistaan, alemmasta minästä ja nousta ylös uutena ihmisenä. Ja sentähden tiedämme, että hyvin monet syvälliset tutkijat, tai niinkuin me teosofisesti voimme sanoa salatieteelliset tutkijat, ovat erikoisesti painottaneet sitä, että tällaiset vanhat uskonnolliset kertomukset vapahtajan kuolemasta ja ylösnousemuksesta itse asiassa kuvaavat jokaisen ihmissielun historiaa, sitä ihmissie-

lun henkistä kehitystä, joka tapahtuu ns. vihkimysten — tai ainakin vihkimyksen — kautta, jolloin ihminen luopuu, kuten on sanottu, alemmasta minästään ja nousee ylös uutena olentona. Ja monet salatieteilijät väittävätkin, että kaikki tällaiset vapahtajakertomukset ovat myyttillisiä ja samalla mystisiä. Ne ovat olleet myyttejä kaikissa uskonnoissa, ja ne eivät ole tarkoittaneet ainoastaan luonnon tosiasioita, vaan ihmissielun kehityksen vaiheita. Sentähden ovat monet tutkijat sekä tiedemiesten että salatieteilijöiden joukossa olleet sitä mieltä, että kristinusko ei oleellisesti eroa toisista, vanhoista uskonnoista, jotka ovat aina puhuneet samoista asioista.

Jos olisi niin, että kristinuskolla ei olisi mitään muunlaista asemaa kuin toisilla vanhoilla uskonnoilla, silloin me voisimme kysyä, minkä tähden tässä kristikunnassa on vielä erikoisemmalla vakavuudella ja juhlallisuudella aina vietetty pääsiäisjuhlaa sekä vapahtajan kuoleman että hänen ylösnousemisen muistoksi. Minkä tähden tämä juhla on kristikunnassa otettu vakavalta kannalta ja asetettu koko kristillisen elämän keskeiseksi? Kristikunnassa aina puhutaan Jeesus Kristuksen verestä, joka vuoti Golgatalla, ja siitä, että tämä veri puhdistaa ihmisen. Minkä tähden kristikunnassa on painokkaammin kuin ennen tehty tästä niin keskeinen uskon asia, jollei se olisi muuta kuin myytti sekä luonnontieteellisessä että mystisessä merkityksessä?

Kun me itse etsimme totuutta ja koetamme kulkea sitä tietä, joka vie Golgatalle ja Golgatalta ylösnousemukseen, silloin meille selviää sängen ihmeellinen seikka, nimittäin se, että se, mikä ennen tapahtui yksilöllisen ihmisen kehityksessä mystisesti, sisäisesti ja toisella tasolla, niinkuin voimme teosofisella kielellä sanoa, tapahtui Jeesus Kristuksen elämässä ulkoisesti, realistisesti, todellisesti. Me emme tunne ketään toista sellaista vapahtajaa, joka todella olisi elänyt koko tuon elämän tässä näkyvässä maailmassa. Me olemme kyllä tunteneet suuria, ihmeellisiä mestari- ja vapahtajaolentoja, ihmisiä tämän maan päällä, jotka ovat pitkälle kehittyneet, mystisesti läpi-

käyneet kuoleman ja ylösnousemuksen, jotka ovat olleet suuria olentoja, suurten jumalien inspiroimia. Mutta heidän suuri, ihmeellinen, moraalinen ja henkinen kehityksensä on tapahtunut salassa toisella tasolla. Mutta Jeesus Kristus oli se ihmeellinen vapahtajaolento, joka eli tässä näkyvässä maailmassa fyysisesti koko tuon suurenmoisen draaman, mystisen, inhimillisen vihkimysdraaman, jonka yksilö kyllä ennenkin eli itessään. Jeesus Kristus eli tässä näkyvässä maailmassa elämänsä sen kaikissa tapahtumissa, saavutuksissa, voitoissa, niin että hänen elämänsä ei ollut ainoastaan hänen omaa mystistä, persoonallista kehitystään, vaan se oli kuin kosmista elämää, kosminen symboli, suurenmoinen symboli ihmisen elämästä ja ihmisen todellisesta inhimillisyydestä. Hänen elämänsä, joka on niin realistisesti kuvattu evankeliumissa ja joka on niin suurenmoisena todellisuutena elänyt kaikkien kristillisten kansojen tajunnassa ja mielikuvituksessa lähes kahdentuhannen vuoden aikana, oli todella inhimillisyyden paljastumista. Hän esitti, mitä ihminen on, mitä ihminen saattaa olla. Ja evankeliumit, sekä kanoniset että apokryfiset, puhuvat siksi realistisesti ja elävästi hänen elämästään tavalla, jolla eivät mitkään kirjat minun tietääkseni ole puhuneet kenenkään pyhän ihmisen elämästä. Meillä on ainoastaan Gautama Buddhan elämä niin todellisesti kuvattu, ja se jo on niin suurenmoinen, että se saavuttaa vastakaikua meidän sydämissämme, mutta siinä on kuitenkin jotakin, joka muistuttaa meille inhimillisistä ponnistuksista, muistuttaa persoonallista itseä enemmän kuin Jeesus Kristuksen elämä.

Jeesus Kristus on jumalainen olento, mutta samalla niin todellisesti inhimillinen olento, että hän vapauttaa meidän oman inhimillisyytemme. Kun luemme hänen elämänsä evankeliumeista, niin siinä ei ole mitään vierasta meille; me tunnemme, että sellainen on inhimillinen elämä. Hän esittää kuin suurenmoisen symbolin inhimillisestä elämästä.

Sentähden me jo pyhien kirjojen tutkijoina voimme sanoa, olemme aivan kuin pakotetut tunnustamaan: ei olisi voitu kir-

joittaa sellaisia pyhiä kirjoja, ei kertoa persoonallisesta elämästä sillä tavalla, ellei sellaista elämää olisi eletty, ellei sitä ihmistä olisi ollut, joka sen elämän on elänyt. Sentähden minusta evankeliumit itsessään todistavat itsensä. Ne itse ovat parhaina todistuksena siitä, että Jeesus Kristus, tuo merkillinen ja ihmeellinen jumalihminen, on ollut olemassa. Ne ovat niin realistisia, niin todellisia, että me turhaan etsimme toisista pyhistä kirjoista sellaista suurenmoisuutta, yksinkertaisuutta, laajakantoisuutta ja majesteettisuutta.

Näin ollen me, vaikka emme muuta tietäisi, voisimme luottaa siihen, että evankeliumit ovat kertoneet todellisesta ihmisestä, todellisesta tapahtumasta, jos meidän tajuntamme on avautunut näkemään, että nuo asiat ovat olleet todellisia.

Pitkänäperjantaina kristikunnassa vietetään Golgatan ristinkuoleman muistojuhlaa. Ja meidän kaikkien mielessä, meidän kaikkien tajunnassa on tuo Golgata-vuori, juutalaisten mestauspaikka. Siellä on kolme ristiä: keskellä on Jeesus Natsarealainen ristillä ja kummallakin puolella ryöväri ristillään. Ja tämä näky kolmesta rististä Golgatalla, jonka jokainen meistä on niin monta kertaa nähnyt hengessään, on todella kuin koko ihmiselämän ja koko meidän kehityksemme symboli. Me kaikki tunnemme, että nuo ristit ja niillä riippuvat ihmisolennot ovat meitä itseämme. Ne symbolisoivat meitä, kuvaavat ihmiskuntaa, elävät meissä, sillä jos me olemme totuuden etsijöitä, teosofisia tutkijoita, me tiedämme, että ihminen sisimmässään on Kristus. Se risti, joka on siellä keskellä ja jolla Jeesus Natsarealainen riippuu, on myös meissä, se ihminen on myös meissä. Me tunnemme verraten vähän sitä ihmistä, sitä Jeesus Kristusta, Kristusta meissä. Me huomaamme, ettemme ole osanneet elää sitä elämää, joka olisi vienyt meidät tuolle Jeesus Natsarealaisen ristille. Mutta kun me katselemme noita toisia ristejä, noita ryöväreitä vapahtajan kummallakin puolella, silloin me kyllä aivan selvästi tunnemme, että niille risteille me olemme jo voineet joutua.

Muistuttakaamme mieliimme, mitä Luukkaan evankeliu-

missa kerrotaan noista ryöväreistä. Siinä nimenomaan kerrotaan näin:

”Niin toinen pahantekijöistä, joka siinä riippui, herjasi Häntä ja sanoi: ”Etkö sinä ole Kristus? Auta itseäsi ja meitä.” Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: ”Etkö sinä edes pelkää Jumalaa, sinä, joka olet saman rangaistuksen alaisena? Me tosin kärsimme oikeuden mukaisesti, sillä me saamme, mitä tekemme ansaitsevat, mutta tämä ei ole mitään pahaa tehnyt.” Ja hän sanoi Jeesukselle: ”Herra, muista minua, kun tulet valtakuntaasi.” Niin Jeesus sanoi: ”Totisesti minä sanon sinulle: tänä päivänä olet oleva minun kansani paratiisissa.”

Nuo pahantekijät eli ryövärit ristillä ovat meille tuttuja: niissä kuvastuu meidän oma inhimillinen elämämme joko toisessa tai toisessa enemmän sekä koko ihmiskunnan elämä. Ajatelkaamme ensin tuota toista ryöväriä, joka ristillä pilkaten kääntyy Jeesuksen puoleen ja sanoo: ”Etkö sinä ole Kristus, etkö voi auttaa itseäsi ja meitä?” Siinä puhuu kyynikko, materialisti, jumalankieltäjä, se suuri osa ihmiskuntaa, jonka halu on elää oman alemman tahtonsa mukaan, omassa vallattomuudessaan, se osa ihmiskuntaa ja se osa meistä, joka etsii elämän nautintoja, elämän hauskuutta, viehätystä, joka tahtoo kaikkea mahdollista onnea ja hyvää tästä aistisesta, aineellisesta, näkyvästä elämästä, joka ei oikeastaan tiedä muusta elämästä mitään, joka ei välitä muusta, se, joka vain tahtoisi, että tämä näkyvä elämä olisi ainoa todellisuus ja hyvin miellyttävä todellisuus. Sitähän ihminen kehityksensä alkutaipaleella kaipaa. Muuta elämää hän ei kaipaa. Tämä näkyvä elämä häntä tyydyttää, viehättää, ja hän tahtoisi, että se olisi onnellinen, aistisesti viehättävä, kaikin puolin sellainen, että hänen olisi hyvä olla.

Meissä jokaisessa on tuollainenkin ryöväri, se puoli itsesämme, sellainen ruumis, käyttöväline, joka juuri tätä tarkoittaa. Ja pitkän aikaa ihmiskunta kehityksessään tavoittelee juuri sitä. Ja silloin, kun ajatteleimme tällaista onnea tässä näkyvässä maailmassa, me ihmiset itsekkyydessämme joudumme

ensin kyllä nauttimaan, mutta sitten tulee kärsimys. Me saamme huomata, että jokainen nautinto tuo mukanaan vastaavan kärsimyksen, ilo tuo surun, jokainen onni vetää mukanaan jonkin onnettomuuden. Tämä elämä on niin ihmeellinen meille, että me ennen pitkää joudumme ristille; ihmiskunta joutuu ristille ja tuntee olevansa sillä tavalla ristiinnaulittu. Se huokailee, voivottaa, napisee elämää vastaan, huutaa: mitä tämä on? Se ei ole niin nautintorikasta kuin voisi olla. Ihmisellä on niin merkillinen, ihana ruumis, sellaiset aistit, että hän voi nauttia ruuasta, liikunnosta, tanssista, matkustamisesta, näkemisestä ja kuulemisesta. Eikö hän ole olemassa siis sitä varten? Mitä merkitsee elämä, jossa aistit eivät saa nauttia? — Ja kuitenkin sellainen elämä tulee todellisuutena jokaisen ihmisen eteen, joka on nautintoja etsinyt. Sen sijaan, että hän nauttisi ruuasta ja juomasta, hän tulee sairaaksi, ettei hän enää saakaan niistä nauttia. Tulee kysymys hänen eteensä: tahdotko nauttia ja mennä suoraan hautaan, vai tahdotko luopua nautinnoista ja parantua? — Ja jos ihminen panee arvoa rikkaudelle ja mahtavuudelle, niin kaikki otetaan häneltä pois. Hän joutuu köyhäksi ja kurjaksi ja napisee: ”Minkä tähden elämä on tällaista vai-vaa?”

Elämä on järjestetty siten, että ihmiskunta joutuu ristille. Silloin ryöväri ihmiskunnassa, materialistinen pahantekijä meissä sanoo: ”Mutta mitä tämä on? Eikö mitään jumalaa ole tämän takana? Mutta kaikkihan väittävät, että on joku jumala, ja jos on jumala, kuinka hän voi sietää tällaista vääryyttä, kurjuutta, onnettomuutta? Eikö hän voisi pelastaa ihmiskuntaa ja meitä tällaisesta? Mikä jumala se sellainen onkaan?”

Näin silloin tuo ryöväri, kyynikko, sanoo. Ja silloin ihmisen sydän voi käydä niin kovaksi, kuin legendassa kävi tuon suutarin, joka ei tahtonut auttaa Jeesus Kristusta, kun tämä nääntyi ristin alle. Legendan mukaan hän sai silloin ikuisesti vaeltaa ja vaeltaa. Hän on tuo vaeltava juutalainen. Ja mikä on vaeltava juutalainen? Se on juuri tämä ryöväri, materialistinen olento meissä, se puoli ihmiskuntaa, joka vielä nauraa kai-

kelle, ei tahdo nähdä mitään syvempää elämässä, joka pilkkaa ja ivaa, joka vaatii kaikkea ulkonaista, jonka täytyy kulkea kauan, jonka täytyy kuolla ja syntyä uudestaan tänne oppiakseen jotakin.

Mutta toinen ryöväri, joka myös on ristillä, on aivan toisenlainen. Hän ei pilkkaa Jeesusta, sitä ihmeellistä ihmistä, joka on tuolla keskellä. Hän on myös kuullut kuten toinenkin, että siinä on pyhä ihminen, jonka elämä on ollut kuin rakkauksen laulu. Ja hän tunnustaa sen nyt, kun on itse ristillä. Hän sanoo toiselle: ”Kuinka sinä noin pilkkaat? Etkö ymmärrä, että me kärsimme omien syntiemme takia, mutta hän ei ole mitään tällaista ansainnut.” Ja hän sydämen surussa ja tuskassa kääntyy Jeesuksen puoleen ja sanoo: ”Jospa voisit muistaa minua jollakin hyvällä ajatuksella, ymmärtää, että olen ollut näin huono.” Silloin Jeesus sanoo hänelle: ”Totisesti sanon sinulle: tänä päivänä olet minun kanssani paratiisissa.”

Tämä toinen ryöväri on myös eräs puoli meistä. Se on kehittyneempi, rikkaampi. Se on myös suuri joukko ihmisiä, osa ihmiskuntaa tietyllä taipaleella omassa kehityksessään. Se on ihminen silloin, kun hän aavistaa, uskoo ja huomaa, että on jotakin korkeampaa, että hän ei ole kaiken a ja o, että hän ei ole kaikkea saanut aikaan ja luonut, että hän ei ole kaiken keskus, vaan kuin atomi suuressa maailmankaikkeudessa, että on suuri, ihmeellinen elämä olemassa, että on jotakin henkevää, siveellistä, moraalista tahtoa kaiken tämän olemassaolon takana. Hän on meissä se osa, joka uskoo Jumalaan, kuten me sen lyhyesti voimme sanoa. — Mitä on tässä merkityksessä Jumalaan uskomisen? Se on sitä, että ihminen näkee, tuntee, että moraalinen tahto on olemassaolon takana ja että hän itsekin on henkiolento, jossa on siveellinen, moraalinen käskijä, vaatimus sisällä, ihminen, joka tietää ja tuntee olevansa vastuunalainen elämän edessä omista teoistaan. Hänkin on ehkä ajattelematon kuten tuo toinen ryöväri, tekee paljon syntiä, harvoin muistaa olevansa ihminen, mutta hänessä on se tieto koko ajan sisällä, että hän on järkevä olento, että hänen täytyy vastata teoistaan.

Hänkin on nyt joutunut ristille, hänkin on nyt huomannut, kuinka turhaa kaikki sellainen elämä on ollut, jossa hän on tavoitellut jotakin itselleen, vaikka se olisi ollut kaunista, ihanteellistakin. Jos hän on ajatellut itseään, ja niin paljon kuin hän on ajatellut itseään, se on ollut sittenkin harhaa, turhaa elämää, joka ei pysy, jolla ei ole ikuisuusarvoa. Tämän hän huomaa, sillä hänkin joutui ristille ja näki, että elämässä ei ole mitään, jos asetamme oman itsemme sen eteen. Jos asetamme itsemme totuuden, hyvän, kauneuden eteen, silloin se on ollut turhaa, oman itsensä palvelemista; se ei ole ollut ikuista, jumalaista. Hän on joutunut silloin ristille, hän on huomannut, että elämässä on totuus syvemmällä. Ja kun kaikki kärsimykset ja pettymykset häntä kohtaavat, kun surut tulevat hänen osakseen, puhdistavat ja pyhät surut, hän tuntee, että hän on sen ansainnut. Hän ei syytä elämää, ei valita, ei napise Jumalaa vastaan; hän näkee Jumalan oikeudenmukaisen, vanhurskaan käden. Ja hänen lohdutuksensa, tukensa ja turvansa on siinä, että hän saa ymmärtää: on olemassa karma. Toinen ryöväri voi iloita siitä ajatuksesta, että on olemassa jälleensyntyminen, että saa syntyä yhä uudestaan tämän maan päälle iloitsemaan ja nauttimaan, mutta tämä ryöväri iloitsee karmasta, siitä ajatuksesta, että kaikki, mikä häntä kohtaa, on oikein: hänelle ei voi tapahtua mitään vääryyttä. Hänen sisäinen lohdutuksensa on tuo ajatus: kaikki, mikä tulee eteen, on Jumalan kädestä. Elämä, joka on suurta viisautta ja rakkautta, antaa, minkä se antaa, mutta minkä se antaa, sen se oikein antaa. Ja se, mikä minua kohtaa, on juuri sitä, minkä olen ansainnut.

Näin tämä toinen ryöväri meissä ajattelee ollessaan ristillä keskellä kärsimystä ja tuskaa. Hän alistuu, nöyrtyy, iloitsee. Ja juuri tuossa hänen nöyrässä ilossaan, nöyrässä alistumisessaan on ikuisuuden lupaus, joka tekee sen, että keskellä oleva Jeesus Natsarealainen voi kääntyä hänen puoleensa, katsoa häntä rakkaudella ja ymmärtämyksellä ja antaa Kristuksen itessään puhua: ”Tänään vielä olet minun kanssani paratiisissa. Jos sinä vaikka näännyt tuskiisi, jos vaikka kuolet kärsi-

myksiisi, tiedä, että sinä olet silloin jo kärsinyt sen, minkä muuten saisit kärsiä kuoleman jälkeen, ja kuoleman jälkeen sinä pääset paratiisiin, taivaaseen. Sinulla ei ole enää kärsimyksiä. Jos voit noin nöyrästi iloita, astut kiirastulesta ja helvetistä taivaaseen: jos kuolet, astut taivaaseen kuoleman jälkeen; jos elät, poistuu sinusta kiirastuli, ja taivas astuu sydämeesi. Sillä siinä on kaiken kärsimyksen, tuskan ja pahan voittaminen, että ihminen sanoo: kaikki paha, mikä minua kohtaa, on oikein.”

Mutta nuo molemmat ryövärit katselevat vielä sitä ihmistä, joka on keskellä, sitä Jeesus Natsarealaista, joka viattomana on tuolla ristillä, joka vuodattaa viattoman verensä. Ja hänkin on meissä, hänkin on oleva meissä. Sekin ihminen on vielä tuleva meidän omaksi itseksemme, sekin ihminen, joka antaa oman verensä vuotaa.

Me olemme ennen puhuneet Jeesuksen verestä ja niistä ihmeellisistä Jeesuksen sanoista, että hänen vertansa pitää juoda. Ja nuo mystiset sanat ovat kerta kerralta meille yhä enemmän selvinneet, kun olemme koettaneet tunkea niiden henkeen ja niitä ymmärtää. Ja meille myös on jäänyt kuin kysymykseksi: mikä on tuo ehtoollinen sakramenttina, jossa juodaan Jeesuksen verta? Me kyllä selitimme, että ehtoollinen sellaisena kuin sitä vietetään kirkkokunnissa, ei voi olla muuta kuin muistolle pyhitetty juhla, kuin jokin sellainen kirkollinen seremonia, jonka jotkut voivat hyväksyä, toiset ei. Itsessään se ei ole mitään ehtoollista, vaikka katolinen kirkko, joka on kirkkoista vanhin, kohdistaa koko huomionsa juuri tuohon seremoniaan ja sanoo: siinä juodaan Jeesuksen verta; siinä ihminen tulee autuaaksi; siinä hän saa henkistä voimaa. Me olemme jo nähneet, että sellainen käsitys ei ole totuudenmukainen, vaan että meidän täytyy ymmärtää Jeesuksen sanat mystisesti, vertauskuvallisesti, niin että Jeesuksen veren juominen, joka on ikuinen elämä, merkitsee jotakin meidän itsemme suhteen. — Kun Jeesus sanoo: ”Minä olen tie” — ja kirkko sanoo, että tie Jeesuksen luo on Jeesuksen veressä —, niin me ymmärräm-

me, että tie on siinä, että me annamme oman veremme vuotaa, mutta emme vuodata toisten verta. Samoin kuin Jeesus antoi oman verensä vuotaa, niin tulee meidänkin olla vuodattamatta toisten verta. Jos tahdomme tulla osalliseksi Jeesuksen verestä, meidän täytyy olla puhtaat verestä. — Ja kun Jeesus sanoi: ”Minä olen totuus” —, niin se merkitsee, että meidän täytyy sillä tavoin juoda Jeesuksen verta, että me uhraamme itsemme totuudelle, Jumalalle, samalla tavoin kuin Jeesus Natsarealainen uhraisi itsensä. Kaikesta uskonnollisesta harhasta meidän täytyy vapautua ja ymmärtää, että se, mikä on uhrattava Jumalalle, on meidän oma veremme, itsekkyytemme, persoonallisuutemme. — Ja kun Jeesus sanoi: ”Minun veressäni on ikuisen elämä” —, niin me ymmärrämme sen olevan sitä, että me osaamme muuttaa oman veremme Jeesuksen veren kaltaiseksi sillä tavoin, että voitamme kaiken sukupuolisuuden itsessämme.

Ikuisen elämän saavuttaminen on siis kaikista pisin ja vaihalloisin tie. Se on suuri salaisuus, joka saavutetaan ainoastaan siten, että ihminen kokonaan osaa muuttaa sukupuolivoimansa sisäiseksi, henkiseksi voimaksi.

Meidän kaikkien tajuntaamme kristikunnassa on jäänyt käsitys, että on olemassa jokin ehtoollissakramentti, jotakin ihmeellistä Jeesuksen veren juomista, joka ei ole ainoastaan meissä itsessämme tapahtuvaa prosessia, vaan todellista juomista. Me muistamme, että toisissakin mysteereissä oli samantlaisia aterioita, — kuten kreikkalaisissa, intialaisissa ja egyptiläisissä. Aina syötiin leipää ja juotiin viiniä; ja se kuvasi aina jonkun jumalaisen olennon ruumista ja verta. — Kaikissa uskonnoissa, niin vanhoissa kuin kristinuskossakin, on säilynyt tuo symbolinen toimitus. Ja me kysymme: jos se on symbolinen, niin mitä se symbolisoi? Jotakin todellisuutta täytyy sen takana olla. Sen ei tarvitse olla ainoastaan psykologinen, ihmisen sisässä tapahtuva, vaan jotakin, joka todellisuudessa tapahtuu. Me ymmärrämme, että se saattoi tapahtua Jeesuksen eläessä, kun hän istui opetuslastensa kanssa; hän siunasi leivän

ja viinin, ja kun hän oli ne siunannut, niin varmasti opetuslapset syödessään ja juodessaan tunsivat, kuinka he puhdistuivat.

Mutta Jeesus Kristus on ikuinen, kuolematon olento. Siis voimme syystä kysyä: oliko tämä sakramentillinen toimitus fyysinen toimitus ainoastaan silloin, kun hän vaelsi maan päällä? Olemmeko nyt aivan yksin? Eikö nyt ole sellaista pyhää toimitusta, johon me voisimme ottaa osaa? Jeesus Kristushan elää, hän ei ole kuollut, sillä hänhän sanoi: ”Minä olen teidän kanssanne maailman loppuun saakka.” Siis eikö hän aina jaa ehtoollista, emmekö vieläkin pääse sellaisen ehtoollispöydän ääreen, jossa Jeesus Kristus taas siunaa leivän ja viinin?

Kun sen kysymyksen teemme, samalla muistuu meidän mieleemme, mitä kerrottiin keskiajalla graalista. Te tunnette tuon legendan pyhästä graalmaljasta, joka oli smaragdista tehty. Tämä smaragdi oli pudonnut Luciferin kruunusta silloin, kun hänet syöstiin maan päälle. Sitä maljaa säilytettiin pitkiä aikoja joissakin vanhoissa mysteereissä ja sitten se joutui Joosef Arimatialaisen käsiin, joka Pilatukselta sai Jeesuksen ruumiin haudattavaksi. Ja tämä pyhä malja, ennen kuin se joutui Joosef Arimatialaisen käsiin, oli ollut Jeesuksella hänen nautiessaan ehtoollista opetuslastensa kanssa. Tämä sama pyhä malja oli Joosef Arimatialaisella, kun hän seisoi Jeesuksen ristinjueurella. Kun sotamies Longinus pisti keihäällä Jeesuksen kylkeen, niin Joosef pani maljan alle ja antoi Jeesuksen veren siihen valua. Se malja ja pyhä veri säilytettiin, ja se joutui lopulta Eurooppaan erääseen Espanjan vuorella sijaitsevaan linnaan, jossa oli kuningas ja ritareita hänen luonaan; se oli pyhän Graalin linna ja Graalin ritarit. Kerran vuodessa he viettävät pyhää ehtoollista pitkänäperjantaina. Kuningas nostaa graalmaljan; se loistaa; ja kaikkien ritarien maljat täyttyvät viinillä. Ja kun he juovat sitä viiniä, he puhdistuvat ja voimistuvat vuodeksi eteenpäin; heidän ei tarvitse syödä mitään koko vuoden aikana. Siitä viinistä he ovat saaneet elämänvoimaa. — Nuo mystiset Graalin ritarit elävät linnassaan suojattuina; heidän luokseen ei pääse. Mutta jokaisen todellisen kristityn ja

Jeesuksen seuraajan ihanne ja unelma on, että hän pääsisi pyhän Graalin linnaan, jotta hänkin saisi nauttia Herran ehtoolista, ottaa todella osaa tuohon ihmeelliseen pyhään toimitukseen, jossa Jeesus Kristuksen verta nautitaan. Se on jokaisen tosi kristityn unelma.

Niin oli keskiajalla. Ja ihmiset tiesivät: sinne pyhän Graalin linnaan ei voi pyrkiä, ellei ole puhdas. Ainoastaan puhdas nuorukainen ja nuori nainen voi sinne pyrkiä. Puhuttiin nuorista sentähden, että pidettiin luonnollisena, että vanhemmat ihmiset olivat jo ehtineet tulla epäpuhtaiksi, olivat ehtineet saastuttaa itsensä tässä näkyvässä elämässä.

Me voimme sanoa, että tässä graallegendassa, joka itse asiassa kuvaa suurta tosiseikkaa, annetaan kuin viimeinen selitys ja tulkinta ehtoollismysteristä ja Jeesuksen veren juomisesta. Jos muistamme, mitä edellä sanoimme, että ikuisen elämän eli kuolemattoman elämän saavuttaminen, joka on Jeesuksen veren juomista, on yhteydessä meidän sukupuolisen luontomme kanssa, niin voimme hyvin hengessämme nähdä, miten tuo kehitys tapahtuu. Eräässä vanhassa intialaisessa legendassa sanotaan, että kun alkuaikojen jumalat rakastivat toisiaan, ja kun he tahtoivat luoda, ja heidän täytyi rakastaa toisiaan kaksittain, he yhtyivät ajatuksissa; heillä oli sama ajatus, ja ne yhtyivät yhdeksi. Siinä he loivat. Ja kun oli aikoja kulunut, niin nämä jumalaiset olennot olivat menneet yhä enemmän alas aineeseen: he eivät enää voineet yhtyä jumalaisessa ja luovassa ajatuksessa, vaan heidän täytyi, kun he rakastivat toisiaan, katsoa toisiaan silmiin, kun tahtoivat yhtyä. Ja kun he katsoivat toisiaan silmiin ja hurmaantuivat rakkaudesta ja ihanuudesta, silloin he loivat. Ja kun maailma meni eteenpäin ja tulivat nämä inhimilliset jumalat eli jumalaiset olennot ihmisten muodossa, silloin heidän yhtymisensä, kun he rakastavat toisiaan, on siinä, että sydän sykkii niinkuin toisen sydän, että kaksi sydäntä yhtyy.

Tämä on legenda, ja se kuvaa myös luonnon tosiasioita. Ja me voimme sanoa, että me ihmiset olemme nyt siinä, että jos

me kaikista kauneimmin osaamme käsittää rakkautta, niin me tiedämme, että se on siinä, että kaksi sydäntä sykkii samalla tavoin. Miten luominen tapahtuu tässä näkyvässä maailmassa, se on näkyvän maailman asia, mutta rakkaus, joka on oleva tuon luomisen takana ja ehtona, ilmenee siinä, että kaksi sydäntä sykkii samalla tavoin. Ja me inhimillisinä olentoina olemme täällä juuri oppimassa elämän ja rakkauden läksyä ja oppimassa sillä tavoin, että nousemme ylöspäin takaisin. Kun olemme oppineet nyt, että sydän sykkii toista vastaan ja syleilyssä luomme, niin meidän täytyy oppia rakastamaan sillä tavoin, että katselemme toisiamme silmiin ja sillä tavoin luomme. Se vaatii meiltä jo suurta, ihmeellistä puhtautta. On suurenmoinen ponnistus ihmissielulle edessään, ennen kuin hän tulee sellaiseksi enkeliritariksi, että hän katselee toista silmiin ja rakastaa sillä tavoin, ei sen lähemmin.

Ja sitten on vielä seuraava askel eteenpäin se, että ihminen rakastaa ja antautuu rakkaudessa yhteisessä ajatuksessa. Hän on siis kokonaan luopunut fyysisestä ruumiista, kaikesta ruumiillisesta toiminnasta, voittanut ruumiinsa ja kaikki hehkuvat tunteensa autuaassa luovassa ajatuksessa. Me tiedämme, että kun ihmiset ovat siihen kohtaan päässeet, he eivät tarvitse olla molemmat näkyvässä maailmassa; toinen voi olla taivaassa ja toinen täällä näkyvässä maailmassa, ja he voivat ajatuksessa yhtyä, ajatuksessa luoda.

Sitten me tiedämme, että on vieläkin yksi askel eteenpäin, jos ihminen tahtoo yhtyä Kristukseen, jos ihminen tahtoo tulla sellaiseksi, että hän voi päästä Graalin linnaan ja ottaa osaa graaliritarien ehtoollisateriaan. Silloin hänen täytyy tulla siihen, että hänen sielunsa muodostuu graalmaljaksi. Hänen sisin itsensä on tuleva siksi maljaksi, johon Kristuksen veri voi vuotaa. Ja hänen sisin itsensä tulee graalmaljaksi silloin, kun hänen koko olemuksensa on kirkasta kristallia ja nousee toiseen maailmaan toisessa, taivaallisessa käyttövälineessä ja siinä astuu graaliritarien luo Graalin linnaan.

Tämä kaikki voi tuntua teistä sadulta, ylipursuavan senti-

mentaaliselta, aivan kuin puhuisin niinkuin ihminen, jonka mielikuvitus on luonnoton, joka on mielikuvituksessaan eläytynyt johonkin houreeseen. Asia ei ole kuitenkaan niin; näistä asioista ei osaa puhua niin, ettei se tuntuisi houreelta. Muista-kaamme vain se tärkeä asia, että ne ovat houreita niin kauan, kuin niihin meidän mielikuvituksessamme liittyy syntiä, aistilista nautintoa. Sellaista ei tarkoiteta, vaan ne asiat, jotka ovat ihmeellisiä todellisuuksia, tarkoittavat pyhän ehtoollisen realistista todellisuutta. Ne ovat puhtaita, kaiken sentimentaalisen mielikuvituksen yläpuolella; ne ovat todellisia, kirkkaita, voimakkaita. Eivät ketkään liian herkkätunteiset ja heikot olennot voi niitä lähestyä. Voimakas on oleva se ihminen, joka voi Graalin linnassa olla — puhdas ritari, todellinen Parcival, todellinen Lohengrin.

SISÄLLYS

I	Metafyysinen Johanneksen evankeliumi	7
II	Jeesuksen ihmetyöt	22
III	Kaanan häät	35
IV	Jeesus ja Nikodemus.....	49
V	Usko ja tieto	63
VI	Pahan ongelma	76
VII	Pahan synty	90
VIII	Pahan voittaminen	104
IX	Jeesus Kristuksen jumaluus	115
X	Ehtoollisen sakramentti	131
XI	Ikuinen elämä	142
XII	Pääsiäisihme	156

